

การศึกษาแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชน
ด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด

วีระ มนตรีวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาดนตรีตะวันตก

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

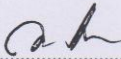
**EDUCATIONAL MANAGEMENT FOR DEVELOPING YOUTH
BY MUSIC KHLONGYAI WITTAYAKOM SCHOOL
TRAT PROVINCE**

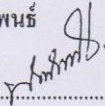
VEERA MONTREEWONG

**A thematic submitted in partial fulfillment of the requirements
for Master of Arts in Western Music
Academic Year 2017
Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University**

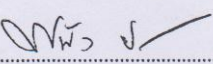
ชื่อเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต
เยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด
ชื่อผู้วิจัย วีระ มนตรีวงษ์
สาขาวิชา ดนตรีตะวันตก
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ ชันชศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.พนัง ปานช่วย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอรัชชัย

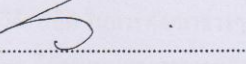
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

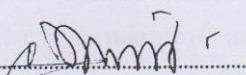

..... คณะศิลปศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.พีระพงษ์ ชีระเผ่าพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ ชันชศิริ)

..... กรรมการ
(ดร.พนัง ปานช่วย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอรัชชัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ อ่อนเดือน)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ นารีน้อย)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด ในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ ชันชศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอชิไชย และอาจารย์ ดร.พณัง ปานช่วย ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่สร้างขวัญให้กำลังใจ ให้ความเมตตาเสียสละเวลา เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือ ติดตาม และให้คำชี้แนะต่างๆอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ตลอดจนช่วยตรวจตราแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆส่งผลให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบน้อมรำลึกถึงพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒน ไชยยศ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัศมี ที่ให้ความเมตตาช่วยเหลือมาตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารินทร์ สุภาภรณ์ ดร.ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีกุณ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ช่วยเหลือและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยให้มีคุณภาพ ขอขอบพระคุณอาจารย์จ๊ะพันธ์ อ่อนเถื่อน ดร.อนุรักษ์ บุญแจ๊ะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนสิการ เหล่าวานิช ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โดม สว่างอารมย์ ดร.วรสรณ์ เนตรทิพย์ นางสาวนิตา เจียมจิตร และคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย คณาจารย์สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่านที่ให้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

และขอขอบพระคุณผู้บริหารชุมชน วิทยากรท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูระดับหัวหน้า และศิษย์เก่าของโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และตอบข้อซักถามต่างๆอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอ น้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้การอบรมสั่งสอนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและความใฝ่เรียนรู้ในการศึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจ ขอกราบขอบพระคุณ ครูประวิง เสาวรส อาจารย์วาสิษฐ จรรย์ยานนท์ อาจารย์สังัด ภูเขาทอง อาจารย์บุญส่ง เฉลิมวัฒน์ อาจารย์ธนีสร์ ศรีกลิ่นดี รองศาสตราจารย์ ดร.สุกรี เจริญสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริพงษ์ แก้วพลอย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครชัย วงศ์แก้ว คณาจารย์ทุกท่าน ที่ช่วยอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ ให้ความช่วยเหลือและช่วยชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาพัฒนาสติปัญญา ขอขอบพระคุณผู้ให้คำปรึกษา ดร.นลินี บุญธรรม ดร.อัชญา ศรีนาราง คุณสมทรง เจริญสุข อาจารย์วีรชัย เจริญชาติ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวคนตรีที่อบอุ่นช่วยสนับสนุน ส่งเสริม และเติมขวัญกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

ชื่อเรื่อง	การศึกษาแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต เยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด
ชื่อผู้วิจัย	วิระ มนตรีวงษ์
สาขาวิชา	ดนตรีตะวันตก
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ ชันชศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.พนัง ปานช่วย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการบริหารของกลุ่มผู้บริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จากผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภายในและภายนอก จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านแนวทางการบริหารโครงการ ต้องการให้มีการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลมีสารสนเทศ มีการค้นคว้าวิจัย สถิติ ในการพัฒนาต่างๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม มีการบริหารงานบุคคล ในลักษณะโครงสร้างองค์กร มีจัดระบบของการวางแผนการสร้างเชื่อมโยงกับชุมชน

2. ด้านกิจกรรมดนตรี ควรมีการจัดแสดงดนตรีเพื่อน้องๆ ในโรงเรียนต่างๆ ในชุมชน เพื่อเปิดโลกทัศน์ให้น้อง ได้สัมผัสดนตรีและมีกิจกรรมจิตอาสาแสดงดนตรีบำบัดที่โรงพยาบาลด้วย

สรุปผลวิจัยทั้งด้านแนวทางการบริหารโครงการและด้านกิจกรรมดนตรี สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้กับบริบทของตนเอง นำไปสู่การดำเนินการบริหารโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี

Title   **Examination of Managerial Directions of Adolescent Quality of Life Development Through Music Project, Khlong Yai Wittayakom School, Trat Province**

Author   **Veera Montreewong**

Major   **Western Music**

Major Advisor   **Associate Professor Dr.Kovit Kanthasiri**

Co-advisor   **Dr.Panang Panchuay**

Co-advisor   **Associate Professor Dr.Thirasak Uppamaiathichai**

Academic Year   **2018**

ABSTRACT

The purpose of this research was to study 1) examine the managerial directions of quality of adolescent life development through music project, Khlong Yai Wittayakom School; and 2) propose the managerial directions of adolescent quality of life development through music project, Khlong Yai Wittayakom School. The interview form was the research tool and qualitative interviews were conducted in this research. In addition, 8 informants were chosen by means of purposive sampling technique from key informants who were external and internal stakeholders. The data were analyzed descriptively.

The following research results were found:

1. Respecting project management concepts, the needs in the following areas were revealed: database system development, tangible availability of information, study and research and statistics related to the development, personnel management based on organizational structure as well as systemized plan to create community connectivity.

2. Regarding musical activities, the musical performance should be held for students in different schools within communities to broaden their perspectives in enjoying musical experiences. Also, the volunteer spirit activity performing musical therapy at the hospital should be arranged.

The research summary on project management concepts and musical activities can be applied to the individual context paving the way to the efficient project management.

Keyword: managerial directions of adolescent quality of life development through music project

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด.....	5
แนวคิดและทฤษฎีการบริหารโครงการ.....	10
แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต.....	37
การจัดกิจกรรมดนตรี.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	60
ผู้ให้ข้อมูล.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ด้านแนวคิดการบริหารโครงการ.....	63
ด้านกิจกรรมดนตรี.....	81

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
สรุปผลการวิจัย.....	108
อภิปรายผลการวิจัย.....	110
ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	119
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	121
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสัมภาษณ์).....	125
ภาคผนวก ง แบบตอบรับการเผยแพร่บทความวิจัย.....	130
ภาคผนวก จ สำเนาใบประกาศนียบัตรอบรมภาษาอังกฤษ.....	132
ประวัติผู้วิจัย.....	134

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความแตกต่างระหว่างการบริหารโครงการและการบริหารทั่วไป.....	23
2	ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมทางการบริหารของการบริหารโครงการ และการบริหารทั่วไป.....	23
3	สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิด และจิตใจ เป็นวิถีชีวิตหรือ ความเป็นอยู่ในภาพรวมของประชากร และมองผ่านมิติต่าง ๆ.....	41
4	องค์ประกอบเกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพชีวิต.....	43

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพอนาคตสำหรับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรีโรงเรียน คลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด.....	8
2 วัตถุประสงค์ของโครงการ : คุณภาพ/ต้นทุน/เวลา.....	18
3 วงจรการแก้ปัญหา.....	19
4 วงจรการบริหารโครงการ.....	19
5 การบริหารโครงการแนวทางโครงสร้าง.....	22
6 โครงสร้างขององค์การแบบหน้าที่ที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่ม.....	28
7 ช่องประสานงาน.....	30
8 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด ได้ดำเนินกิจกรรมตามโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 ถึงปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลา 32 ปี และยังมี การดำเนินกิจกรรมตามโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยโครงการมีความเชื่อว่าดนตรีจะสามารถใช้เป็น เครื่องมือในการพัฒนาบุคคลได้ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เจตคติและบุคลิกภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวคือ การจัด การศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มี จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก, หมวด 1, น.4) นอกจากนี้การเรียนรู้ดนตรี ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบการแสดง ความสามารถ และแสดงศักยภาพของตนเอง เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการ พัฒนารอบด้าน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะโน้มน้าวให้เยาวชนไทยเห็นความสำคัญของการใช้เวลาว่าง ให้เกิดประโยชน์ ผักผ่อนทักษะให้เกิดความชำนาญ จนกระทั่งถึงขั้นสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเกิด ความประทับใจ และ ผลดีที่ได้รับ คือ เยาวชนไทย เป็นคนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ มีความเพียรพยายาม มีรสนิยมอันประณีต อ่อนโยนสมกับเป็นเยาวชนยุคปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นลักษณะของคนเก่ง คนดี และมีสุขอย่างแท้จริง

โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคมตั้งอยู่ในอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด (ระบบสารสนเทศเพื่อ บริหารการศึกษา.2560.ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม.ออนไลน์) เปิดสอนในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ครอบครัวของนักเรียนในส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพทำการประมงและรับจ้างทั่วไป ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน เท่าที่ควร จากจุดเริ่มต้นเล็กๆของการได้พบเห็นปัญหาของนักเรียนในอำเภอคลองใหญ่ ซึ่งนักเรียน ที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคมหลายคนเป็นนักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถ และมี พรสวรรค์ทางด้านดนตรี แต่ขาดโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากปัญหาความยากจน ปัญหาค่าพรีา พ่อแม่ ครอบครัวแตกแยกพ่อแม่หย่าร้าง ปัญหาหลักขโมย และปัญหามีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับสาร เสพติด ด้วยสถานการณ์ดังกล่าว โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จึงตระหนักในภาระหน้าที่ที่ต้อง พัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

จึงได้จัดทำ “โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี” และใช้ชื่อว่า “ครอบครัวดนตรี” เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีใจรัก มีปฏิภาณทางด้านดนตรีทั้งนักเรียนปกติทั่วไปและนักเรียนที่มีปัญหาต่างๆดังกล่าวได้มีโอกาสได้ศึกษาต่อ ได้เรียน ได้เล่นในสิ่งที่ตนเองถนัด โดยให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวเข้ามาพักอาศัยอยู่ในโรงเรียน มีครูเป็นผู้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และเป็นผู้ดูแลอบรมสั่งสอน ทั้งวิชาการและการใช้ชีวิตต่างๆให้แก่เด็กนักเรียน เช่น สอนวิชาดนตรี ศิลปะ และกีฬา ฯลฯ สอนให้นักเรียนรู้จักการปรับตัวและเรียนรู้วิถีของการดำเนินชีวิตอยู่ในครอบครัว เช่น ฝึกความรับผิดชอบต่อน้ำที่เวรประจำวัน การทำอาหาร การทำความสะอาดบ้าน อาคารสถานที่ที่เป็นที่พักอาศัย และที่ศึกษาเล่าเรียน การซักเสื้อผ้าและรีดผ้า การมีน้ำใจ มีจิตสาธารณะดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นต้น โดยโครงการนี้เป็นโครงการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ คือเป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตความสามารถในการแข่งขัน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล และเพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหวังของผู้ปกครองและชุมชน

การดำเนินกิจกรรมตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องให้กับนักเรียนที่พักอยู่ในค่ายประจำซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้ความเป็นเลิศทางด้านดนตรี และได้จัดกิจกรรมย่อยในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนระหว่างวันที่ 1-12 เมษายน เป็นประจำทุกปี มีรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรียนเล่น เป็นเร็ว บนพื้นฐานของความสุข ซึ่งกิจกรรมโครงการดังกล่าวนี้ได้ดำเนินการจัดมายาวนานกว่า 32 ปี จึงควรที่จะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้นกว่าเดิม ประกอบกับโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ยังไม่มีข้อมูลสรุปเป็นภาพรวมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรีว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด และจะต้องปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาในเรื่องใด อย่างไรบ้าง

ด้วยแนวคิดและบริบทของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี ที่มีเจตนารมณ์อันเป็นกุศลด้วยการสร้างคนด้วยดนตรี เพียงเพื่อเห็นเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามแนวตะเข็บชายแดนไทย ได้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียน มีอนาคตทางการศึกษา มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ มีพัฒนาการทางด้านดนตรีที่ดีตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล และสามารถต่อยอดพัฒนาการดนตรีสู่การศึกษาในอนาคตหรือประกอบอาชีพได้

เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี มีคุณภาพและมีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด เพื่อหาแนวทางในการบริหาร ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำไปปรับกระบวนการ และขั้นตอนการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การ

กำหนดเป็นนโยบายพัฒนา หรือตัดสินใจขยายการดำเนินงานที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ของโรงเรียน
คลองใหญ่วิทยาคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารของกลุ่มผู้บริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชน
ด้วยคนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี
โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วย
คนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้ศึกษาเนื้อหาโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร โครงการ โดยประกอบไปด้วยเนื้อหา
2 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) แนวคิดการบริหาร โครงการ 2) กิจกรรมคนตรี

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ได้จาก
การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ที่เป็นผู้มีส่วนได้
ส่วนเสีย (Stakeholder) ทั้งภายในและภายนอก จำนวน 8 คน คือ 1) ผู้อำนวยการ โรงเรียน
2) หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป 3) หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 4) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่
5) กำนันตำบลคลองใหญ่ 6) วิทยากรท้องถิ่น 7) ครูผู้สอนคนตรี และ 8) ศิษย์เก่าโรงเรียนคลอง
ใหญ่วิทยาคม

ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

ตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. 2561 – เมษายน พ.ศ. 2562

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางในการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด
2. ได้เป็นแนวทาง เป็นตัวอย่างในการดำเนินกิจกรรมโครงการ สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้กับบริบทของตนเอง นำไปสู่การดำเนินการบริหารโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ได้องค์ความรู้ทางวิชาการ ในแขนงการบริหารดนตรีตะวันตก

นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี หมายถึง โครงการที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือของผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และศิษย์เก่าของโรงเรียน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

คณะกรรมการดำเนินโครงการ หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูระดับหัวหน้าฝ่ายผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน วิทยากรท้องถิ่น และศิษย์เก่าของโรงเรียน

การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาการดำรงชีวิตของเยาวชนในค่ายดนตรีให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยการให้ความรู้และทักษะความสามารถทางด้านดนตรี(พัฒนาด้านสติปัญญา), การฝึกด้านคุณธรรมจริยธรรม(พัฒนาด้านอารมณ์), การส่งเสริมสุขภาพอนามัย(พัฒนาด้านร่างกาย), การสร้างการยอมรับยกย่องจากสังคม การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชนด้วยกิจกรรมดนตรี และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข(พัฒนาด้านสังคม)

แนวทางการบริหาร หมายถึง แนวทางหรือวิธีการในการดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีสาระสำคัญนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด
2. แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร โครงการ
3. แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. การจัดกิจกรรมดนตรี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด

หลักการและเหตุผล

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด ดำเนินโครงการโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ทุกชีวิตของเยาวชนไทยมีศักยภาพในการดำรงชีวิต มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม เป็นการให้โอกาสทางการศึกษาทางด้านดนตรีเท่าเทียมกันทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเยาวชนในพื้นที่หรือต่างพื้นที่ เด็กกำพร้า เด็กพิการ หรือเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อการติดสารเสพติดต่างๆ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาสังคมอีกทางหนึ่งและชี้ให้เห็นว่าสังคมไม่ได้มองข้ามหรือทอดทิ้งเขาเหล่านั้น มีหลักการคิด ดังคำกล่าวที่ว่า “เพราะทุกชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของสังคม” โครงการนี้จึงไม่ละเลยเยาวชนในพื้นที่ และยังเป็นการมุ่งเน้นรณรงค์ใช้เยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักปรับตัวเพื่อทำงานร่วมกัน รู้จักช่วยเหลือและแบ่งปัน และสนับสนุนการสร้างคุณค่าของชีวิตเยาวชนและการให้การยอมรับของสังคมบนพื้นฐาน สร้าง “คนดี มีคุณธรรม” ผลที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชน คือเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ จะมีการพัฒนาสัปปะสัททการฟัง การจำระดับเสียง ตลอดจนการใช้ไหวพริบปฏิภาณทางดนตรี

ค้นหาศักยภาพที่มีอยู่ในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการฝึกฝนที่ดี รวดเร็ว เห็นผลชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงสำหรับนักดนตรี นักร้อง และเยาวชนผู้มีใจรักทางการดนตรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนมีสุขภาพจิต และทัศนคติที่ดี
2. เพื่อให้โอกาสกับนักเรียนได้ศึกษา ได้เรียนดนตรี เท่าเทียมกันทุกคน
3. เพื่อรณรงค์ และสนับสนุนให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. เพื่อเสริมทักษะ ความชำนาญและประสบการณ์ให้กับนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. เพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม

ลักษณะการจัดกิจกรรม

เป็นการเข้าค่ายกิจกรรมพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางด้านดนตรีสากล ของนักเรียนโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด โดยให้พักอาศัยอยู่ประจำในโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะดนตรีสากล ให้มีความสุขและสามารถเรียน เล่น เป็นเร็ว ในระบบครอบครัว (Music Family Style) เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จากครูผู้สอนและกลุ่มพี่เลี้ยงจิตอาสาที่มีความสามารถ มีประสบการณ์ และมีคุณธรรม

เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

1. จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ
2. จำนวนเยาวชนที่เป็นวิทยากรพี่เลี้ยง ซึ่งมีทั้งที่เป็นนักเรียนรุ่นพี่ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนในปัจจุบัน, รุ่นพี่ที่กำลังศึกษาสาขาดนตรีสากลในระดับอุดมศึกษา และรุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาดนตรีสากลซึ่งประกอบอาชีพมีการงานทำมั่นคง

ด้านคุณภาพ

1. เยาวชนมีทักษะความสามารถในการเรียนรู้ดนตรีสากลได้อย่างรวดเร็ว
2. เยาวชนมีสุขภาพจิตดี มีทัศนคติที่ดี และกล้าแสดงออกอย่างมีความสุข
3. เยาวชนได้รับโอกาส เห็นคุณค่าและความสำคัญของดนตรี
4. เยาวชนเป็นคนดี มีวินัย มีจิตสาธารณะ และมีคุณธรรมคืนสู่สังคม

ระยะเวลาของการอบรม ตลอดปีการศึกษา 2560 – 2561 และช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน

เนื้อหาสาระ

เป็นการจัดอบรมดนตรีภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ตามแผนปฏิรูปการศึกษา โดยใช้วิทยากรจากนักเรียนในครอบครัวดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด ศิษย์เก่าของโรงเรียนที่กำลังศึกษาสาขาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพฯ, ศิษย์เก่า

ของโรงเรียนที่กำลังศึกษาในสาขาคณตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพฯ และบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความสามารถทางด้านดนตรีสากลเป็นพิเศษ ฉะนั้นการที่ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมโดยการเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้โอกาสทางด้านดนตรีแก่เยาวชนที่มีใจรักในดนตรีหรือเป็นผู้ที่คอยโอกาสทางด้านดนตรีทั้งในจังหวัดตราด ต่างจังหวัด กระทั่งเยาวชนที่อยู่ต่างประเทศที่มีพื้นที่พรมแดนติดกันเสมือนบ้านใกล้เรือนเคียง จึงเป็นเสมือนการสร้างบุญสร้างกุศล หรือคุณประโยชน์เพื่อเยาวชนและส่งเสริมสนับสนุนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้ดนตรีสากลเป็นแกนหลักสำคัญของกิจกรรมซึ่งดำเนินไปอย่างมีระบบเป็นการทำงานที่ให้ความรู้ ควบคู่คุณธรรมและพร้อมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคมไทย

เครื่องดนตรีที่เปิดอบรม

กีตาร์บอร์ด, กีตาร์ไฟฟ้า, กีตาร์เบส และกลองชุด

งบประมาณ

งบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมค่ายอบรมดนตรีสากลฯ ตามโครงการ 30,000 – 40,000 บาท (ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนที่เข้ารับการอบรมในแต่ละปี)

สถานที่จัดอบรม

ห้องดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

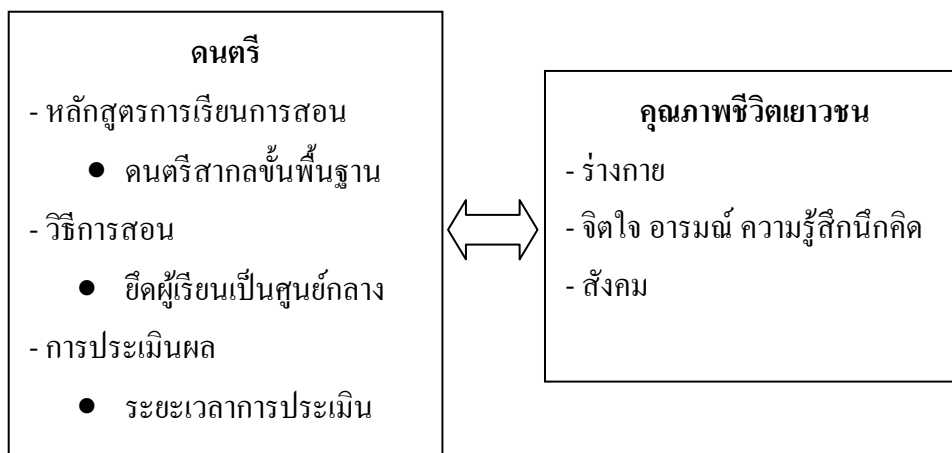
ผู้ให้การสนับสนุน

1. นายอำเภอคลองใหญ่
2. ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม
3. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่
4. กำนันตำบลคลองใหญ่
5. เจ้าอาวาสวัดคลองจาก
6. เจ้าอาวาสวัดป่าแก้ว จังหวัดจันทบุรี
7. ครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนบ้านคลองมะขาม
8. ครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กรุงเทพฯ
9. ศิษย์เก่า โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม
10. ผู้ปกครองนักเรียน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คุณภาพชีวิตของนักเรียนดีขึ้น ด้วยกิจกรรมดนตรียามว่างที่เป็นประโยชน์คู่คุณธรรม

จากการดำเนินการรูปแบบนี้สรุปเป็นแผนภาพ ดังนี้

กำหนดภาพอนาคตเกี่ยวกับแนวทางการบริหารคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียน
คลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด

ภาพที่ 1 ภาพอนาคตสำหรับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี
โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด

กิจกรรมเสนอแนะ

1. จำนวนเยาวชนที่เคยเข้ารับการอบรม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 จนถึงปัจจุบัน ประมาณ 660 คน
2. รูปแบบการสอน ใช้กระบวนการสอน 3 แบบ คือ ครูสอนรุ่นพี่ รุ่นพี่สอนรุ่นน้อง และเพื่อนสอนเพื่อน (ได้จากการคัดกรองก่อนเรียน) โดยเน้นทฤษฎีและภาคปฏิบัติไปพร้อมๆกัน
3. วงดนตรีที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน ได้แก่ The Toilet Band, KK. Band, วงปะการัง, วงทรายแก้ว, วงเพรียง, วงอวนดำ, วงดังก, วงการ์ตูน, วงไอเรศ, วงโลมา, วงช่อนารี, CK. Band, Mu-X, วงกรรมจักร์, วงทาลนท์, วงป๊อป เป็นต้น
4. ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ ได้รับรางวัลต่างๆทั้งในระดับประเทศ, ระดับภาคและระดับจังหวัด
  - ปี 2546 รางวัลชนะเลิศ ระดับประเทศ การประกวดวงดนตรีสากลชิงแชมป์เยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ซึ่งถ้วยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาคู พัทยา ชลบุรี
  - ปี 2547 รางวัลชนะเลิศ ระดับประเทศ การประกวดวงดนตรีสากล ระดับมัธยมศึกษา Day & Night Music Awards Vol.3 ศูนย์การค้าเดอะมอลล์โคราช นครราชสีมา
  - ปี 2548 รางวัลชนะเลิศ ระดับประเทศ การประกวดวงดนตรีสากลเยาวชน ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งถ้วย

พระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร

ปี 2549 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดวงดนตรีสากลเยาวชน ระดับประเทศ วงสตริงเยาวชนชิงแชมป์แห่งประเทศไทยครั้งที่ 4 ซึ่งถ้วยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ อคาเดมีดนตรี สนามกีฬาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

ปี 2550 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดวงดนตรีสากลเยาวชน ระดับภาค ซึ่งถ้วยประทานทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี จังหวัดระยอง

ปี 2551 รางวัลชนะเลิศ ระดับภาค ซึ่งถ้วยประทานทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี จังหวัดระยอง

ปี 2552 รางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีสากลเยาวชน ระดับภาค ซึ่งถ้วยประทานทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี จังหวัดระยอง

ปี 2554 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดวงดนตรีสากล ระดับมัธยมศึกษา ระดับประเทศครั้งที่ 5 ซึ่งถ้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดชฯ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี

ปี 2555 รางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีสากลเยาวชน ระดับภาคตะวันออก Vios we love music festival 2012 ศูนย์โตโยต้า จังหวัดจันทบุรี

ปี 2557 รางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 ระดับชาติ การประกวดวงดนตรีสตริง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 64 อิมแพ็คอารีนา เมืองทองธานี

ปี 2558 รางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 4 ระดับชาติ การประกวดวงดนตรีสตริง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 65 โรงเรียนนวมิน ทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กรุงเทพมหานคร

ปี 2559 รางวัลเหรียญทอง อันดับ 7 ระดับภาคกลางและภาคตะวันออก การประกวดวงดนตรีสตริง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 66 โรงเรียนสอยดาววิทยาคม จังหวัดจันทบุรี

ปี 2560 รางวัลเหรียญทอง อันดับ 7 ระดับภาคกลางและภาคตะวันออกการประกวดวงดนตรีสตริง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 67 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จังหวัดนครนายก

ปี 2561 รางวัลเหรียญทอง ระดับชาติ ภาคกลางและภาคตะวันออก ในการประกวดวงดนตรีสตริงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 68 โรงเรียนวัดไร่จิง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารโครงการ

การบริหารเป็นกระบวนการแปลงปัจจัยนำเข้าที่จำเป็นต่อการดำเนินงานที่ต้องการให้เสร็จลุ่่วงโดยอาศัยบุคคลอื่นปฏิบัติงาน การบริหารโครงการเป็นวิธีการบริหารงานเฉพาะกิจ ซึ่งเป็นการบริหารรูปแบบหนึ่งในหลายๆ รูปแบบที่มีความสำคัญทั้งต่อองค์กรและต่อสังคมโดยรวม เพราะช่วยสนับสนุนให้การบริหารทั่วไปซึ่งการบริหารประจำบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและสังคมมากยิ่งขึ้น ความสำเร็จในการดำเนินงานของโครงการ จึงเสริมสร้างให้สังคมเจริญก้าวหน้า และเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่พึงประสงค์ ก่อนที่จะนำการบริหารโครงการมาใช้ในองค์กร/สังคม ผู้บริหารหรือเจ้าของโครงการควรมีความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ความสำคัญของการบริหารโครงการ
2. ความเป็นมาของการบริหารโครงการ
3. ความแตกต่างระหว่างการบริหารโครงการและการบริหารทั่วไป
4. ประโยชน์ของการบริหารโครงการ

(มยุรี อนุমানราชชน, 2548, น.18-19)

แนวคิดของการบริหารโครงการ (The Principle of Project Management)

แนวคิดในการบริหารโครงการนั้นเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ในหน้าที่ของผู้บริหารได้แก่ การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวกและการควบคุม รวมทั้งทักษะเครื่องมือและเทคนิคในการทำกิจกรรมของโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดภายใต้ข้อจำกัดในด้านเวลา งบประมาณและลักษณะเฉพาะของผลงาน และมีเป้าหมายในการบริหารโครงการ และการบริหารโครงการก็มีความแตกต่างกันอยู่ 3 ประการ คือ

1. ขอบเขต เป็นสิ่งที่โครงการต้องการที่จะประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ หรือ บริการที่มีลักษณะเฉพาะ

2. เวลา เป็นเวลาที่เกี่ยวข้องกับตารางการปฏิบัติงาน

3. ค่าใช้จ่าย เป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ

ทั้งหมดนี้ต้องให้ความสำคัญ และต้องมองในทั้ง 3 เรื่องนี้ให้เข้าใจ แจ่มแจ้ง ซึ่งเรียกว่าข้อบังคับ 3 ประการของการบริหารโครงการ (อ้างอิงจาก <https://www.gotoknow.org/posts/292750> ค้นคว้าเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2561)

การดำเนินงานภายในองค์กรจะประกอบด้วยงานที่มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ งานที่มีลักษณะเป็นงานประจำ และงานที่ดำเนินการในรูปแบบของโครงการ ซึ่งเมื่อผู้บริหารได้กำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรในภาพรวมแล้ว เมื่อนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติจะต้องมีการแปลงยุทธศาสตร์สู่แผนกลยุทธ์หรือแผนงานอันประกอบด้วยงานประจำหรืองานโครงการ ซึ่งมีคุณลักษณะที่สำคัญ

และการดำเนินงานจะมีความสัมพันธ์ระหว่างแผนงานและโครงการ โดยโครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน และในโครงการจะประกอบด้วยกิจกรรม (Activities) ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ มีลำดับก่อนและหลังการดำเนินงานซึ่งกันและกัน มีการกำหนดขอบเขตงานอย่างชัดเจน และมีการระบุลักษณะการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ปฏิบัติและกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถแบ่งออกได้เป็น ชุดของงาน (Work Package) หมายถึงการรวบรวมงานหรือหน่วยของงานต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติในโครงการ โดยต้องระบุถึงกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติผู้ที่ปฏิบัติเวลาที่ปฏิบัติและวิธีการปฏิบัติ

ความสำคัญของการบริหารโครงการ

ในปัจจุบัน การนำการบริหารโครงการมาใช้ในการดำเนินงานเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในองค์กรและสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์กรและสังคมบรรลุวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนาได้มากยิ่งขึ้นกว่าการใช้การบริหารทั่วไปซึ่งเป็นการบริหารประจำ เนื่องจากการบริหารโครงการไม่ใช่การดำเนินงานที่ทำประจำ แต่เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่เมื่อนำใช้ดำเนินกิจกรรมที่ซับซ้อนหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีต่าง ๆ จะทำให้องค์กรและสังคมได้รับประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดภายในเงื่อนไขด้านเวลา สภาพการณ์ภายในองค์กร ระหว่างองค์กรและสิ่งแวดล้อมขององค์กรดังที่ปรากฏในการดำเนินงานขององค์กรภาคอุตสาหกรรม ภาคเอกชน และภาครัฐ

องค์กรธุรกิจและองค์กรที่ไม่ใช่ของภาครัฐ ได้เรียนรู้ข้อดีประสบการณ์จากการบริหารโครงการภาครัฐที่ดำเนินงานด้านการทหารและการพัฒนาเทคนิคต่างๆ ให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในสหรัฐอเมริกา โครงการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ได้แก่ โครงการแมนแฮตตันเพื่อพัฒนาระเบิดปรมาณู โครงการชิปนาวูธในช่วงปี ค.ศ. 1950-1960 โครงการพัฒนาเครื่องบินอวกาศ ยานอวกาศ คอมพิวเตอร์ และระบบการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น การบริหารโครงการได้ถูกนำมาใช้เพื่อประสานและควบคุมกิจกรรมที่ซับซ้อนเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่ใช้ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์เคมี เป็นต้น

นอกจากนี้ การบริหารโครงการได้นำมาใช้ในกิจกรรมอื่นๆ เช่น การสร้างเขื่อนและสะพาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในสังคม เช่น กิจกรรมด้านสันติภาพ ความมั่นคง เช่น กิจกรรมด้านสันติภาพ ความมั่นคง ความร่วมมือระหว่างภูมิภาคของโลก เป็นต้น กิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการให้บริการคนในสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านการฝึกอบรม ด้านการฟื้นฟูสภาพจิตใจ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค ด้านการชลประทาน เป็นต้น กิจกรรมของโครงการเหล่านี้ทำให้ชีวิตของคนในสังคมได้รับความสะดวกสบาย มีความสุข ชีวิตมีคุณค่า และมีการพัฒนาคุณภาพของคน

ในสังคมมากขึ้น กล่าวได้ว่าการบริหารโครงการเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนทุกคนในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม (มยุรี อนุমানราชชน, 2548, น.1-2)

ความสำคัญของการบริหารโครงการ มีความสำคัญอยู่ 6 ประการ ได้แก่ 1) เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารนำไปสู่การปฏิบัติและได้รับการพัฒนาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย 2) ช่วยให้การควบคุมเรื่องทรัพยากร เวลา งบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ช่วยให้การประสานงานเป็นไปด้วยความราบรื่น แก้ปัญหาได้ 4) ช่วยให้นักศึกษามีขวัญกำลังใจในการทำงาน 5) ช่วยให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น 6) ช่วยให้ผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในทางบวก และคุณภาพของประชาชนเจริญก้าวหน้า

รัตนา สายคณิต (2546, น.36-38) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารโครงการว่า ประกอบไปด้วยหลายประการ ดังนี้

1) วงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ มี 6 ขั้น คือ ขั้นนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาด ขั้นเจริญเติบโต ขั้นเจริญรุ่งเรือง ขั้นเสื่อมความนิยม ขั้นตายจากตลาด 2) การแข่งขันที่รุนแรงยิ่งขึ้น เป็นการแข่งขันเพื่อให้อยู่รอด และประสบความสำเร็จ โครงการที่แท้จริงต้องมองถึงความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น และต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้รับความนิยมนิยม 3) ความก้าวหน้าทางวิทยาการเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ทัดเทียมและทันสมัย มีการบูรณาการการทำงานให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อความสำเร็จขององค์กร 4) การลดขนาดขององค์กร เป็นการบริหารโดยลดส่วนที่ไม่สำคัญ และพัฒนาส่วนที่สำคัญให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ 5) จุดเน้นความพึงพอใจของลูกค้าสูงขึ้น เป็นการทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ จึงต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด 6) ชื่อเสียงขององค์กร เป็นเรื่องที่สำคัญที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จัก และเป็นช่องทางให้ประสบความสำเร็จหากเป็นที่นิยม จึงต้องมีเทคนิควิธีที่จะทำให้ภาพลักษณ์ขององค์กรออกมาดูดี เช่น การทำเพื่อสังคม เป็นต้น (อ้างอิงจาก <https://www.gotoknow.org/posts/292750> ค้นคว้าเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2561)

ความเป็นมาของการบริหารโครงการ

ในระยะของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้นำการบริหารโครงการมาใช้โดยตรง เนื่องจากองค์กรขนาดใหญ่หรือระบบราชการสามารถดำเนินงานขององค์กรจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การจัดการกับการเปลี่ยนแปลงถูกกำหนดขอบเขตให้เป็นภารกิจของผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคและทางการบริหารภายในองค์กร แต่ต่อมาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยี และการติดต่อสื่อสาร องค์กรขนาดใหญ่หรือระบบราชการถูกมองว่าเป็นองค์กรที่มีความสามารถจำกัดในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลง และในการอยู่รอดภายใต้สภาพที่มีการแข่งขัน (Turner, 1993, p.3)

แนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อปรัชญาการบริการและกระตุ้นให้องค์การนำบริหารโครงการมาใช้ในการดำเนินงานภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรมและภาครัฐ ได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่ทศวรรษปี 1960 ที่เน้นการผลิตจำนวนมาก ต่อมาในทศวรรษปี 1970 และปี 1980 เน้นคุณภาพของผลิตภัณฑ์และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ สิ้นลงมากจนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสาเหตุให้มีการนำการบริหารโครงการมาใช้อย่างแพร่หลาย ได้แก่ (Meredith, 1995, p.1 ; Harrison, 1993 , p.3-6 ; Gilbreath, 1988, p.3)

1. การคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ด้านเทคโนโลยีระดับสูง และการเผยแพร่ให้นำเทคโนโลยีมาใช้กันอย่างกว้างขวาง ทำให้กระบวนการผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ สิ้นลงมากจนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในภาคอุตสาหกรรมและภาคพาณิชย์กรรม

2. แรงกดดันด้านต้นทุนและกำไรส่งผลต่อการแข่งขันในการผลิตและการให้บริการการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ไม่อาจทำได้โดยใช้กระบวนการผลิตในการบริหารทั่วไป เพราะการผลิตโดยกระบวนการของการบริหารทั่วไปสอดคล้องกับสภาพพยากรณ์ซึ่งอยู่กับที่หรือไม่เปลี่ยนแปลงการดำเนินงานเป็นสิ่งที่ทำซ้ำ ๆ เป็นกิจวัตร และเน้นความต่อเนื่องของกระบวนการและความแน่นอนของงาน

3. ในทศวรรษปี 1990 การแข่งขันในการผลิตและการบริการมีมากขึ้น ผู้ใช้บริการและผลิตภัณฑ์ต้องการให้้องค์การตอบสนองความต้องการของตนมากขึ้น ้องค์การจึงต้องกำหนดกลยุทธ์ โครงสร้าง และวัฒนธรรมขององค์กรที่ยืดหยุ่นและมีความคล่องตัว เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ มิฉะนั้นแล้วองค์กรอาจต้องสลายไป ทำให้ระบบการวางแผน การควบคุมการดำเนินงาน และการบริหารงานบุคคลที่เน้นภาวะผู้นำ การจูงใจ การสร้างทีมงานและการจัดการความขัดแย้งแบบการบริหารโครงการ ได้ถูกนำมาใช้แทนการวางแผน การควบคุมการดำเนินงานและการบริหารงานบุคคลแบบการบริหารทั่วไป เพื่อจัดการกับการเปลี่ยนแปลง และทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้เวลาและงบประมาณที่กำหนด

คลีแลนด์และการ์ริส (Cleland & Gareis, 1994, p.2-6) ได้กล่าวว่า กิจกรรมของโครงการเป็นสื่อกลางของการเปลี่ยนแปลง (medium of change) ในกระบวนการดำเนินงานของโครงการหน้าที่ขององค์กรและเทคโนโลยีที่ใช้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์เรียกการเปลี่ยนแปลงองค์กรและเทคโนโลยีนี้ว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง (structural change) ความยืดหยุ่นเป็นแนวความคิดพื้นฐานของการปฏิวัติวัฒนธรรมองค์กรและทฤษฎีองค์กร ความยืดหยุ่นอาจเป็นทั้งผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และในเวลาเดียวกันอาจเป็นเงื่อนไขก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น โครงการอาจมีความยืดหยุ่น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก โครงการเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา ช่วยปรับปรุง คัดแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินงาน โครงการจึงเป็นเครื่องช่วยหรือตัวจักรให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ลักษณะที่ 2 การบริหาร โครงการเป็นผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันการบริหาร โครงการเป็นวิธีการยึดหยุ่นที่ใช้ในการสร้างผลผลิตและบริการ ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา การบริการเปลี่ยนแปลงจึงดำเนินการโดยโครงสร้างทั้งสิ้น (มยุรี อนุমানราชชน, 2548, น.2-4)

วิวัฒนาการของการบริหารโครงการ

รัตนา สายคณิต (2546, น. 41-42) แบ่งวิวัฒนาการของการบริหาร โครงการออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1. การบริหารโครงการแบบเฉพาะกิจ (ad hoc project management) เป็นการตั้งคณะทำงาน ขึ้นมาเฉพาะกิจ ให้ทำโครงการใดโครงการหนึ่ง อาจเป็นโครงการที่ต้องการผลงาน หรือต้องการ ควบคุมการทำงานให้สำเร็จ ซึ่งผู้ที่ทำงานนั้นอาจต้องทำงานในฝ่ายและ โครงการ และจะต้องบริหารจัดการการทำงานให้ดีเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้น

2. การบริหารโครงการอย่างมีแบบแผน (formal project management) เป็นระยะที่ต้องให้ ความสนใจ ต้องฝึกอบรมให้รู้แนวคิดวิธีการปฏิบัติงาน และในการทำโครงการ ผู้บริหารยังไม่มี บทบาทในการบริหารจัดการมากนัก โครงการต่างๆจึงไม่สอดคล้องกัน

3. การบริหารโครงการอย่างเต็มรูปแบบ (project – driven organization) เป็นระยะการบริหาร โครงการขององค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยโครงการ ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรจะต้องมี บทบาทสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร จัดลำดับความสำคัญให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ มีระบบติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบผลงานโครงการ ให้ความสำคัญและตระหนักในคุณค่าของ ผู้บริหาร โครงการมากขึ้น มีระบบเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้บริหาร โครงการและผู้ร่วมทีมงานทุ่มเทความ พยายามให้กับ โครงการอย่างเต็มที่

การบริหารโครงการ เริ่มต้นตั้งแต่สมัยโบราณ และพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน โดยการพัฒนา นั้นก็ได้มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยทำให้โครงการประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะโครงการ ระดับประเทศ การบริหารมีความสำคัญและอยู่ภายใต้ข้อจำกัด และมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะของงาน โครงการนั้นมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีข้อบังคับเอาไว้ 3 ประการคือ ขอบข่าย เวลา และค่าใช้จ่าย ส่วนระยะเวลาในการพัฒนาโครงการนั้นก็มียู่ 3 ระยะ คือ ระยะการ บริหารโครงการแบบเฉพาะกิจ, การบริหารโครงการอย่างมีแบบแผน, และการบริหารโครงการ อย่างเต็มรูปแบบ การบริหารโครงการที่ดี มีความพร้อม มีการบริหารจัดการที่ดี จึงจะทำให้

โครงการนั้นประสบผลสำเร็จ (อ้างอิงจาก <https://www.gotoknow.org/posts/292750> ค้นคว้าเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2561)

ความหมายของการบริหารโครงการ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาการบริหารโครงการ จึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการบริหารโครงการ โดยแบ่งเป็นความหมายของการบริหาร และการบริหารโครงการตามลำดับ

คำว่า “การบริหาร” (management) หมายถึง ภารกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคน ที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำแล้วไม่อาจประสบผลสำเร็จจากการแยกกันทำให้สามารถบรรลุสำเร็จได้ด้วย (Donnelly, et al., 1978, p.17)

ความหมายของการบริหาร ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร (Management) ไว้เช่น การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผนการ การจัดองค์การ การนำ และควบคุมทรัพยากรคน เงิน สิ่งของ และข่าวสาร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2538, น. 240; อ้างถึงใน อโณมา คงตะแบก, 2558, น.13) หรือ การบริหาร หมายถึง การประสานกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ เพื่อที่จะบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) โดยให้ผู้อื่นเป็นผู้ทำ (Robbins & Coulter, 2005, p.7; อ้างถึงใน อโณมา คงตะแบก, 2558, น.13) การพิจารณาประสิทธิภาพจะให้ความสำคัญกับการบรรลุวัตถุประสงค์โดยการใช้ทรัพยากรที่น้อยที่สุด ซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ หมายรวมถึง คน เงิน สิ่งอุปกรณ์ ดังนั้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การทำสิ่งต่าง ๆ ให้ถูกต้อง (Doing Things Right) เพื่อลดการสูญเสียทั้งเวลาและต้นทุน ซึ่งหลักประสิทธิภาพจัดเป็นองค์ประกอบหลักของความสามารถในการแข่งขัน เพราะถ้าต้นทุนการดำเนินงานต่ำจะทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขันด้านราคา สำหรับประสิทธิผล มักได้รับคำอธิบายว่าเป็นการกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง (Doing the Right Things) เนื่องจากงานต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัตินั้นจะต้องสามารถทำให้บรรลุเป้าประสงค์ขององค์การ อย่งไรก็ตามการบริหารจัดการนั้นยังต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพเท่าที่จะเป็นไปได้ ในองค์การที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงจะต้องพยายามบริหารงานให้มีประสิทธิภาพสูงและประสิทธิผลสูงในขณะเดียวกัน มิใช่บริหารอย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่ไร้ประสิทธิภาพ (อโณมา คงตะแบก, 2558, น.13)

คำว่า โครงการ (project) เป็นคำที่รู้จักกันแพร่หลาย แต่ความเข้าใจในความหมายของ “โครงการ” แตกต่างกันไปซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้โครงการที่นำไปปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้ ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ (2527, น.16) และประทุม รอดประเสริฐ (2529,4-5) ได้รวบรวมความหมายของโครงการจากนิยามที่นักวิชาการตะวันตกหลายท่านได้ให้ไว้

เช่น แกดดีส (Gaddis, 1959), โซโลมอน (Solomon, 1970), แอนเดอร์สัน และบอล (Anderson & Ball, 1978), เฮย์ส (Hayes, 1969), มีร์ลีส์ (Mirrlees, 1974), เฮิร์ชแมน (Hirschman, 1967) และ กิททิงเจอร์ (Gittinger, 1972) โดยทั้ง 2 ท่าน สรุปความหมายของคำว่า “โครงการ” ดังนี้

ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ (2527, น.16-17) ให้คำจำกัดความ “โครงการ” ว่าเป็น “กิจกรรมหรืองาน ที่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทน กิจกรรมหรืองานดังกล่าวจะต้องเป็น หน่วยอิสระหน่วยหนึ่งที่สามารถทำการวิเคราะห์ วางแผน และนำไปปฏิบัติ พร้อมทั้งมีลักษณะแจ้ง ชัดถึงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเมื่อวัตถุประสงค์ที่มุ่งหวังไว้ได้สำเร็จเสร็จสิ้นลง โครงการจึง เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดทรัพยากร และแผนปฏิบัติอย่างมีระเบียบซึ่งแสดงให้เห็นถึงแหล่ง ที่ตั้งของโครงการ ช่วงระยะเวลาของโครงการ การผลิต การลงทุน ผลตอบแทน และรวมตลอดถึง การจัดรูปองค์การและการบริหารโครงการ เป็นต้น”

ประชุม รอดประเสริฐ (2529, น.5) ได้สรุปว่า “โครงการเป็นแผนงานที่จัดทำขึ้นอย่างมี ระบบ โดยประกอบด้วยกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน และ คาดหวังที่จะได้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า แผนงานนี้จะต้องมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดในการ ดำเนินงาน จะต้องมียุทธศาสตร์หรือจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน จะต้องมีพื้นที่ในการดำเนินงาน เพื่อให้บริการและสนองความต้องการของกลุ่มบุคคลในพื้นที่นั้น และจะต้องมีบุคคลหรือ หน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินงาน”

“โครงการเป็นกิจกรรมที่ได้รับการจัดทำขึ้น แล้วนำไปดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย ของแผนงานที่ได้กำหนดไว้ โครงการทุกโครงการที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องและสนับสนุน แผนงาน มีรูปแบบการดำเนินงานที่ได้จัดเตรียมไว้อย่างมีระบบ การดำเนินงานของโครงการจะต้อง เป็นที่ตกลงยอมรับและรับรู้กันทุกฝ่าย โครงการทุกโครงการจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ รวมทั้งจะต้องได้รับการสนับสนุนเอาใจใส่ดูแลจากผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญโครงการ จะต้องได้รับการตรวจสอบและการประเมินผลอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของ โครงการบรรลุถึงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด”

เทอร์เนอร์ (Turner, 1993, p.5) ได้ให้ความหมายของคำว่า “โครงการ” แตกต่างไปว่า หมายถึง ความพยายามที่มีลักษณะพิเศษในการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน ระยะเวลาและภายใต้กรอบของวัตถุประสงค์ ซึ่งวัตถุประสงค์มีลักษณะผสมผสานเกี่ยวกับคุณภาพ งบประมาณและทรัพยากรจำนวนมาก ในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ต้องเกี่ยวข้องกับคน ในทุกส่วนขององค์กร แต่เป็นการบริหารข้ามอำนาจหน้าที่ขององค์กร ซึ่งทำให้การดำเนินงานนี้ แตกต่างจากการบริหารงานทั่วไปที่มีลักษณะเป็นกิจวัตร

จากความหมายของ “โครงการ” ข้างต้นสามารถผสมผสานคำนิยามของนักวิชาการหลายๆ ท่านว่า โครงการ หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่สัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นความหมายจัดกิจกรรมที่มีลักษณะพิเศษอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดที่สุดใน การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่ ผลประโยชน์ตอบแทนหรือผลได้อย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต กิจกรรมดังกล่าวต้องมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด

การบริหารโครงการ (Project Management) หมายถึง กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมที่มีลักษณะชั่วคราว มีลักษณะเฉพาะและมีความสลับซับซ้อน ด้วยความรู้ทักษะ เครื่องมือ และเทคนิคการบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดด้าน ต้นทุน เวลา และคุณภาพ โดยผู้บริหารโครงการจะต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องการบริหารเป็นอย่างดี หรืออาจจะกล่าวได้ว่า หลักพื้นฐานของการบริหารโครงการ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดี และลดความสูญเสียทั้งเวลาและต้นทุน (อโณมา คง ตะแบก, 2558, น.14)

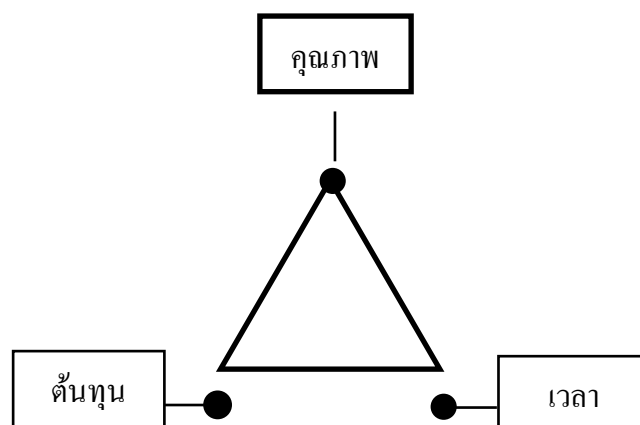
Westland (2006, p.2-3 อ้างถึงใน อโณมา คงตะแบก, 2558, น.14) กล่าวว่า การบริหารโครงการ คือ การดำเนินการโดยอาศัยทักษะ เครื่องมือ กระบวนการทางการจัดการ เพื่อที่จะนำโครงการไปสู่ความสำเร็จ โดยทักษะหมายถึง ความรู้เฉพาะด้าน ทักษะความสามารถและประสบการณ์ที่ต้องการเพื่อลดความเสี่ยง และนำโครงการสู่ความสำเร็จ เครื่องมือ คือ เครื่องมือต่าง ๆ ที่ผู้บริหารโครงการใช้เพื่อดำเนินการในโครงการ เช่น ระบบจัดเอกสาร เครื่องลงทะเบียน เครื่องจดบันทึกหรือระบบคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ประการสุดท้าย กระบวนการทางการจัดการ หมายถึง กระบวนการและเทคนิคทางการบริหารที่จำเป็นสำหรับการติดตามงานและการควบคุมเวลา ต้นทุน คุณภาพ และขอบเขตของโครงการ เช่น เทคนิคการบริหารเวลา (Time Management) การบริหารต้นทุน (Cost Management) การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) และการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) เป็นต้น

ดังนั้น คำว่า “การบริหารโครงการ” (project management) หมายถึง กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมที่มีลักษณะพิเศษไม่ซ้ำแบบกัน ด้วยวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ภายใต้เงื่อนไขด้านงบประมาณและเวลา วัตถุประสงค์ที่กำหนดอาจจะเป็นผลได้ที่เป็น การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

จากความหมายดังกล่าว กระบวนการบริหารโครงการประกอบด้วย 3 มิติคือ วัตถุประสงค์ของโครงการ กระบวนการบริหาร และระดับการบริหารพื้นฐาน (Turner, 1993, p.11-14)

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ (project objectives) การบริหารโครงการเกี่ยวข้องกับ วัตถุประสงค์ด้านใดด้านหนึ่งใน 5 ด้าน ได้แก่ การจัดการด้านขอบเขต การจัดการด้านองค์การ การ

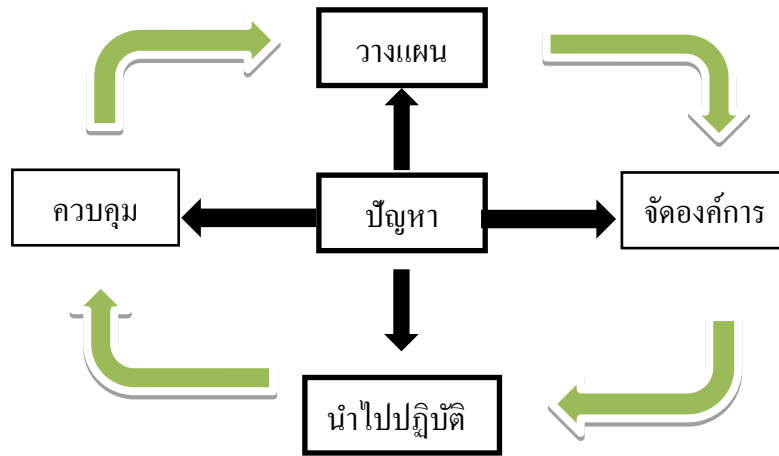
จัดการด้านคุณภาพ การจัดการด้านต้นทุนและการจัดการด้านเวลา เนื่องจากวัตถุประสงค์แต่ละด้านเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง การจัดการด้านความเสี่ยงอาจจะเป็นวัตถุประสงค์ด้านที่ 6 การบริหารทั่วไปมักเน้นวัตถุประสงค์ทั้งด้านคุณภาพ ต้นทุนและเวลา แต่การบริหารโครงการมักจะเน้นวัตถุประสงค์ด้านใดด้านหนึ่งทดแทนกัน กล่าวคืออาจจะเลือกคุณภาพ ต้นทุนหรือเวลา อย่างใดอย่างหนึ่ง (quality, cost, time) เพื่อบรรลุผลลัพธ์ที่ดีที่สุด (optimum outcome) (ภาพที่ 2) วัตถุประสงค์ด้านขอบเขตและด้านองค์การเป็นเรื่องที่อยู่ภายใต้อำนาจและความรับผิดชอบของโครงการ ถ้าไม่มีวัตถุประสงค์ด้านขอบเขตก็จะไม่มีโครงการ และถ้าไม่มีวัตถุประสงค์ด้านองค์การโครงการก็จะไม่สามารถดำเนินการได้ ส่วนวัตถุประสงค์อีก 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพ ด้านต้นทุนและด้านเวลาเป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้บริหารโครงการอาจเลือกดำเนินการได้ วัตถุประสงค์ทั้ง 3 นี้เป็นองค์ประกอบที่จำเป็น แต่ผู้บริหารโครงการมักจะเน้นวัตถุประสงค์ด้านเวลา ทั้งนี้เพราะการควบคุมเวลาโดยใช้โครงข่าย (network) เป็นวิธีการที่พัฒนาไปมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาเป็นวัตถุประสงค์ที่เห็นได้ชัดเจนมากที่สุดและมักถูกควบคุมมากกว่าต้นทุนและคุณภาพ

ภาพที่ 2 วัตถุประสงค์ของโครงการ : คุณภาพ/ต้นทุน/เวลา

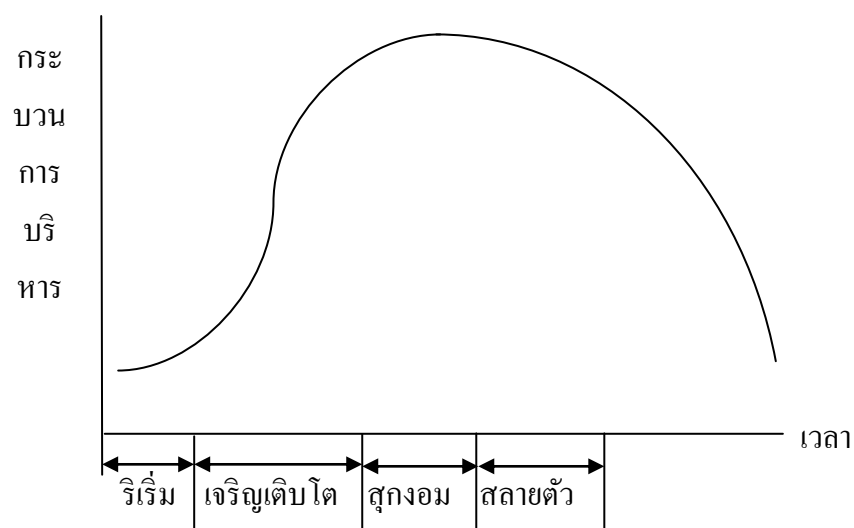
2. กระบวนการบริหาร (management process) ในการบรรลุวัตถุประสงค์แต่ละด้านของโครงการ กระบวนการบริหารที่นำมาใช้ต้องสอดคล้องกับโครงการที่มีลักษณะชั่วคราวและพิเศษ แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโครงการมีอยู่ 2 แนวความคิด คือ

วงจรการแก้ไขปัญหา (problem-solving cycle) แนวความคิดนี้มองวัตถุประสงค์ของโครงการว่าเกี่ยวกับปัญหาใดปัญหาหนึ่ง แล้วนำกระบวนการบริหารที่ได้มาตรฐานมาแก้ไขปัญหา นั่น โดยกระบวนการบริหารนี้มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นจัดองค์การ ขั้นนำไปปฏิบัติ และขั้นควบคุม

ภาพที่ 3 วงจรการแก้ปัญหา

วงจรการบริการโครงการ (project management life cycle) แนวความคิดนี้สนใจลักษณะชั่วคราวของโครงการโดยตรง กล่าวคือโครงการซึ่งมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด จะพัฒนาไปตามขั้นตอนต่างๆ วงจรโครงการมีหลายรูปแบบ รูปแบบพื้นฐานที่สุดประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นริเริ่ม ขั้นเจริญเติบโต ขั้นสุกงอม และขั้นสลายตัว

ภาพที่ 4 วงจรการบริหารโครงการ

3. ระดับการบริหารพื้นฐาน (fundamental levels) โครงการมีระดับการบริหารพื้นฐาน 3 ระดับสำหรับจัดการวัตถุประสงค์แต่ละด้านดังนี้ ระดับ 1 คือระดับบูรณาภาพ (integrative level) ระดับ 2 คือระดับกลยุทธ์ (strategic level) และระดับ 3 คือระดับยุทธวิธี (tactical level) ระดับการบริหารทั้ง 3 ทำให้เกิดกระบวนการที่โครงการต้องสัมพันธ์กับการบริหารและสังคมภายนอกหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ กล่าวคือผู้บริหารในระดับบูรณาภาพหรือผู้บริหารในระดับองค์การ/สังคมซึ่งเป็นเจ้าของโครงการ ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ/สังคมและโครงการให้สอดคล้องกันกับสภาพแวดล้อมขององค์การ/สังคมและโครงการ ผู้บริหารระดับกลยุทธ์หรือผู้บริหารระดับกลางเกี่ยวข้องกับการบริหารภายในโครงการ ทำหน้าที่ประสานกิจกรรมของโครงการกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการโครงการให้สามารถดำเนินงานไปได้ ส่วนผู้บริหารระดับยุทธวิธีหรือผู้บริหารระดับล่างเกี่ยวข้องกับการดูแลควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อให้การผลิตและการบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารโครงการเกี่ยวข้องกับการจัดการวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ดังนี้ (Turner, 1993, p.15)

1. การจัดการด้านขอบเขต การบริหารระดับ 1 กำหนดวิธีการที่วัตถุประสงค์ของโครงการจะช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายได้โดยนำปัจจัยทางการบริหารต่างๆ มาผสมผสานกันเพื่อให้สามารถจัดทำโครงการได้ การบริหารระดับ 2 กำหนดกลยุทธ์ที่ทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุผลสำเร็จ และการบริหารระดับ 3 แผนยุทธวิธีจัดทำขึ้นเพื่อทำให้แผนกลยุทธ์ในแต่ละด้านประสบความสำเร็จ การบริหารทั้ง 3 ระดับดังกล่าวอาจจะพัฒนาไปสู่ระดับต่างๆ โดยกำหนดรูปแบบของโครงสร้างการแยกแยะงาน (work breakdown structure : WBS) และโครงสร้างการแยกแยะผลลัพธ์หรือผลผลิต (results or product breakdown structure : RBS/PBS) โดยทั่วไป การวางแผนในการบริหารระดับ 1 และ 2 มุ่งเน้นผลลัพธ์ ขณะที่ระดับ 3 มุ่งเน้นงาน

2. การจัดการด้านองค์การ การบริหารระดับ 1 ทำให้โครงการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับสภาพแวดล้อม การบริหารระดับ 2 เป็นการแปลงวัตถุประสงค์ขององค์การให้เป็นกลยุทธ์ของโครงการ และการบริหารระดับ 3 นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติโดยจัดทำแผนยุทธวิธี การบริหารดังกล่าวดำเนินการโดยใช้โครงสร้างการแยกแยะองค์การ (organization breakdown structure : OBS) และแผนภูมิความรับผิดชอบ (responsibility chart)

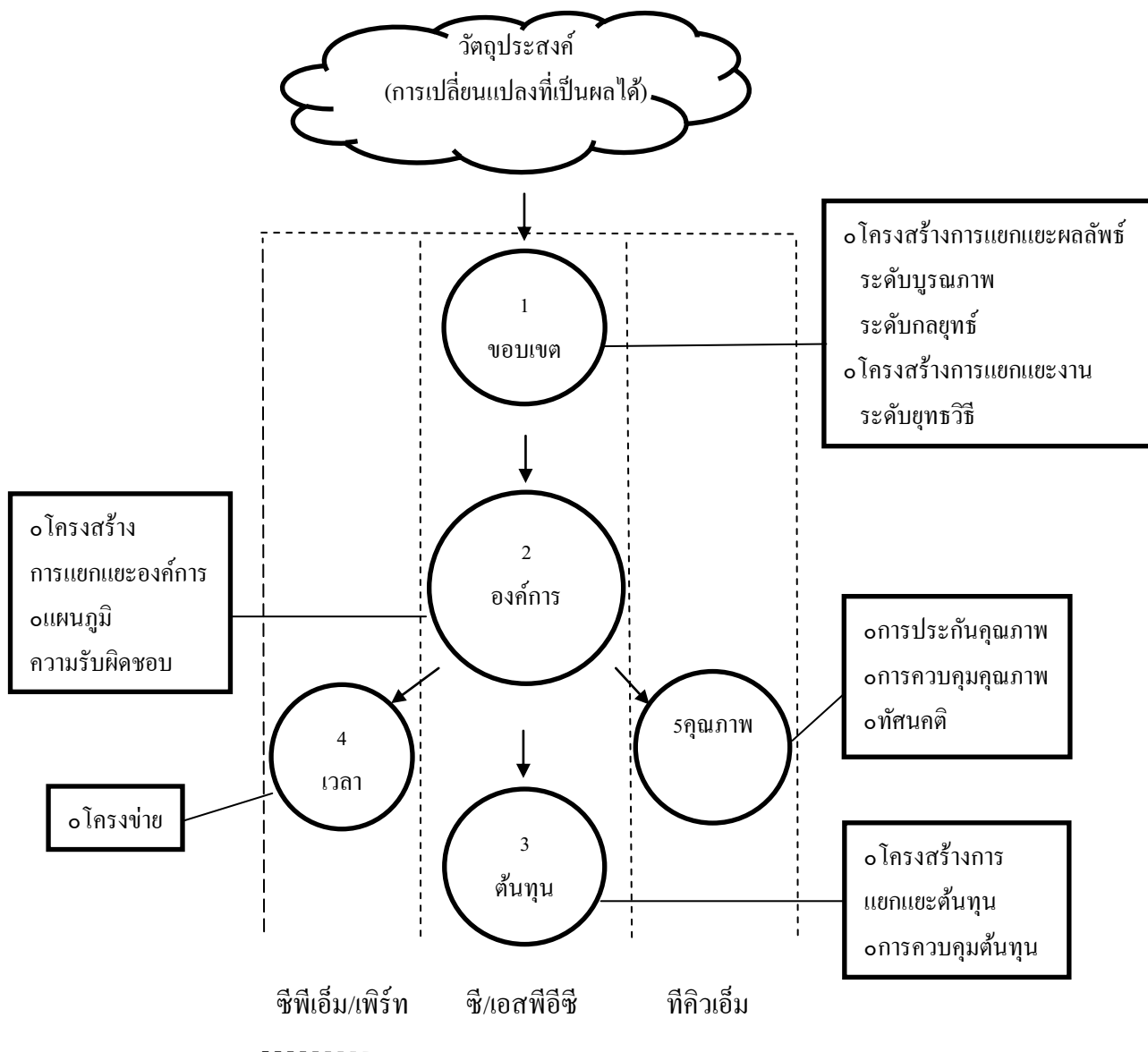
3. การจัดการด้านสุขภาพ ต้นทุนและเวลา ดำเนินการพร้อมๆกันในระดับการบริหารทั้ง 3 ตามลำดับ ดังนี้ ระดับ 1 เน้นคุณภาพ ระดับ 2 เน้นต้นทุน และระดับ 3 เน้นเวลา การจัดการด้านคุณภาพเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ การควบคุมคุณภาพและทัศนคติเกี่ยวกับคุณภาพ การ

จัดการด้านต้นทุนดำเนินการ โดยใช้โครงสร้างการแยกแยะต้นทุนและการควบคุมต้นทุน ส่วนการจัดการด้านเวลาจะใช้โครงข่ายงานและแผนภูมิแก่งเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ

การบริหารทั้ง 3 ระดับนี้ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในแนวนอนและแนวตั้ง กล่าวคือ ในแนวนอนจะมีกลุ่มทีมงานที่รับผิดชอบในแต่ละด้านซึ่งทำงานประสานกัน โดยการบริหารทั้ง 3 จะเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ของโครงการและกระบวนการบริหารเข้าด้วยกันในแนวนอน และยังช่วยให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในแนวตั้ง การบริหารระดับสูงเชื่อมโยงโครงการเข้ากับสภาพแวดล้อม และบริหารระดับล่างเชื่อมโยงโครงการเข้ากับเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆในการนำโครงการไปปฏิบัติ การบริหารโครงการจึงเกี่ยวข้องกับการจัดการวัตถุประสงค์ทั้ง 5 โดยผ่านระดับการบริหารทั้ง 3 ดังภาพ 1.4 การบริหารโครงการในลักษณะนี้เรียกว่าแนวทางโครงสร้าง (structured approach) แนวทางนี้ใช้เทคนิคการบริหารที่เรียกว่า วิถีสายทางวิกฤต/เทคนิคการประเมินผลและทบทวนโครงการหรือซีพีเอ็ม/เพิร์ท(critical path method : CPM/program evaluation and review technique : PERT) วิธีกำหนดราคาหรือซี/เอสพีอีซี (cost/specification : C/SPEC) และการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร หรือทีคิวเอ็ม (total quality management : TQM) ในการบริหารจัดการวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ของโครงการ (มยุรี อนุমানราชชน, 2548, น.4-9)

ความแตกต่างระหว่างการบริหารโครงการและการบริหารทั่วไป

กิลเบิร์ต (Gilbreath, 1988, p.5-7) และ เทอร์เนอร์ (Turner, 1993, p.5-7) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการบริหารโครงการและการบริหารในแง่มุมที่ต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าวจะทำให้เห็นถึงข้อดีข้อเสียของการบริหารโครงการ รวมทั้งเงื่อนไขในการนำโครงการมาใช้อำนาจบริหาร

ภาพที่ 5 การบริหารโครงการแนวทางโครงสร้าง

กิลเบิร์ต ได้กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและการเมืองทำให้ต้องมีการทบทวนแนวความคิดและรูปแบบของการบริหารทั่วไป ขณะเดียวกันการบริหารโครงการเองก็มีข้อเปรียบเทียบต่างๆ ที่ทำให้การบริหารโครงการถูกนำมาใช้ในการดำเนินงานต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การบริหารโครงการเป็นการทำให้งานมีลักษณะเป็นโครงการ (projectization of work) โดยใช้วิธีการดำเนินงานที่แตกต่างจากการบริหารทั่วไป แต่การดำเนินงานโครงการอันได้แก่ ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และบริการยังคงมีคุณสมบัติเหมือนเดิมลักษณะการบริหาร

ทั่วไปอาจมีสัญลักษณ์เป็นเส้นตรง (line) ขณะที่ลักษณะการบริหารโครงการมีสัญลักษณ์เป็นวงกลม (circle) การบริหารงานทั้ง 2 มีลักษณะที่แตกต่างกันหลายประการ ดังนี้

ตารางที่ 1 ความแตกต่างระหว่างการบริหารโครงการและการบริหารทั่วไป

การบริหารโครงการ	การบริหารทั่วไป
<ul style="list-style-type: none"> ○ มีลักษณะพิเศษ ไม่ซ้ำกับโครงการอื่นใด ○ มีระยะเวลาที่แน่นอน ○ เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ ○ สภาพการดำเนินงานไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ ○ ให้น้ำหนักแก่วัตถุประสงค์ไม่เท่ากัน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพเดิม ○ สร้างกลุ่มทีมการชั่วคราวขึ้นมาดำเนินงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีลักษณะซ้ำๆ เป็นกิจวัตร ○ มีระยะเวลาไม่สิ้นสุด ○ เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป ○ สภาพการดำเนินงานมีลักษณะคงที่สม่ำเสมอ ○ ให้น้ำหนักแก่วัตถุประสงค์เท่าๆกันเพื่อรักษาสภาพเดิม ○ สร้างกลุ่มทีมงานถาวรขึ้นมา

ลักษณะการบริหารดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการบริหารที่แตกต่างกัน 4 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 2 ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมทางการบริหารของการบริหารโครงการ และการบริหารทั่วไป

การบริหารโครงการ	การบริหารทั่วไป
<ul style="list-style-type: none"> ○ สภาพแวดล้อมของการดำเนินงานยืดหยุ่น ○ การดำเนินงานของโครงการไม่ค่อยกระทำมาก่อนเน้นประสิทธิผล ○ การดำเนินงานเน้นจุดมุ่งหมาย โดยสมาชิกของกลุ่มทีมงานต้องรับผิดชอบในบทบาทของตนเอง หลากๆบทบาท ○ โครงการดำเนินงานภายใต้ความเสี่ยงและความไม่แน่นอนในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย เนื่องจากขาดประสบการณ์และเป็นการบริหารความเสี่ยง 	<ul style="list-style-type: none"> ○ สภาพแวดล้อมของการดำเนินงานคงที่ ○ การดำเนินงานได้ผ่านกระบวนการปรับปรุงสิ่งที่กระทำเป็นประจำ (habitual incremental improvement : HII) ○ สมาชิกของกลุ่มทีมงานดำเนินงานโดยเน้นบทบาทที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจทำให้สมาชิกไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ○ การบริหารทั่วไปเป็นการดำเนินงานที่เคยมีประสบการณ์ทำให้แน่ใจว่าสามารถประสบความสำเร็จเช่นเดิม เป็นการบริการสถานภาพเดิม

กิลเบรธ (Gilbreath, 1988, p.5-8) ได้กล่าวเพิ่มเติมในประเด็นของความแตกต่างของการบริหารโครงการและการบริหารทั่วไปว่า ในการบริหารโครงการ ผลงานของโครงการเป็นตัวผลักดันกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (result drives process) เมื่อมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือผลงานที่คาดว่าจะได้รับแล้ว ผู้บริหาร/เจ้าของโครงการจึงกำหนดกลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เทคนิคและกระบวนการดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินงานมีลักษณะอิสระที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสัมพันธ์กันแบบยืดหยุ่น (soft link) และเป็นความสัมพันธ์ที่ผิวเผินองค์ประกอบของโครงการไม่จำเป็นต้องมีอยู่ก่อนและไม่ต้องมีลักษณะที่แน่นอน กิจกรรมของโครงการจึงเริ่มต้นจากปัจจัยการบริหารที่ไม่มีอยู่ก่อน แล้วนำสิ่งเหล่านั้นมารวมกันดำเนินงานเป็นการนำกระบวนการดำเนินงานมาเกี่ยวพันเข้ากับทรัพยากร คน เพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ใหญ่ (holism, synergy) กว่าของส่วนย่อยๆ โดยปกติงานโครงการเกิดขึ้นคงอยู่ และยุติลงเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารโครงการต้องจួយโอกาสที่เป็นสภาพเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้การนำการบริหารโครงการมาใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และต้องเข้าใจด้วยว่ากระบวนการและวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลผลิตและบริการต้องสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลง อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยทางการบริหารซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ประกอบกันเข้าเป็นโครงการมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โครงการจึงเป็นตัวตอบสนองที่สมบูรณ์ต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพราะสามารถเร่ง ชะลอ เปลี่ยนทิศทางรูปแบบ และยุติการดำเนินงานได้ โดยไม่ยึดติดอยู่กับกระบวนการดำเนินงานและพันธะใดๆ การบริหารโครงการมักเกี่ยวข้องกับคำว่า พัฒนา ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น โดยมุ่งสู่เป้าหมายการบริหารโครงการ ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและภาคเอกชนสามารถพัฒนาความสามารถในการดำเนินงานด้านต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การจัดองค์การ การติดตามและควบคุมกิจกรรมต่างๆ และการจัดการบุคลากรขององค์การ

ในการบริหารทั่วไปนั้น กระบวนการดำเนินงานผลักดันผลงาน (process drives product) โดยกระบวนการดำเนินงานเริ่มต้นที่โรงงาน เครื่องจักร เทคนิค ระบบการดำเนินงานทรัพยากร และสายการบังคับบัญชา กระบวนการดำเนินงานนี้มีขั้นตอนที่แน่นอนและต่อเนื่อง ซึ่งไม่อาจข้ามขั้นตอนนี้ได้ มีการแบ่งงานกันทำให้ขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงาน กิจกรรมมีความสัมพันธ์กันแบบไม่ยืดหยุ่น (hard link) การดำเนินจำกัดอยู่ในอาคารสถานที่ ทรัพยากรในการดำเนินงานมีลักษณะเหมือนกันทั้งประเภท คุณภาพและปริมาณ ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากการดำเนินงานเกิดขึ้นได้เพียงเล็กน้อย การบริหารทั่วไปนี้ไม่อาจปรับตัวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง เพราะการดำเนินงานยึดติดอยู่กับวิธีการดำเนินการบริหาร จุดมุ่งหมายและผลงานในรูปแบบเดิม ผู้บริหารมุ่งเพิ่มประสิทธิผลของการดำเนินงานเพื่อประโยชน์สูงสุดและปกป้องรักษากฎระเบียบประเพณี

ปฏิบัติ มีการควบคุมงานปฏิบัติงานให้เหมือนๆ กัน ไม่ยอมรับความแตกต่างและบังคับไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารแสวงหาโอกาสที่จะเอื้ออำนวยให้กับการทำงานขององค์กร โดยกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย กลยุทธ์ เป้าหมายและแผนงานที่ดีที่สุดที่จะส่งผลให้องค์กรได้รับผลสำเร็จ โดยพิจารณาจากทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่ในการวางแผนดำเนินงาน เป็นการนำทรัพยากรคนมาผูกพันเข้ากับกระบวนการดำเนินงาน

การบริหารทั่วไป สร้างบรรยากาศของการดำเนินงาน ซึ่งประเทศที่พัฒนาด้านอุตสาหกรรมแล้วใช้ปฏิบัติงานอยู่ การบริหารทั่วไปนี้ยังคงจำเป็นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต แม้ว่าการยอมรับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ มากขึ้น อาจทำให้รูปแบบและพฤติกรรมของการบริหารทั่วไปลดความสำคัญลงบ้าง ผู้บริหารอาจจะให้ความสำคัญต่อการบริหาร โครงการมากยิ่งขึ้น ในระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลง แต่ในการนำการบริหารโครงการมาใช้ ควรตระหนักถึงความเหมาะสม และการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการบริหาร ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการดำเนินงานของโครงการ เพราะการบริหารโครงการเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและต้นทุน การโยกย้ายทรัพยากรคนเข้ามาทำงาน โครงการซึ่งข้ามขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่บุคลากรนั้นทำงานรับผิดชอบอยู่ ความตึงเครียดและความขัดแย้งภายใน โครงการที่เป็นเจ้าของโครงการอาจเกิดจากการจัดรูปแบบองค์กรของโครงการ

ดังนั้น ผู้บริหารโครงการต้องมีความชำนาญเกี่ยวกับโครงการที่ตัวเองรับผิดชอบ มีความนับไวในการติดตามควบคุมงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีโลกทัศน์พิเศษที่สามารถเข้าใจและปรับเปลี่ยนความคิดเห็นหลังจากได้รับข้อมูลใหม่ๆ โดยเฉพาะมีค่านิยมและทัศนคติที่เข้าใจการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากโครงการอยู่ในสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลงและเพื่อการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงใดๆ อาจจะต้องกระทบต่อกระบวนการดำเนินโครงการทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน วัฒนธรรมของโครงการ ผลผลิตของโครงการและผู้คนที่เกี่ยวข้องกับโครงการเอง (Gilbreath, 1988, p.15)

ประโยชน์ของการบริหารโครงการ

การบริหารโครงการเป็นวิธีการที่นำมาใช้จัดการกับภารกิจขององค์กรและของสังคมเพื่อก่อให้เกิดผลผลิต ผลิตภัณฑ์ ผลประโยชน์ตอบแทนหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่งตามจุดมุ่งหมายขององค์กรและของสังคม จุดมุ่งหมายที่โครงการต้องการจะบรรลุ ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายทางด้านธุรกิจ เช่น เพิ่มรายได้ เพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มผลตอบแทน เพิ่มการจ้างงาน เพิ่มการลงทุนในกิจการใหม่ๆ เป็นต้น
2. จุดมุ่งหมายทางด้านสังคม เช่น ให้ได้รับเงินอุดหนุนจากสถาบันภายในและภายนอกประเทศ สร้างที่พักผ่อนหย่อนใจ สร้างความสุขให้กลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นต้น

3. จุดมุ่งหมายทางด้านมนุษยธรรม เช่น บรรเทาภัยพิบัติ สาธารณสุขมูลฐาน เป็นต้น

4. จุดมุ่งหมายทางด้านองค์การหรือสังคม เช่น ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การหรือสังคมในด้านบรรทัดฐาน ทักษะคติทางสังคมและวัฒนธรรมขององค์การในการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยี ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

แม้ว่าการบริหารโครงการจะนำมาใช้ในงานที่มีจุดมุ่งหมายหลายๆ ด้านดังกล่าว และสามารถจัดการกับปัญหาได้หลายๆ กรณี แต่การบริหารโครงการไม่ใช่ยาครอบจักรวาลที่จะนำมาแก้ปัญหาก็ได้ เมื่อผู้บริหารไม่สามารถก่อให้เกิดผลได้ที่คาดหวังโดยการบริหารทั่วไป/ประจำเพราะการบริหารโครงการควรจะนำมาประยุกต์ใช้ในงานที่มีลักษณะพิเศษ เช่น งานที่มีความสลับซับซ้อน งานที่มีขั้นตอนการจัดการมากมาย หรืองานที่จะต้องใช้เทคโนโลยีหลายประเภท นอกจากนี้อาจจะเป็นงานที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนหรือไม่คุ้นเคยมีประสบการณ์มาก่อนหรือไม่คุ้นเคย งานที่จะทำสำเร็จได้ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือหน่วยงานหลายฝ่าย งานที่ฝ่ายปฏิบัติต้องมีอิสระในการดำเนินงาน หรืองานที่ต้องดำเนินงานให้ได้ผลอย่างรวดเร็ว และงานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อถือและชื่อเสียงขององค์การ

โดยทั่วไปการนำการบริหารโครงการดังกล่าวมาใช้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ 3 ประการดังนี้ (Taylor & Watling, 1979, p.21-32)

1. ประโยชน์ต่อองค์การ ในกรณีที่งานขององค์การมีลักษณะสลับซับซ้อน งานที่ดำเนินการโดยให้ผู้ใช้บริการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างผลิตภัณฑ์ หรืองานที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาทำงานในด้านเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ระบบชิปนาอูธ ระบบโรงงานระบบคอมพิวเตอร์ การสร้างสะพาน ระบบการควบคุมน้ำท่วม การช่วยเหลือคนโพนทะเล การพลังงานระบบเทคโนโลยีขั้นสูง การกลั่นน้ำมัน การทำเหมือง บ้านจัดสรร การติดตั้งระบบควบคุมการต่อเรือ เป็นต้น โครงการเหล่านี้ต้องอาศัยการประสานงานข้ามหน้าที่ความรับผิดชอบค่อนข้างมาก โครงการที่แตกต่างกันอาจจะทำให้การประสานงานที่มากน้อยแตกต่างกันไป ที่สำคัญก็คือ โครงการจะดำเนินงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายๆ หน่วยภายในองค์การ โดยอาศัยระบบการทำงานร่วมกันทางด้านเทคนิคและด้านบริหารภายใต้ความรับผิดชอบของผู้บริหารโครงการ

แม้ว่าในโครงสร้างขององค์การแบบหน้าที่ของการบริหารทั่วไป ผู้บริหารอาจจะใช้หน่วยงานตามหน้าที่จัดการกับงานใดๆ ได้โดยไม่ต้องอาศัยการปฏิบัติงานร่วมกันของหลายๆ หน่วยงานและผู้บริหารอาจจะเป็นผู้ประสานงานฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายขาย ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ฝ่ายผลิต ฝ่ายบัญชี เป็นต้น ในองค์การแบบนี้จะไม่รู้ผู้รับผิดชอบคนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวที่จะบริหารงานเฉพาะกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานตามหน้าที่ องค์การแบบหน้าที่นี้อาจจะจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อบริหารงานเฉพาะกิจให้มี

ประสิทธิภาพได้ แต่มักปรากฏว่าสมาชิกของคณะกรรมการไม่ค่อยทราบถึงอำนาจหน้าที่ที่แท้จริงของตนเอง จึงทำให้คณะกรรมการปฏิบัติงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

อโณมา คงตะแบก (2558, น.21 - 22) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารโครงการ 3 ประการคือ

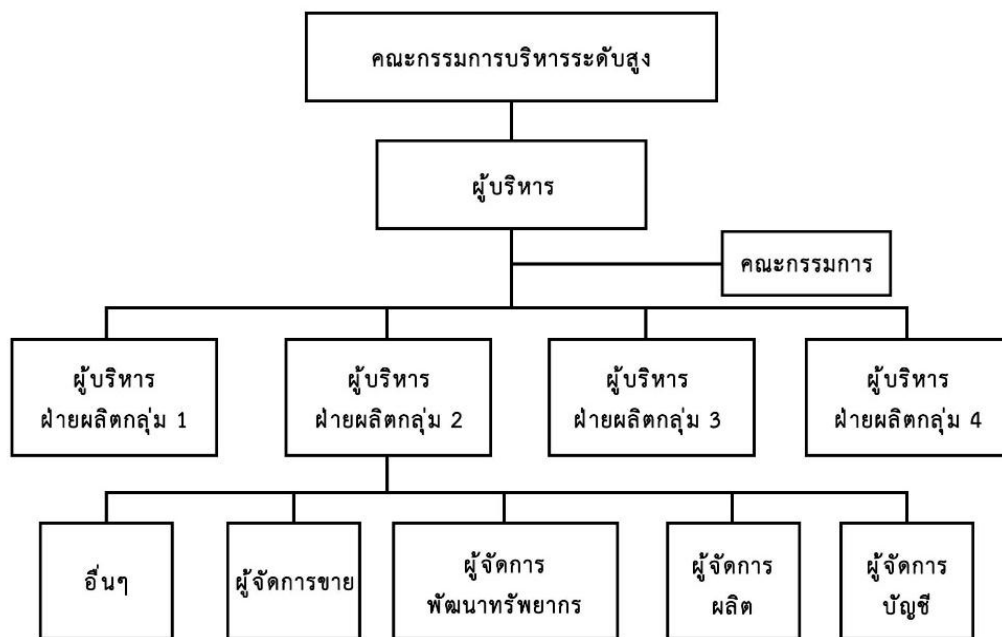
1. การบริหารโครงการช่วยให้การทำงานโครงการที่มีลักษณะการทำงานต้องมีผู้ร่วมดำเนินงานหลายฝ่าย อาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยอาศัยระบบการทำงานร่วมกันทางด้านเทคนิคและด้านการบริหาร ให้ประสบผลสำเร็จภายใต้ความรับผิดชอบของผู้บริหารโครงการ แต่อย่างไรก็ตามการบริหารโครงการมักจะพบกับอุปสรรคในการดำเนินงาน ถ้าหากผู้บริหารระดับสูงไม่เข้าใจลักษณะการบริหารงานโครงการและไม่ให้การสนับสนุนในการดำเนินงานอย่างจริงจังปัญหาและอุปสรรคที่มักพบในการบริหารโครงการ คือ ลักษณะความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารในสายงานหลักและผู้บริหารโครงการ เนื่องจากบุคลากรในโครงการมักจะเป็นบุคลากรที่อยู่ในสายงานหลัก อันหมายถึงผู้บริหารในสายงานหลักจะเป็นผู้คัดเลือกให้ผู้ที่มีความสามารถเข้าร่วมงานโครงการ จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารสายงานหลักมีอิทธิพลในการจัดสรรทรัพยากรทางการบริหารในโครงการเป็นอย่างมาก และยังคงมีอำนาจการบริหารงานในสายงานหลักอยู่ส่วนผู้บริหารโครงการมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของโครงการ ในขณะที่อำนาจในการบริหารงานน้อย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงที่ต้องจัดความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้บริหารสายงานหลักและผู้บริหารโครงการ ให้มีความเหมาะสมและได้รับการยอมรับทั้งสองฝ่าย

2. การบริหารโครงการสามารถทำให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นรวมทั้งกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นวิธีการที่ใช้เทคนิคการบริหารต่าง ๆ เพื่อมาดำเนินการโครงการ ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดปัญหา การศึกษาความเป็นไปได้การวางแผนการดำเนินงาน โดยใช้เทคนิคการแตกโครงสร้างงาน เทคนิคการวิเคราะห์ข่ายงานหรือการวิจัยประเมินผลโครงการเพื่อทราบผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

3. การบริหารโครงการช่วยให้ผู้จัดการและนักวางแผนสามารถติดตามผลการปฏิบัติงานได้อย่างดีเนื่องจากจะมีการกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการที่แน่นอน อีกทั้งจะต้องมีการกำหนดจุดตรวจสอบหลัก เพื่อใช้ในการประเมินผลในแต่ละช่วงระยะเวลาโครงการ และสามารถตอบคำถามถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการได้

โดยทั่วไปองค์การแบบหน้าที่องค์การใดองค์การหนึ่งอาจจะประกอบด้วยหน่วยงานตามหน้าที่ที่ทำการผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่ม (ภาพที่ 5) เช่น ฝ่ายผลิตกลุ่ม 2 อาจจัดตั้งหน่วยงานเป็นฝ่ายต่างๆ ในทำนองเดียวกันกลุ่ม 1,3 และ 4 ก็อาจจะจัดตั้งหน่วยงานเช่นเดียวกับกลุ่ม 2 ผลิตภัณฑ์ของ

กลุ่ม 2 อาจถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของโครงการ ผู้อำนวยการฝ่ายผลิตกลุ่ม 2 จะมีฐานะเสมือนเป็นผู้บริหารโครงการ กรณีเช่นนี้ฝ่ายผลิตมักปฏิบัติงานกระจายกระจายอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่อาจดำเนินการร่วมกันได้ จึงต้องจัดตั้งฝ่ายต่างๆ ขึ้นมา

ภาพที่ 6 โครงสร้างขององค์กรแบบหน้าที่ที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่ม

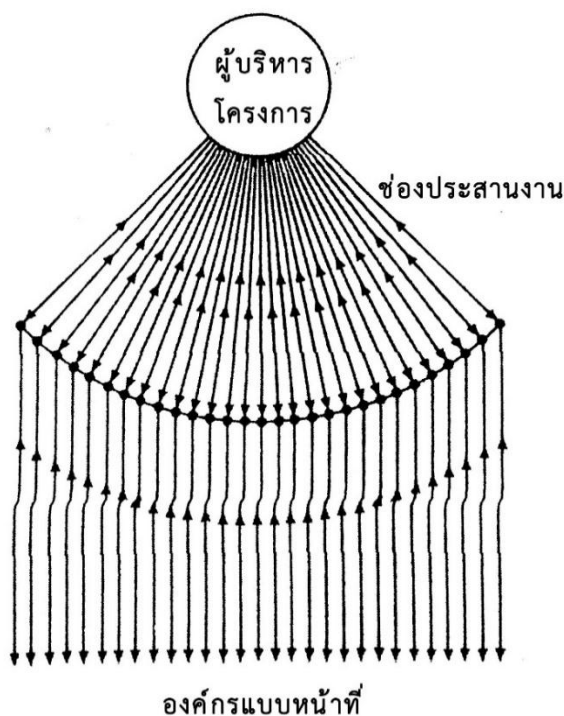
ในการบริหารงานดังกล่าว (ภาพที่ 6) อาจจะมีสายการบังคับบัญชาการตามลำดับชั้น ซึ่งประกอบด้วยชั้นของการบริหารหลายชั้น เช่น ผู้จัดการขายอาจจะมีผู้จัดการเขตที่อยู่ในความรับผิดชอบ ผู้จัดการเขตอาจจะมีผู้จัดการภาคอยู่ในความรับผิดชอบ ผู้จัดการภาคอาจดูแลฝ่ายขายระดับสูงและระดับกลางจำนวนมาก ในกรณีที่องค์กรต้องการจัดระบบให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในลักษณะรวมกลุ่มผลิตภัณฑ์ทั้งหมดเข้าเป็นกลุ่ม จำเป็นต้องคำนึงถึงสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น องค์กรต้องจัดให้มีการประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการให้มาทำหน้าที่ประสานงานหรือแต่งตั้งผู้บริหารโครงการให้มาทำงานโครงการ ในองค์กรที่ดำเนินการโดยใช้การบริหารทั่วไป ช่องการประสานงานขององค์กรแบบหน้าที่ 4 หน่วยงาน มีจำนวน 12 ช่อง แต่โครงการหนึ่งที่มี 30 หน่วยงาน ช่องประสานงานระหว่างงานในระดับต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย (ภาพที่ 6) ซึ่งอาจมีจำนวน 870 ช่อง โดยคำนวณจากสูตร $n(n-1)$ ในที่นี้ n จำนวนหน่วยงานที่ประสานงานกัน เช่น กอง แผนก ฝ่าย เป็นต้น

2. ประโยชน์ต่อบุคคล ความรู้ด้านเทคนิคในการบริหาร โครงการเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เข้าใจเทคนิคนั้นๆ แม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ได้เป็นผู้บริหารโครงการหรือไม่มีหน่วยงานแบบโครงการอยู่ในองค์กรนั้นๆ เพราะความรู้ด้านเทคนิคในการบริหารโครงการทำให้ผู้ที่เข้าใจเทคนิคนั้นๆ มีความรู้มากกว่าบุคคลอื่นและมีอำนาจเหนือบุคคลอื่นได้ โดยทั่วไปการบริหารงานจะบรรลุผลสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัย 3 ประการแรกเกี่ยวกับความเข้าใจในสภาพการณ์และความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหาร รวมทั้งความต้องการที่จะเข้าใจบุคคลอื่น ขณะที่เทคนิคการจัดการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การใช้เทคนิคดังกล่าวจะทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับโครงการ โดยเฉพาะช่วยให้ผู้บริหารที่ใช้เทคนิคเหล่านี้ทราบประเด็นสำคัญๆ ที่ควรจะต้องเข้าใจในการบริหารคน

3. ประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ/ผู้รับบริการ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้ให้บริการ/ผู้รับบริการในการบริหารโครงการเป็นผลดีหลายประการ สำหรับโครงการที่มีขนาดใหญ่ มีต้นทุนสูงและมีลักษณะซับซ้อนมาก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ให้บริการ/ผู้รับบริการมักจะซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่ทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องติดต่อสัมพันธ์กัน ณ ขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งและอาจจะติดต่อสัมพันธ์กันมากขึ้นเมื่อโครงการดำเนินงานไประยะหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าภาระหน้าที่ของผู้ให้บริการเป็นไปในแนวทางเดียวกันและทำให้ทราบว่าบุคคลใดมีหน้าที่อธิบายข้อสงสัยให้แก่ผู้ให้บริการ นอกจากนี้เมื่อต้องทำการตัดสินใจอาจจะตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น ผู้ใช้บริการจะรู้สึกที่ผู้ให้บริการสนใจตัวเขา ซึ่งก็คงสนใจปัญหาของเขาด้วย เพราะเป็นการติดต่อส่วนตัวจริงๆ เมื่อผู้บริหารโครงการเองสามารถติดต่อและเข้าถึงฝ่ายต่างๆ ในองค์กรโดยตรง ย่อมทำให้งานของโครงการประสบความสำเร็จอย่างสูง ผู้ใช้บริการจะรู้สึกพึงพอใจและได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการ

สรุป

ผู้บริการทั้งระดับองค์กรและระดับสังคมที่เข้าใจความสำคัญของการบริหารโครงการ ลักษณะของการบริหารโครงการ และนำการบริหารโครงการมาใช้ในกิจกรรมที่เหมาะสม จะทำให้การบริหารโครงการเป็นวิธีการที่นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงและช่วยตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ

ภาพที่ 7 ช่องประสานงาน

อุปสรรคประการหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารไม่นำการบริหารโครงการมาใช้ในองค์กรก็คือทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในองค์กรที่มีผู้บริหารโครงการ เนื่องจากผู้บริหารโครงการแบบหน้าทีมักเข้าใจว่าโครงสร้างขององค์กรแบบหน้าทีมีลักษณะที่ดีกว่าโครงสร้างองค์กรแบบอื่นๆ ในประเด็นที่เกี่ยวกับความชำนาญแต่ละด้านได้นำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงไม่ค่อยชอบประสานงานข้ามขอบเขตหน้าที่ของตน และไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับผู้บริหารโครงการและกลุ่มทีมงานของโครงการ นอกจากนี้ผู้บริหารองค์กรแบบหน้าทียังเชื่อว่าการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญและการทำงานอย่างไม่ผิดพลาดเป็นสิ่งเพียงพอแล้ว ถ้ามีงานลักษณะซับซ้อน งานแปลกใหม่ งานขนาดใหญ่ ก็จะทำให้ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้อำนวยการบริหารเป็นผู้ประสานงานและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ผู้บริหารตนใดคนหนึ่งที่เป็นที่ไว้วางใจอย่างไรก็ตาม การนำการบริหารโครงการมาใช้ในระดับหนึ่งอาจจะดีกว่าการไม่นำการบริหารโครงการมาใช้เลย และควรทราบถึงผลดีของการนำการบริหารโครงการมาใช้ล่วงหน้าก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น โดยเฉพาะกรณีที่มีการบริหารเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี อาจจะทำให้การบริหารโครงการเป็นสิ่งจำเป็นมากขึ้นในการดำเนินงาน(มยุรี อนุมานราชชน, ม.ป.ป., น.13-16)

แนวทางการบริหารโครงการ

ในปัจจุบันแนวคิดของการบริหารแบบต่างๆ ได้นำองค์ความรู้จากวิทยาการสาขาต่างๆ มาใช้ ค้นหาวิธีเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร แนวคิดของการบริหารที่สำคัญแนวคิดหนึ่ง ได้แก่ “แนวทางระบบ” ซึ่งเน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ของการบริหารกับสภาพแวดล้อมในการ แปรเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าเป็นปัจจัยนำออก การมองภาพระบบการบริหารแบบองค์รวม และการให้ความสำคัญแก่ปฏิสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ ในการบริหาร แนวทางระบบนี้ได้นำมาใช้เป็นแนวคิด พื้นฐานของการบริหารโครงการ ซึ่งเน้น โครงสร้างในระดับมหภาคและเน้นคนในระดับจุลภาค การบริหารโครงการมีความสัมพันธ์กับประเด็นที่สำคัญ ต่อไปนี้ 1) แนวทางระบบ 2) วงจรโครงการ 3) ระดับการบริหารโครงการ 4) ลักษณะการบริหารโครงการ 5) การเชื่อมโยงระบบย่อยของโครงการ 6) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของโครงการ

แนวทางระบบ (system approach) ระบบเป็นการรวบรวมคน เครื่องมือเครื่องใช้ ข้อมูล หรือสิ่งอื่นๆ เข้าด้วยกันให้สอดคล้องตามแต่วัตถุประสงค์ของระบบ ระบบหนึ่งๆ อาจจะประกอบด้วยระบบย่อยๆ จำนวนมากมายอย่างเป็นเหตุเป็นผลกันหรือสอดคล้องกัน ระบบทั้งหมด ดำเนินงานในลักษณะเป็นระบบรวมของระบบย่อยๆ กล่าวได้ว่า แนวทางระบบ เน้นการดำเนินงานของระบบโดยรวม (Morris, 1988, p.16 - 19) อาจกล่าวได้ว่า การบริหารโครงการ เป็นการบริหาร การเชื่อมโยง (Interface management) เพราะการบริหารโครงการต้องจัดการระบบย่อยๆ ของโครงการ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยๆ โดยเฉพาะผู้บริหารต้องให้ความสนใจการ เชื่อมโยงระบบย่อยๆ ที่สำคัญๆ เป็นพิเศษทุกโครงการ มีการเชื่อมโยงที่มีรูปแบบเหมือนกัน ได้แก่ ระบบย่อยที่เกิดจากวงจรโครงการ ระบบย่อยที่เกิดจากระดับการบริหารโครงการ และระบบย่อยที่เกิดจากลักษณะการบริหารโครงการ ภายในระบบโครงการนี้ จะประกอบด้วยระบบย่อยต่างๆ ซึ่งต่างทำหน้าที่ช่วยแปรสภาพทรัพยากร เป็นผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆ ระบบย่อยเหล่านี้คือ ระบบ การวางแผน ระบบการเงิน ระบบการบริหารข้อมูล ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบการ ค้นคว้าวิจัยและพัฒนา ระบบการผลิต ระบบการควบคุม เป็นต้น แต่ละระบบย่อยต่างดำเนินการ นำเอาทรัพยากรมาก่อให้เกิดประโยชน์ตามคุณสมบัติและหน้าที่ของระบบ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของโครงการ

วงจรโครงการ (project life cycle)

ในการบริหารโครงการให้บรรลุผลสำเร็จที่พึงปรารถนา ผู้บริหารต้องดำเนินงานตาม ขั้นตอนต่างๆ แต่ละขั้นตอนจะสัมพันธ์กับขั้นตอนก่อนหน้านั้น และอาจนำไปสู่ขั้นตอนอื่นใน ลำดับต่อไป โครงการทั้งหลายอาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ขั้นตอนในการจัดทำและบริหาร โครงการ จะมีลำดับเป็นวงจรโครงการ ที่คล้ายคลึงกัน 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Morris, 1988, p.19 - 22)

1. ขั้นการศึกษาความเป็นไปได้ขั้นต้น และการศึกษาความเป็นไปได้ (pre-feasibility & feasibility stage)
2. ขั้นการออกแบบโครงการ (design)
3. ขั้นการผลิต/ขั้นการจัดทำ การสร้าง และการก่อสร้าง (production/manufacture. construction and installation)
4. ขั้นยุติโครงการและเริ่มต้นใหม่ (turn-over and start-up)

แต่ละขั้นตอนในวงจรโครงการ จะมีจุดเปลี่ยน (change points) หรือที่เรียกว่า จุดเชื่อมโยงพลวัต (dynamic project interface) ดังนี้ 1) จากขั้นการศึกษาความเป็นไปได้ขั้นต้น/การศึกษาความเป็นไปได้ไปยังขั้นการออกแบบ 2) จากขั้นการออกแบบไปยังขั้นการผลิต 3) จากขั้นการผลิตไปยังขั้นยุติโครงการและเริ่มต้นใหม่ โครงการในขณะที่อยู่ในจุดเปลี่ยนจุดใดจุดหนึ่ง อาจจะมี ความแตกต่างกันในด้านภารกิจ ขนาด เทคโนโลยี ขอบเขต และอัตราการเปลี่ยนแปลง ความแตกต่างเหล่านี้ทำให้ลักษณะของงาน พฤติกรรมของบุคคล และลักษณะของการควบคุมแตกต่างกันไป รูปแบบการบริหารโครงการในแต่ละขั้นตอนทั้ง 4 ของวงจรโครงการจึงแตกต่างกันมาก

Kerzner (2009, p.68-69 อ้างถึงใน อ โณมา คงตะแบก, 2558, น.26) กล่าวว่า การที่ผู้บริหารเข้าใจวงจรชีวิตโครงการจะช่วยให้สามารถควบคุมการใช้ทรัพยากรในโครงการได้ดีขึ้น โดยแบ่งขั้นตอนวงจรชีวิตโครงการเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการกำหนดแนวความคิด (The Conceptual Phase) เป็นขั้นการประเมินความคิดสิ่งที่สำคัญที่สุดในขั้นนี้คือ การวิเคราะห์ความเสี่ยงเบื้องต้น การวิเคราะห์ผลลัพธ์และผลกระทบ ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เป็นขั้นตอนแรกที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ
2. ขั้นการวางแผน (The Planning Phase) เป็นขั้นการกำหนดส่วนประกอบสำคัญในโครงการกำหนดทรัพยากรที่ต้องการใช้และกำหนดตัวชี้วัดเวลาดำเนินงาน และผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการเตรียมเอกสารข้อมูลที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติงาน
3. ขั้นการทดสอบ (The Testing Phase) เป็นการทดสอบและกำหนดมาตรฐานขั้นสุดท้ายที่ชัดเจนเพื่อจะสามารถเริ่มดำเนินการได้ในขั้นตอนนี้ต้องมีเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ครบถ้วนสมบูรณ์
4. ขั้นการปฏิบัติ (The Implementation Phase) เป็นขั้นการดำเนินงานเพื่อให้ได้สินค้าและบริการตามที่กำหนดไว้
5. ขั้นการปิดโครงการ (The Closure Phase) เป็นขั้นการส่งมอบผลผลิตโครงการแก่ลูกค้า รวมถึงการพิจารณานำทรัพยากรในโครงการกลับมาใช้ใหม่และเมื่อมีการปิดโครงการที่แล้วเสร็จจะมีการพิจารณากำหนดโครงการใหม่เพื่อการพัฒนาองค์กรต่อไป

สำหรับการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทรัพยากรกับวงจรชีวิตของโครงการ สุพาตา สิริกุตตา และคณะ (2543, 58 อ้างถึงใน อโณมา คงตะแบก, 2558, น.29) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยแบ่งวงจรชีวิตของโครงการไว้ตามลำดับ คือ ระยะเวลาสร้างแนวความคิด (Conceptual Phase) ระยะเวลาวางแผน (Planning Phase) ในสองขั้นตอนนี้จะมีการใช้ทรัพยากรของโครงการน้อย ขึ้นต่อมา คือ ระยะเวลากำหนด และการออกแบบ (Definition and Design Phase) ในระยะนี้จะมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของโครงการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ระยะเวลาปฏิบัติการ (Implementation Phase) เป็นระยะที่จะมีการใช้ทรัพยากรของโครงการในระดับสูงสุด แล้วจะมีการใช้ทรัพยากรโครงการน้อยลง ในระยะเวลาเปลี่ยนแปลง (Conversion Phase) กระทั่งถึงระยะสิ้นสุดโครงการ (End Phase)

ระดับการบริหารโครงการ ขั้นตอนของวงจรโครงการดังกล่าวสัมพันธ์กันในด้านบริหาร (managerial relation) กล่าวคือ ขั้นการศึกษาความเป็นไปได้ เป็นงานที่ผู้บริหารระดับสูงหรือองค์การต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง การตัดสินใจของผู้บริหารว่าจะขร่างโครงการหรือไม่มีผลกระทบต่อการลงทุนดำเนินงานโครงการ ขั้นการออกแบบโครงการเป็นงานที่มีลักษณะเชิงกลยุทธ์ ขั้นการผลิตเกี่ยวข้องกับการกำหนดรายละเอียดของกลยุทธ์ และขั้นยุติโครงการและเริ่มต้นใหม่ซึ่งเป็นการผสมผสานการบริหารทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับองค์การ ระดับกลยุทธ์ และระดับยุทธวิธี

เทอร์เนอร์ (Turner, 1993, p.26 - 27) เป็นนักวิชาการด้านการบริหารโครงการอีกท่านหนึ่งที่มองโครงการว่า การบริหารของโครงการ ประกอบด้วยการบริหาร 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบูรณาการ (integrative level) ระดับกลยุทธ์ หรือระดับบริหาร (strategic or administrative level) และระดับยุทธวิธี หรือระดับปฏิบัติการ (tactical or operational level) ทั้ง 3 ระดับ เชื่อมโยงวัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบเข้ากับกระบวนการบริหาร และเชื่อมโยงโครงการเข้ากับสภาพแวดล้อม

ลักษณะการบริหารโครงการ โครงการส่วนใหญ่มีลักษณะการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน โครงการหนึ่งๆ ประกอบด้วยลักษณะการบริหาร 2 ระดับ คือ ระดับภายนอกโครงการ (project outside world level) และระดับภายในโครงการ (within the project) (Morris, 1988, p.24 - 25)

การเชื่อมโยงระบบย่อยของโครงการ มีทั้งลักษณะคงที่และพลวัต ดังนี้ (Morris, 1988, p.27)

1. การเชื่อมโยงระบบย่อยแบบคงที่ (static interfaces) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยๆ ที่ดำเนินอยู่ในการบริหารของโครงการ ระดับ 1 และระดับ 2 ซึ่งส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์ประกอบภายในโครงการและอีกส่วนหนึ่งก็เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระบบย่อยๆ ที่มีลักษณะพลวัตซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ

2. การเชื่อมโยงระบบย่อยแบบพลวัต (dynamic interfaces) หรือการเชื่อมโยงในวงจรโครงการ (life-cycle interfaces) เป็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่เกิดขึ้นขณะที่โครงการก่อตัวในการบริหารระดับ 3 การเชื่อมโยงพลวัตระหว่างระบบย่อยๆ ในวงจรโครงการ มีความสำคัญมากที่สุดในการบริหารโครงการ

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของโครงการ การเชื่อมโยงระหว่างระบบย่อยของโครงการ บางจุดอาจจะสำคัญกว่าจุดอื่นๆ นักทฤษฎีองค์การกล่าวว่า การเชื่อมโยงของระบบย่อยมีมากน้อยเพียงใด อาจพิจารณาได้จากระดับความแตกต่างของระบบย่อย ตัวชี้วัดความแตกต่างของระบบย่อย ได้แก่ โครงสร้างขององค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ขอบเขตด้านเวลา เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เนื่องจากกิจกรรมของโครงการต้องอาศัยความสัมพันธ์ด้านเทคนิค การจัดองค์การ และสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นสิ่งสำคัญที่องค์การ โครงการต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Morris, 1988, p.28)

แนวคิดการประเมินโครงการ

ความหมายของการประเมินโครงการ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541, น.12) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการที่แสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้บริหารโครงการตัดสินใจได้ถูกต้องมากขึ้น

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2541, น.55) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการในการวิเคราะห์ความต้องการ สืบค้น และสังเคราะห์สารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจทางการบริหารจัดการโครงการนั้นๆ ผลจากการประเมินจะออกมาในรูปของการตัดสินใจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวังไว้ล่วงหน้า

เยาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศิริ (2542, น.79) กล่าวว่า โครงการคืองานหรือส่วนหนึ่งของงานที่ต้องทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย ภายในระยะเวลาและวงเงินงบประมาณที่กำหนด โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ด้วย

สุวิมล ตีรกานันต์ (2545, น.2) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถใช้ในการพิจารณาการดำเนินงาน ซึ่งจะทำการดำเนินงานเป็นไปชัดเจน

เชาว์ อินโย (2553, น.4) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินงานนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

จากความหมายการประเมินโครงการที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ คือ กระบวนการในการพิจารณาเพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าผลการดำเนินงานต่างๆ ที่ระบุไว้ใน แผนงาน โครงการที่ได้มีการดำเนินงานไปแล้วนั้น ได้ผลการดำเนินงานออกเป็นอย่างไร ในงานวิจัย นี้จะนำมาใช้ในการทบทวนผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการมาแล้ว

ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2542, น.30) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ช่วยได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการ วางแผนและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนตรวจสอบ ความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ มีความชัดเจน

3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

4. ช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนิน โครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานโครงการต่อไป

5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการว่าเป็นอย่างไร คຸ້ມกับการลงทุนหรือไม่

6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเอง จะทำให้ ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ค, น.15 - 19) ได้แบ่งการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. โดยเกณฑ์ของลำดับเวลาของการบริหารโครงการ แบ่งการประเมินออกเป็น 3 ระยะ คือ

1.1 การประเมินก่อนเริ่มโครงการ ระยะนี้อยู่ในขั้นวางแผนโครงการ อาจทำได้สอง ลักษณะ คือ การศึกษาสภาพความเป็นไปได้ในการทำโครงการ หมายถึง ต้องการจะตอบคำถามว่า ควรริเริ่มทำโครงการนี้หรือไม่ อีกลักษณะหนึ่งคือ การประเมินร่างโครงการหรือที่มักนิยมเรียกว่า การวิเคราะห์โครงการ การประเมินระยะนี้ คือการพยายามตอบคำถามว่าแผนงานหรือโครงการที่ เสนอมาเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงแก้ไขตรงไหนบ้างถ้าไม่มีข้อแก้ไขก็สมควรอนุมัติให้ ดำเนินการต่อไป

1.2 การประเมินโครงการขณะดำเนินงาน การประเมินผลในขั้นนี้เป็นการประเมินความก้าวหน้าของโครงการ ในวงจการบริหารโครงการ การประเมินผลระยะนี้จะต้องทำควบคู่กับการดำเนินโครงการ เพื่อศึกษาว่ามีปัญหาหรืออุปสรรค ในการดำเนินงานในแต่ละช่วงหรือไม่ และจะต้องแก้ไขอย่างไร โดยเฉพาะการดำเนินงานในช่วงต่อไปของโครงการจัดเป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงโครงการ (formative evaluation) การประเมินผลโครงการขณะดำเนินงานอยู่นี้ต้องอาศัยระบบการกำกับงานมาช่วยเพื่อให้การประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การประเมินผลโครงการหลังการดำเนินงาน เป็นการประเมินผลโครงการเพื่อรวมสรุป (summative evaluation) ว่าเมื่อได้ดำเนินการจนสิ้นสุดแล้วได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ มากน้อยเพียงใด ตลอดจนเป็นการติดตาม ตรวจสอบผลกระทบ หรือผลข้างเคียง ทั้งในทางบวกและทางลบของโครงการ

2. โดยเกณฑ์ของลักษณะการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ แบ่งการประเมินผลโครงการออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ หรือการประเมินผลโครงการเพื่อการปรับปรุงโครงการ การประเมินประเภทนี้จะต้องจัดทำขณะที่โครงการดำเนินอยู่ เป็นการประเมินตามกิจกรรมของโครงการที่อาจกำหนดไว้ในรูปของแผนภูมิ PERT หรือ CPM โดยสาระและหน้าที่ของการประเมินเช่นเดียวกับ ข้อ 1.2

2.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เพื่อตรวจสอบว่า โครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ว่าควรยุติโครงการ ดำเนินโครงการต่อไปโดยไม่ต้องปรับขยาย ต้องปรับขยายบางส่วนก่อนดำเนินการต่อไป หรือควรไปร่วมกับงานประจำบางอย่าง คือ แปรเปลี่ยนสภาพจากโครงการเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ การตัดสินใจเกี่ยวกับสภาพของโครงการดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยข้อมูล ซึ่งเป็นผลจากการประเมินโครงการแบบรวมสรุป (summative evaluation) สำหรับสาระหน้าที่ของการประเมิน รวมสรุปก็เช่นเดียวกับการประเมินผลโครงการหลังการดำเนินงานดังกล่าวแล้วใน ข้อ 1.3

3. โดยเกณฑ์ของสิ่งที่ถูกประเมิน สามารถจำแนกการประเมินผลโครงการออกเป็น 4 ประเภท คือ

3.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (context evaluation) ของโครงการซึ่งเป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย แรงกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ตลอดจนแรงกดดันทางการเมืองที่มีโครงการนั้น

3.2 การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน (input evaluation) เทียบเคียงได้กับการประเมินก่อนเริ่มโครงการในข้อ 1.1 กล่าวคือ เป็นการประเมินเพื่อมุ่งเน้นว่ามีปัจจัยพร้อมมูลที่จะดำเนินโครงการหรือไม่

3.3 การประเมินกระบวนการ (process evaluation) เช่นเดียวกับการประเมินโครงการขณะดำเนินงาน หรือการประเมินโครงการในเชิงก้าวหน้าของโครงการหรือการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงโครงการดังเช่น ในข้อ 1.2 และ 2.1

3.4 การประเมินผลผลิตหรือผลงาน (product evaluation) เป็นการประเมินผลโครงการหลังจากการดำเนินงานสิ้นสุดแล้ว ซึ่งประกอบด้วยการประเมินผลลัพธ์ (output evaluation) โดยการพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ อีกส่วนหนึ่งคือ การประเมินผลกระทบ (impact evaluation) โดยประเมินเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือโครงการ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตเริ่มเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 19 ในประเทศตะวันตก การรับรู้แนวคิดนี้แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม แต่ก็มี การรับรู้ร่วมกันระดับหนึ่งว่า ความเป็นอยู่ที่ดีในสังคมหนึ่งๆ ไม่ควรดูมองจากแง่เศรษฐกิจเท่านั้น แง่มุมอื่นที่ควรได้รับการพิจารณา ควรรวมถึงด้านที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย ตลอดจนความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกในสังคมนั้น ซึ่งในหมู่ผู้ที่สนใจเรื่องคุณภาพชีวิต ยังได้มีการถกเถียงถึงนิยามของคำนี้ เนื่องจากเป็นกระบวนการทางจิตใจที่ผ่านตัวกรองทางด้านความคิด และภาษาที่แตกต่างกันอาจจะทำให้เกิดการมีความหมายทางกว้างพอที่จะอธิบายความหมายได้ คือ “คุณภาพชีวิต” เป็นชื่อใหม่ของความคิด (Old notion) ซึ่งถ้าเรียกเป็นชื่อทางด้านจิตวิสัย (Subjective) ก็ใช้คำว่า อยู่ดี กินดี มีสุข (Well-being) คือ การเป็นอยู่ที่ดีของคน และสิ่งแวดลอมตามสภาพต่างๆ ไป ในด้านส่วนบุคคล คุณภาพชีวิตจะแสดงออกในรูปของความต้องการ (wants) เมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว จะทำให้บุคคลนั้นๆ มีความสุข หรือความพอใจ ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 แนวคิดว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม ได้กลายมาเป็นแนวคิดสากล ประชาคมโลกรับรู้ และเห็นพ้องกันว่า คุณภาพชีวิต และสังคม เป็นสิ่งที่ทุกสังคมต้องการซึ่งการพัฒนา คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นอย่างมีเป้าหมาย ด้วยวิธีการที่มีระบบเหตุผลที่ต้องมีการพัฒนาก็เพื่อขยับข้ังความเสื่อม และขจัดความค้ดอยพัฒนาให้หมดไป เป็นการแก้ปัญหาและนำไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่า (สมชาย เบ็ญจวรรณ, 2555, น.60 – 61)

แนวคิดคุณภาพชีวิตของต่างประเทศ

ระพีพรรณ คำหอมและคณะ (2548, น.28) กล่าวถึงแนวคิดคุณภาพชีวิตเป็นแนวคิดที่นิยมใช้กันทั่วโลก ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดเป้าหมายและตัวชี้วัดการพัฒนาของประเทศ แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดการพัฒนาทางสังคมแบบยั่งยืน สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วนิยมใช้แนวคิดมาตรฐานคุณภาพชีวิตกับการพัฒนาแบบยั่งยืนเข้าด้วยกัน โดยเลือกใช้เฉพาะตัวชี้วัดที่สำคัญ ๆ เท่านั้น ไม่นิยมใช้ตัวชี้วัดที่มีจำนวนมาก แต่เลือกวัดตัวที่แสดงและชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปเพื่อแสดงความก้าวหน้าของตัวชี้วัดว่าใช้ได้ผลดีไม่น้อยเพียงใด เช่น กรอบตัวชี้วัดของประเทศอังกฤษในยุโรปจะมีเพียง 3 มิติ 15 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด ขณะที่หลาย ๆ ประเทศนิยมใช้มาตรฐานคุณภาพชีวิตที่มีตัวชี้วัดหลายด้าน โดยเฉพาะของทวีปเอเชียนิยมใช้แนวคิดคุณภาพชีวิตที่วัดแยกออกมาจากการพัฒนาแบบยั่งยืน

ดัชนีคุณภาพชีวิตของต่างประเทศ

ระพีพรรณ คำหอมและคณะ (2548, น.29 - 36) ทบทวนดัชนีชี้วัดของต่างประเทศ ดังนี้

ประเทศอังกฤษจำแนกมิติในการวัดคุณภาพชีวิตออกเป็น 3 มิติใหญ่ ๆ คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบหลักรวม 15 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด

ดัชนีคุณภาพชีวิตของประเทศแคนาดา จำแนกคุณภาพชีวิตออกเป็น 9 มิติ ประกอบด้วย

- 1) การมีส่วนร่วมและสิทธิทางการเมือง
- 2) สุขภาพ
- 3) การศึกษา
- 4) สิ่งแวดล้อม
- 5) แผนงานและเงื่อนไขทางสังคม
- 6) ชุมชน
- 7) ความอยู่ดีของบุคคล
- 8) เศรษฐกิจและการจ้างงาน และ
- 9) รัฐบาล

ดัชนีคุณภาพชีวิตของประเทศนิวซีแลนด์ ในปีค.ศ. 2003 ประเทศนิวซีแลนด์มองว่าคุณภาพชีวิตเป็นภาวะความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมใน 11 มิติ คือ ด้านประชาชน ด้านความรู้และทักษะ ด้านมาตรฐานทางเศรษฐกิจของการดำรงชีวิต ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ด้านสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ด้านความปลอดภัย ด้านความเชื่อมโยงทางสังคม และด้านพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ประเทศนิวซีแลนด์ใช้เกณฑ์ในการเลือกดัชนีดังต่อไปนี้ 1) ความเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ทางสังคมที่เป็นประโยชน์ ซึ่งหมายถึงดัชนีต้องมีความถูกต้องทางสถิติที่ใช้ในการวัดทั้งในระดับและเนื้อหาของ การเปลี่ยนแปลงทางผลลัพธ์ของสังคม และสะท้อนในสิ่งที่ต้องการวัด 2) ได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง 3) มีรากฐานจากการวิจัย โดยมีหลักฐานว่าดัชนีเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ 4) สามารถนำไปสู่การจำแนกแยกแยะโดยใช้ อายุ เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจ เชื้อชาติ และภาค เพื่อนำมาใช้ในการเปรียบเทียบได้ 5) มีความคงเส้นคงวา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้ม 6) มีการใช้ระเบียบวิธีทางสถิติในการวิเคราะห์ที่ชัดเจน 7) ทันสมัย โดยจะต้องรวบรวม

ข้อมูลและรายงาน ได้เป็นระยะและทันเวลา และ8) มีความสามารถในการเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

คุณภาพชีวิตของประเทศมาเลเซีย ประเทศมาเลเซียได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่าเป็นผลรวมของส่วนประกอบ 10 มิติ คือรายได้และการกระจายรายได้ การขนส่งและการสื่อสาร สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม ชีวิตครอบครัว การมีส่วนร่วมทางสังคม ความปลอดภัย สาธารณะ และวัฒนธรรมและการใช้เวลาว่าง มาเลเซียมีตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตในมิติต่าง ๆ รวมกัน 37 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดในแต่ละมิติถูกคัดเลือกจากเกณฑ์ 3 เกณฑ์คือความสำคัญของตัวประกอบ ความสามารถที่สะท้อนมิติเหล่านั้น และการมีข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ตัวชี้วัดมีทิศทางทั้งในด้านบวกและด้านลบ ตัวชี้วัดที่มีทิศทางในด้านบวก เช่น อายุขัยเฉลี่ย (Life Expectancy) อัตราการอ่านออกเขียนได้ (Literacy Rate) ตัวชี้วัดเหล่านี้มีนัยว่าหากค่าของมันเพิ่มขึ้นจะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ขณะที่ตัวชี้วัดในเชิงลบมีความหมายว่าหากค่าของมันเพิ่มขึ้นจะทำให้คุณภาพชีวิตลดลงไป เช่น อัตราการตายคลอด เป็นต้น

ความหมายของคุณภาพชีวิต

เจเลียว บุรีภักดี (2523, น.27 อ้างถึงใน พิสมัย เกรือซารี, 2544, น.7) ได้ให้ความหมาย คุณภาพชีวิต หมายถึง การมีของกินของใช้ และมีสภาพความเป็นอยู่ดี ไม่ขาดแคลน ไม่เดือดร้อน อย่างน้อยที่สุดเราต้องมีปัจจัย 4 อัน ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นเบื้องต้น ส่วนที่จะละเอียดไปจากนั้นบางอย่างอาจจำเป็นจริง บางอย่างอาจไม่จำเป็นเลย อย่างไรก็ตามเราอาจกล่าวอย่างรวมๆว่า คุณภาพชีวิต หมายถึงการที่บุคคลมีของกินของใช้และบริการต่างๆ ในระดับหนึ่งก็น่าจะไม่ผิด

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2536, น.33) กล่าวถึงคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง ชีวิตของบุคคลที่สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสมไม่เป็นภาระและไม่ก่อให้เกิดปัญหาให้กับสังคมเป็นชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถดำรงชีวิตที่ชอบธรรม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ค่านิยมของสังคม สามารถแก้ไขปัญหา ตลอดจนการแสวงหาสิ่งที่ตนปรารถนาให้ได้มาอย่าง ถูกต้องภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่

นิพนธ์ คันธเสวี (2537, น.10) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับสภาพการ ดำรงชีวิตของมนุษย์ตามองค์ประกอบของชีวิตอัน ได้แก่ ทางร่างกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม ทางความคิด และจิตใจ

ชัยนาท จิตตวัฒน์ (2539, น.45) ให้ความหมายว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ ที่ดี มีอุปการะและเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในของแต่ละหน่วยชีวิตและระหว่างสิ่งมีชีวิตกับ สิ่งแวดล้อม

การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การปรับปรุงตัวเองให้มีความรู้และความสามารถเพื่อใช้ทักษะความชำนาญ สร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน แล้วเปลี่ยนแปลงชีวิตใหม่ ให้กลายเป็นคนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นที่ยอมรับในสังคม แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการประยุกต์ PDCA เพื่อปรับปรุงตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างต่อเนื่อง (BESTERLIFE, Online)

UNESCO (1980, p.89) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นความรู้สึกรับรู้ของการอยู่อย่างพอใจต่อองค์ประกอบต่างๆ ของชีวิต ซึ่งมีส่วนสำคัญมากที่สุดของบุคคล

สุพรรณิ ไชยอำพร และสนิท สมักรการ (2534, น.12 อ้างถึงใน สมชาย เบญจวรรณ 2555, น.65) ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตในสังคมที่เจ้าของชีวิตมีความพึงพอใจในช่วงเวลาหนึ่ง และความพึงพอใจนี้สามารถวัดหรือประเมินทั้งทางด้านจิตใจและวัตถุปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในช่วงเวลานั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือสังคม ก็ตาม

สุวรรณ เอี่ยมสุขวัฒน์ (2530, น. 6 อ้างถึงใน สมชาย เบญจวรรณ 2555, น.63 - 64) ได้ให้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตไว้ว่าคุณภาพชีวิต หมายถึงสภาพเป็นอยู่ของบุคคลทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมความคิดและจิตใจ ซึ่งรวมทุกด้านของชีวิตไว้หมด โดยจะสามารถแสดงมิติต่างๆ ของคุณภาพชีวิตไว้ได้ดังนี้ คือ

1. สิ่งซึ่งบอกคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย คือ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยสภาพอนามัย พลังงาน การออมทรัพย์ สิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัว และในการประกอบอาชีพ
2. สิ่งซึ่งบอกคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ คือ การพักผ่อนหย่อนใจที่มีคุณภาพ ประโยชน์ความนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ความสัมพันธ์ที่อบอุ่นในครอบครัวและในชุมชน ความรัก และความเป็นเจ้าของที่มีต่อคณะ
3. สิ่งซึ่งบอกคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ ภาวะแวดล้อมที่บริสุทธิ์ สะอาดและเป็นระเบียบ ปราศจากมลภาวะในดิน น้ำ อากาศและเสียง มีทรัพยากรที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตและการคมนาคมที่สะดวก
4. สิ่งซึ่งบอกคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม คือ โอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่เท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน การปกครองที่ให้สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ความเป็นธรรมด้านรายได้และทางสังคม ความร่วมมือร่วมใจในชุมชน ความเป็นระเบียบวินัย มีความเห็นอกเห็นใจกันและกัน และมีค่านิยมที่สอดคล้องกับหลักธรรมในศาสนา
5. สิ่งซึ่งบอกคุณภาพชีวิตด้านความคิด คือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ชีวิตและชุมชน การศึกษา วิชาอาชีพ ความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ของตัวเองครอบครัวและชุมชน

สุขชัย สิทธิปาน (2546, น.7 อ้างถึงใน สมชาย เบญจวรรณ 2555, น.66-67) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิด และจิตใจ เป็นวิถีชีวิตหรือ ความเป็นอยู่ในภาพรวมของประชากร” และมองผ่านมิติต่างๆ

สภาพความเป็นอยู่ของบุคคล	
มิติด้าน	สิ่งที่บ่งบอกด้านคุณภาพชีวิต
1. ร่างกาย	อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยสุขภาพอนามัย พลังงาน การออกกำลังกายสิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัวและในการประกอบอาชีพ
2. อารมณ์	การพักผ่อนหย่อนใจที่มีประโยชน์ และความนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นความสัมพันธ์อันอบอุ่นในครอบครัวและในชุมชน
3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	ภาวะแวดล้อมที่บริสุทธิ์ ความสะอาดและเป็นระเบียบ ปราศจากมลภาวะในน้ำ อากาศ และเสียง มีทรัพยากรที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต
4. สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม	การศึกษาการประกอบอาชีพที่มีความเท่าเทียมกันการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การปกครองที่ให้สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคความเป็นธรรมด้านร่างกายและสังคมความร่วมมือ ร่วมใจ ในชุมชนความเป็นระเบียบวินัย ความเห็นอกเห็นใจ และค่านิยมที่สอดคล้องกับหลักธรรมในศาสนา
5. ด้านความคิด	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกชีวิตและชุมชน การศึกษาวิชาชีพ ความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ของตัวเองครอบครัว และชุมชนการเป็นที่ยอมรับของชุมชน การสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง และการมีเป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสม
6. ด้านจิตใจ	การมีคุณธรรมในส่วนตัวและสังคมความซื่อสัตย์สุจริต เมตตากรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลกตัญญูกตเวทีความจงรักภักดีต่อชาติ ความศรัทธาในศาสนา

ชาร์มา (Sharma, 1988, น.28 อ้างถึงใน สมชาย เบญจวรรณ 2555, น.67-68) ได้แบ่งระดับของคุณภาพชีวิตออกเป็น 3 ระดับ

1. ระดับชีวภาพ (Bio-physical needs) ชีวภาพที่จำเป็นที่สุดในระดับ พื้นฐานของการดำรงชีวิต

2. ระดับชุมชนและสังคม (Psycho-social needs) ได้แก่ การศึกษา การคมนาคม การขนส่ง ความปลอดภัย นันทนาการและบริการสังคมอื่นๆ ฯลฯ เมื่อมนุษย์ได้รับ รวมทั้งข้อ 1 จะเกิดคุณภาพชีวิตในระดับความพึงพอใจ (Satisfactionlevel)

3. ระดับสูงสุด (Personal aspiration) เป็นความทะเยอทะยานส่วนบุคคลและเป็นความต้องการที่แตกต่างกัน

สรุป คุณภาพชีวิตในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การดำรงชีวิตของเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นภาระและไม่ก่อให้เกิดปัญหาให้กับสังคม มีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบต่างๆ ตามสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่หรือได้รับอยู่ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิด และจิตใจ ตามการรับรู้และตัดสินใจของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้

ความสำคัญของคุณภาพชีวิต

ศูนย์ประสานงานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (2532, น.19) กล่าวถึง ความสำคัญของคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิตที่นับเป็นสิ่งสำคัญและเป็นจุดหมายปลายทางของบุคคล ชุมชนและประเทศชาติ โดยส่วนรวม ประเทศใดหากประชากรในชาติโดยส่วนรวมคือคุณภาพ แม้ว่าประเทศนั้นจะมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เพียงใด ก็ไม่อาจทำให้ประเทศชาตินั้นเจริญและพัฒนาให้ทันหรือเท่าเทียมกับประเทศที่มีประชากรที่มีคุณภาพได้ คุณภาพของประชากรจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญและชี้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศใดจะเจริญก้าวหน้ากว่าอีกประเทศ ดังเช่น ประเทศญี่ปุ่น หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สภาพบ้านเมืองได้รับผลของสงคราม แต่ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของประชากรญี่ปุ่น ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา จึงทำให้ประเทศญี่ปุ่นยกฐานะเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมได้อย่างรวดเร็ว

ดังนั้น จะเห็นว่าคุณภาพชีวิตมีความสำคัญต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ ทุกคนจึงควรรู้จักและเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตให้ถูกต้องและช่วยกันพัฒนาปรับปรุงตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณภาพที่ดีร่วมกันได้ในที่สุด

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การพัฒนาคุณภาพชีวิต ถือว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะปัญหาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ส่วนใหญ่ก็มีสาเหตุมาจากมนุษย์นั่นเอง เช่น ปัญหาจำนวนประชากรมากเกินไป ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางสังคม รวมถึงค่านิยมต่างๆ ของสังคม ดังนั้นหากจะกล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ก็ควรพิจารณาที่องค์ประกอบคุณภาพชีวิตว่ามีสิ่งใดเป็นองค์ประกอบอยู่บ้างดังนี้

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

มีหลายหน่วยงานได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตว่าควรมีองค์ประกอบแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

นายแพทย์อมร นนทสูตร (2526, น.73 อ้างถึงใน พิสมัย เครือชารี, 2544, น.10) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น มีความหมายหรือขอบเขตเพียงใด อะไรเป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อตอบคำถามข้อนี้ได้มีการกำหนด “ความต้องการขั้นพื้นฐาน” (basic need) ขึ้น ซึ่งอย่างน้อยควรประกอบด้วย

1. อาหาร และโภชนาการที่เหมาะสม
2. เครื่องนุ่งห่ม
3. ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม
4. การดูแลอย่างง่ายสำหรับสุขภาพกายและจิต
5. การรักษาพื้นฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
6. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
7. บริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการประกอบการและดำรงชีพอย่างยุติธรรม

ออเลิน เค คอนโด (Kondo, 1985, p.66 อ้างถึงใน อุไร จันทร์สว่าง, 2540, น.12) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยของคุณภาพชีวิตว่าควรประกอบด้วยในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 องค์ประกอบเกี่ยวกับปัจจัยของคุณภาพชีวิต

ด้านร่างกาย (มาตรฐานการครองชีพ)	ด้านจิตใจอารมณ์	ด้านความคิด
อาหาร/โภชนาการ/สุขภาพ ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม เครื่องบริโภคร/ความสะดวก โรงเรียน	ความรัก/เพื่อน การสมรส/บุตร การขยายครอบครัว การพักผ่อน/การใช้เวลาว่าง ความพึงพอใจในอาชีพและ	มีเสรีภาพในความเชื่อ มีเสรีภาพในการปฏิบัติ ตามความเชื่อ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ด้านร่างกาย (มาตรฐานการครองชีพ)	ด้านจิตใจอารมณ์	ด้านความคิด
โรงพยาบาล/การรักษาพยาบาล น้ำ สุขาภิบาล การขนส่ง ฯลฯ	ความมั่นคง การศึกษา สถานภาพ ความมั่นคงในวัยสูงอายุ ฯลฯ	

องค์การสหประชาชาติ มีแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต 9 องค์ประกอบคือ (วิไลลักษณ์ ตั้งเจริญ, 2544, น. 30)

1. ด้านสุขภาพ
2. ด้านการบริโภคอาหาร
3. ด้านการศึกษา
4. ด้านอาชีพและสภาพของงานที่ทำ
5. ด้านบ้านเรือนที่อยู่อาศัย
6. ด้านหลักประกันทางสังคม
7. ด้านเครื่องนุ่งห่ม
8. ด้านสถานที่พักผ่อนและเวลาพักผ่อน
9. ด้านสิทธิมนุษยชน

โดยได้อธิบายเพิ่มเติมว่าสุขภาพเป็นองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญมาก สามารถชี้บอกคุณภาพชีวิตได้อย่างดี การบริโภคอาหารต้องครบถ้วน ถูกสุขลักษณะ ได้รับการศึกษาตามเกณฑ์อายุ

อาร์ ซี ชาร์มา (Sharma) ผู้เชี่ยวชาญของยูเนสโก (Unesco) กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 5 ประการ คือ (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2536, น.34)

1. มาตรฐานการครองชีพ (standard of living) หมายถึง มาตรฐานความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของประชากร เกี่ยวข้องกับรายได้ต่อบุคคล สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย และการสังคมสงเคราะห์ สิ่งต่างๆ นี้ เป็นส่วนสำคัญทำให้มาตรฐานการครองชีพของมนุษย์เปลี่ยนแปลงได้
2. การเปลี่ยนแปลงของประชากร (population dynamics) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงประชากรอันเป็นผลมาจากการเกิด การตาย และการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย มีผลให้ประชากร

เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มจำนวนหรือลดลง การเปลี่ยนแปลงประชากรมีผลกระทบต่อสถานการณ์หลายด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการจัดบริการสาธารณสุขไปทั่ว ปัจจัยต่างๆ ล้วนมีผลต่อคุณภาพชีวิต

3. ระบบสังคมและวัฒนธรรม (socio cultural factors) มนุษย์เมื่อรวมกันมากจำเป็นต้องมีระบบ มีกฎเกณฑ์ที่เรียกว่า รูปแบบการปกครอง กฎหมาย และมีแนวปฏิบัติอันเกิดจากความเชื่อและศรัทธาในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้การดำรงชีวิตร่วมกันมีความสงบสุขซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. กระบวนการพัฒนา (process of development) การพัฒนาเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น โดยจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องกันและสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม สภาพแวดล้อมและทรัพยากร ด้านคุณภาพชีวิตทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศนั้น ประชากรแต่ละกลุ่มจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

5. ทรัพยากร (resources) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์จะมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ จะมีผลทำให้มาตรฐานการดำรงชีวิตอยู่ในระดับสูง ประเทศใดมีสภาพตรงกันข้าม ก็จะมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นทรัพยากรจึงเป็นเครื่องกำหนดลักษณะประเทศที่ร่ำรวยและประเทศที่ยากจนได้

Campbell (1970, p.117 - 124 อ้างถึงใน สมชาย เบญจวรรณ, 2555, น.68) จำแนกองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตได้ 3 ประการ คือ 1) องค์ประกอบด้านกายภาพ ได้แก่ องค์ประกอบทางมลภาวะ ความหนาแน่นของประชากร สภาพที่อยู่อาศัย 2) องค์ประกอบด้านสังคม ได้แก่ องค์ประกอบทางการศึกษา สุขภาพอนามัย ความมั่นคงของครอบครัว 3) องค์ประกอบด้านจิตวิทยา ได้แก่ องค์ประกอบด้านความพึงพอใจ ความสำเร็จ ความผิหวาง และความคับข้องใจในชีวิต

จุฬาลักษณ์ สุนทรวิภาต (2540, น.45 อ้างถึงในสมชาย เบญจวรรณ, 2555, น.73) ได้ให้แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย วัดได้จากการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ได้ออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ได้รับอากาศบริสุทธิ์ แสงแดดพอเพียง ได้ดื่มน้ำสะอาด มีส่วนที่ถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัย 2) ด้านอารมณ์และจิตใจ วัดได้จากการได้ในสิ่งที่ตนปรารถนา ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น การได้บำเพ็ญประโยชน์และการมีคุณธรรม 3) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน วัดได้จากความสะดวกในการใช้บริการต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ห้องส้วม สนามเด็กเล่น การเดินทางมาโรงเรียน 4) ด้านสังคม วัดได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ความสัมพันธ์กับครูและเพื่อน รวมทั้งการมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน เช่น รู้จักให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น และ 5) ด้านวิชาการ

วัดได้จากการเรียน โอกาสในการแสดงออกทางวิชาการ และการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดขึ้น

สมชาย เบนญจวรรณ (2555, น.68) สรุปองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต มักจะเกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว เพื่อน ที่อยู่อาศัย สภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมด้านอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนในการดำรงตนของมนุษย์ในสังคม คุณภาพชีวิตของมนุษย์อาจมีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะศาสนาเป็นเรื่องของความดี เป็นเกราะสำหรับความประพฤติ เพื่ออยู่ในโลกและสังคมที่มีความหลากหลาย

จากองค์ประกอบของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังกล่าว สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็น 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางหลักที่ 1 การพัฒนา “เชิงรุก” มี 2 แนวทางย่อย

1. ปรับปรุงประสิทธิภาพการพัฒนา ทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่
2. ปรับปรุงโครงสร้างการผลิตและการบริการ เพื่อลดต้นทุนสร้างการผลิตซึ่งจะสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดียิ่งขึ้น

แนวทางหลักที่ 2 การพัฒนา “เชิงแก้ปัญหาในอดีต” มี 1 แนวทางย่อย

1. การกระจายความเจริญ และสร้างความเป็นธรรมเพื่อให้กลุ่มคนที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ และสังคมได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากขึ้น

การวัดคุณภาพชีวิต

Meeberg (1993, p.36 - 37 อ้างถึงในสมชาย เบนญจวรรณ, 2555, น.75) เสนอแนวทางในการประเมินคุณภาพชีวิตโดยอาศัยตัวบ่งชี้ จำแนกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ด้านวัตถุวิสัย (Objective indicators) เป็นข้อมูลที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ รายได้ อาชีพ การศึกษา และหน้าที่
2. ตัวบ่งชี้ด้านจิตวิสัย (subjective indicators) เป็นการประเมินข้อมูลด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความพึงพอใจในชีวิต ความสุข และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

Zhan (1992, p.759 - 800 อ้างถึงใน สมชาย เบนญจวรรณ, 2555, น.74) ได้เสนอแนวทางการประเมินคุณภาพชีวิตไว้ว่าควรครอบคลุม 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความพึงพอใจในชีวิต (Life satisfaction) เป็นสิ่งที่บุคคลรับรู้ถึงสิ่งที่ตนครอบครองอยู่ระหว่างความปรารถนาที่ตั้งไว้และความสำเร็จที่ได้รับ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้จากอิทธิพลของปัจจัยภายนอก ได้แก่ ภูมิหลังของแต่ละบุคคล ลักษณะเฉพาะ สิ่งแวดล้อมและภาวะสุขภาพ 2) ด้านอัตมโนทัศน์ (Self concept) เป็นความเชื่อและความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเองในช่วงเวลาหนึ่งจากการรับรู้ปฏิกิริยาและพฤติกรรมของ

บุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง รวมถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และภาพลักษณ์ของตนเองด้วย 3) ด้านสุขภาพ และการทำงานของร่างกาย (Health and functioning) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม สุขภาพจะสะท้อนให้เห็นคุณภาพชีวิตได้ทั้งเชิงวัตถุวิสัย จิตวิสัย ซึ่งมีได้ประเมินทางการแพทย์เท่านั้น แต่ยังคงประเมินการรับรู้สุขภาพของบุคคล สิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ ความสัมพันธ์ของครอบครัว สังคม และภาวะด้านร่างกาย 4) ด้านสังคม และเศรษฐกิจ (Social economic) สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมถูกกำหนดออกมาเป็นมาตรฐานสังคมได้ 3 ประการ คือ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพชีวิตเชิงวัตถุวิสัย

การวัดคุณภาพชีวิตตามแนวทางการวัดด้านวัตถุวิสัย จิตวิสัย และมีการประเมิน 4 ด้านดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ในงานวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเยาวชน ดังนั้นจึงทบทวนวรรณกรรมในประเด็น ของกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้

คุณลักษณะเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์

ระพีพรรณ คำหอม และคณะ (2548, น.58) กล่าวถึงคุณลักษณะเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความผูกพันในครอบครัว ภาควุมิใจในความเป็นไทย มีทักษะในอาชีพและการดำรงชีวิต รู้จักเคารพสิทธิผู้อื่น
2. มีสุขภาพและพลานามัยแข็งแรง รู้จักการป้องกันตนเองจากโรคและสิ่งเสพติด
3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ จริยธรรม คุณธรรม และมีความรับผิดชอบตามวัย
4. มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศรัทธาและความภูมิใจในการทำงานสุจริต
5. รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้าน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
6. รู้จักช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

ลักษณะเยาวชนไทยที่ต้องการ

กล่าวถึงประเด็นของการพัฒนาเยาวชนในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ทิศทางในการพัฒนาด้านสุขภาพและจิต

- เยาวชนต้องการสารอาหารครบถ้วนเช่นเดียวกับเมื่อวัยเด็ก แต่จะเพิ่มปริมาณและเน้นสารอาหารบางอย่างเพื่อสร้างเสริมการเจริญเติบโตของร่างกายที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว

- เยาวชนพึงมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
- พึงมีที่พักอาศัยอยู่ในที่ที่ปราศจากมลภาวะที่เป็นอันตราย
- มีความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สิน
- รู้จักป้องกันตนเองและได้รับการดูแลสุขภาพพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

2. ทิศทางการพัฒนาด้านสติปัญญาและความสามารถ

- เยาวชนทุกคนต้องมีการศึกษาภาคบังคับเป็นอย่างน้อย ได้เรียนรู้เรื่องของธรรมชาติและสังคม มีทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์ การสังเคราะห์และการบูรณาการความรู้เพื่อให้ใช้ประโยชน์
- เยาวชนพึงมีทักษะว่าการพัฒนาความสามารถ ความรู้ และทักษะนั้นต้องต่อเนื่องและเป็นไปได้ตลอดชีวิต
- เยาวชนจะต้องสร้างแรงบันดาลใจรอบตัวและรอบด้าน ตระหนักในศักยภาพของตนเอง และใฝ่หาความรู้และทักษะเพิ่มเติมตลอดเวลา แม้ว่าจะประกอบอาชีพแล้วก็ตาม
- เยาวชนพึงมีส่วนในการให้ความคิดเห็น อุทิศความสามารถและการสร้างสรรค์ของตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

3. ทิศทางการพัฒนาด้านอาชีพ

- เยาวชนต้องมีโอกาสเตรียมตัวและพัฒนาความสามารถเพื่อประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องตระหนักในความจริงของตนเองด้านความถนัดและความสนใจของตน
- เยาวชนต้องพยายามช่วยตนเองให้ได้มากที่สุดในการสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจของตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ
- เยาวชนพึงสำนึกว่า การทำงานสุจริตเป็นหน้าที่และเป็นสิ่งที่มีเกียรติ
- เยาวชนมีความต้องการและมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานไปในแนวที่จะไปสู่ความสำเร็จในการทำงานไม่ว่างานนั้นจะเป็นด้านใดหรือประเภทใด โดยยึดหลักของความขยัน ความมีวินัยในตัวเอง ความรับผิดชอบต่องาน ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน การรักษามาตรฐานคุณภาพของงานและมีความกล้าในการริเริ่ม
- เยาวชนต้องการความคุ้มครองในการประกอบอาชีพ มีรายได้อย่างต่ำในการสนองความต้องการพื้นฐานและได้รับสวัสดิการตามสมควร

4. ทิศทางการพัฒนาบุคลิกภาพด้านสังคม วัฒนธรรมและจริยธรรม

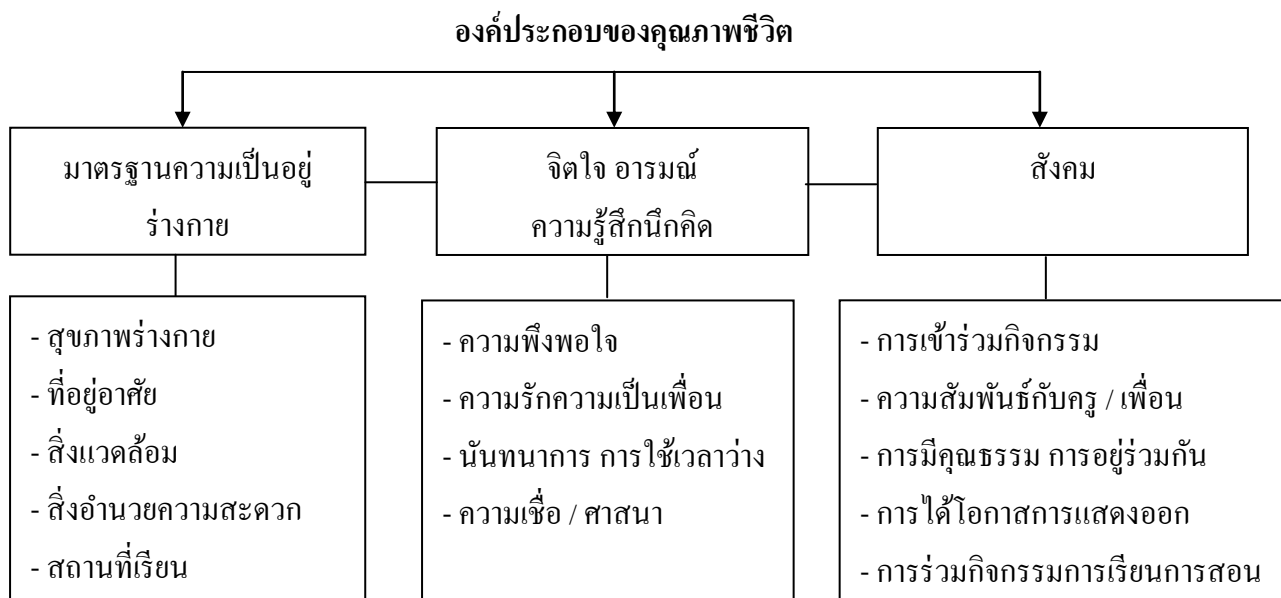
- เยาวชนพึงมีโอกาสนในการพัฒนาบุคลิกภาพ และมีความสร้างสรรค์ มีความสามารถในกระบวนการเสริมสร้างค่านิยมทางวัฒนธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบต่อสังคม กล่าวคือ
- เยาวชนพึงพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีความเข้าใจและความกตเวทิตาเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) ที่ถูกต้องตามความเป็นจริง รวมทั้งเข้าใจตามความต้องการและบทบาทของตนเองและของผู้อื่น โดยเฉพาะของผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย มีโอกาสในการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง พัฒนาศักยภาพของตนด้วยการริเริ่ม สร้างสรรค์ และพึงมีความรักในเพื่อนมนุษย์

-เยาวชนพึงมีโอกาสนในการพัฒนาตนเองด้านสุนทรียภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ศิลปะ การกีฬา และนันทนาการต่าง ๆ มีความรับผิดชอบในการสืบเนื่องวัฒนธรรมเพื่อความอยู่รอดของชาติ

-เยาวชนพึงยึดถือในเรื่องความยุติธรรมในสังคม โดยให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนต่อสังคม พึงรักในเสรีภาพของตน แต่จะต้องไม่ละเมิดเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม เต็มใจช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อรักษาประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกในชาติ มีส่วนร่วมในการปกครองและการเมือง ได้แก่ ความเข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทของตนให้ถูกต้องและเหมาะสมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีคุณธรรมกำกับตนเองทั้งกาย วาจา และใจในการดำรงชีวิต และความสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่ว่ารูปแบบใด (ระพีพรรณ คำหอมและคณะ, 2548, น.58 - 61)

องค์ประกอบของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) มาตรฐานความเป็นอยู่ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และ 3) ด้านสังคม

จากความหมาย ประโยชน์ องค์ประกอบ และการวัดคุณภาพชีวิต สรุปการวัดในงานวิจัยนี้จะวัดตามกรอบแนวคิด แสดงดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี

โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด

การจัดกิจกรรมดนตรี

ความสำคัญของดนตรี

สุกรี เจริญสุข (2538, น.18 - 19 อ้างถึงใน นลินี บุญธรรม, 2555, น.93) ให้ความหมายของดนตรีเป็นงานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยอาศัยเสียงเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกของศิลปิน เสียงดนตรีเป็นเสียงที่มีความงามนำมาเรียบเรียงขึ้นเป็นบทเพลง เสียงดนตรีเป็นเสียงที่ประดิษฐ์ขึ้น โดยความงดงามของเสียง ศิลปินผู้สร้างเสียง ได้สอดใส่อารมณ์ลงไป ในเสียง เพื่อให้เสียงมีความรู้สึกทางศิลปะ อารมณ์ดนตรีเหมือนอารมณ์ในชีวิต การให้ความหมายของดนตรีที่ได้ยินกันทั่วไปว่า “ดนตรีเป็นภาษาสากล” (Music is the universal language of man kind) บางครั้งก็จะได้ยินว่า “ดนตรีเป็นภาษาของอารมณ์”

สุกรี เจริญสุข กล่าวถึงธรรมชาติของดนตรี ดังนี้ (2538, น. 13 - 15)

1. ดนตรีเป็นสื่อทางอารมณ์ที่สามารถสัมผัสด้วยหู การที่จะเข้าถึงหรือสัมผัสดนตรีได้นั้น คือการฟังดนตรีโดยตรง หูเป็นอุปกรณ์ในการฟังดนตรีที่สำคัญที่สุดกว่าส่วนใด ๆ เมื่อคลื่นเสียงเข้าไปสู่ช่องหู ไปยัง Eardrum ส่งพลังของเสียงไปที่ หูชั้นกลาง ซึ่งมีกระดูก 3 ชิ้นเล็ก ๆ สื่อคลื่นเสียงไปยังกระดูกชั้นใน ที่ Cochlea และสื่อสารยังลักษณะของเสียง เช่น ความถี่ (Pitch) และความดัง (Loudness) ส่งไปยังเส้นประสาทการได้ยิน (Auditory nerve) ไปถึงสมอง หูจะรับฟังเสียง สมองจะนำเสียงที่ได้รับไปแปลความหมาย
2. ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม วัฒนธรรมการฟังดนตรีเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละคนที่จะซาบซึ้ง พอใจดนตรีประเภทใด ชนิดใด ประสบการณ์ฟังดนตรีต้องฟังด้วยตัวเอง
3. ดนตรีเป็นเรื่องของสุนทรียะ ว่าด้วยความไพเราะ เป็นสิ่งที่ทุกคนซาบซึ้งได้ ความไพเราะทางดนตรีเป็นเรื่องของความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน ทุกระดับ ทุกชนชั้น ความไพเราะของดนตรีวัดได้จากประสบการณ์ทางสุนทรียะ มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบุคคล
4. ดนตรีเป็นเรื่องของอารมณ์ เป็นการระบายสีสัมผัสแห่งเสียง (Tone color) ลงบนความเงียบ เสียงดนตรีจะออกมาอย่างไรขึ้นอยู่กับเจ้าของอารมณ์ที่ถ่ายทอดออกมาเป็นเสียง
5. ดนตรีเป็นเรื่องของศาสตร์ นอกจากดนตรีเป็นเรื่องของศิลป์แล้ว ยังเป็นเรื่องของศาสตร์ ว่าด้วยเรื่องของความรู้วิธีการระบายเสียง ศาสตร์ของดนตรีสามารถเรียนรู้โดยการท่อง การอ่าน การเล่า การจำ การลอกเลียน การคิดหาเหตุผล เป็นต้น ศาสตร์เป็นเครื่องช่วยให้สามารถเข้าถึงความไพเราะของดนตรีได้ง่ายเข้า

สุกรี เจริญสุข (2550, น. 43 - 50) ได้ทำการทดลองหาความสัมพันธ์ โดยวัดจังหวะของการเต้นของหัวใจกับเสียงดนตรี วัดความเปลี่ยนแปลงเป็นกระแสคลื่น ข้อสังเกตจากการศึกษาพบว่า

1. คนตรีที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของจิตใจ เปลี่ยนแปลงไปตามอารมณ์เพลง จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับอารมณ์เพลง

2. การฟังเพลงมีผลต่อการเต้นของหัวใจ เพลงจังหวะช้า หัวใจเต้นช้า เพลงจังหวะเร็ว หัวใจเต้นเร็ว และหัวใจเต้นตามจังหวะของเพลง การเปลี่ยนแปลงของหัวใจไปตามเพลง โดยปกติแล้ว การฟังเพลงเพื่อผ่อนคลายจะใช้จังหวะ 60 – 80 Beats Per Min

3. ในการร้องเพลงอารมณ์เป็นอย่างไร จังหวะหัวใจเต้นอย่างนั้น การออกแรงร้องเพลงไม่ทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้น หรือไม่ทำให้หัวใจเปลี่ยนแปลง แต่หัวใจจะเต้นตามอารมณ์เพลง

4. การฟังเพลงที่ชอบมีผลต่อการเต้นของหัวใจ วัฒนธรรมของเพลงเป็นอัตลักษณ์ยิ่ง วัฒนธรรมของเพลงเป็นหัวใจของการใช้ดนตรีเพื่อการบำบัด เพราะเพลงที่คุ้นเคยเป็นความอบอุ่นของผู้ฟังเพลง ความภาคภูมิใจ ความเชื่อมั่น บรรยากาศที่ดี ความมั่นคงและความเป็นรากเหง้าของวัฒนธรรม

5. การเป่าแซกโซโฟน (เล่นดนตรี) ในบทเพลงที่ชื่นชอบ อารมณ์เป็นอย่างไร จังหวะหัวใจเป็นอย่างไร แม้การเป่า (เล่นดนตรี) จะเหนื่อยแต่หัวใจไม่ได้เต้นตามจังหวะของความเหนื่อย (แรง)

6. เพลงและดนตรีมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจ เพลงที่รู้จักคุ้นเคย มีผลต่อหัวใจ ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การร้องเพลง และการเล่นดนตรี มีผลมากกว่าบทเพลงที่ไม่รู้จัก จากการทดลองทำให้มีความเชื่อมั่นว่าเพลงที่ฟัง เพลงที่ร้อง ดนตรีที่เล่นและจิตใจของผู้เล่น มีความสัมพันธ์กัน บทเพลงที่รู้จักจะทำให้เข้าถึงบทเพลงได้ง่าย แต่บทเพลงที่ไม่รู้จักจิตใจไม่ได้ปฏิเสธ แต่ต้องใช้เวลา เมื่อจิตใจและเสียงเพลงคุ้นเคยรู้จักกัน จึงสามารถเข้าถึงซึ่งกันและกันได้ง่ายขึ้น เพื่อความแน่ใจและมั่นใจ จึงเลือกใช้บทเพลงที่อยู่ในบริบททางสังคม อยู่ในบทบททางวัฒนธรรม

ปกรณ์ ศรีดอนไผ่ (2530, น.136) กิจกรรมชุมนุมดนตรีสากล เป็นหน่วยย่อยของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดอยู่ในกลุ่มเลือกตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน หรือเพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะและความรู้ทางด้านดนตรีสากลซึ่งในคาบเรียนวิชาศิลปะพื้นฐานจะแบ่งเวลาเรียนให้วิชาดนตรีสากลไม่เพียงพอกับเนื้อหา จึงต้องการเพิ่มเติมในคาบเรียนกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกได้ตามความสนใจ ส่วนหลักสูตรการกิจกรรมดนตรีสากล ครูที่ปรึกษากิจกรรมจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษาโดยมีการประเมินผลการดำเนินงานประจำปีเพื่อทราบปัญหาและนำเอาข้อเสนอแนะจากบุคลากรทุกฝ่ายรวมทั้งการรับฟัง ความคิดเห็นจากนักเรียนมาพัฒนาแก้ไขให้ตรงกับสภาพความต้องการของนักเรียน ตามทฤษฎีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรม ดังนี้

ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดกิจกรรมดนตรีในโรงเรียน

สชช. วิจารณ์ตระกูล (2548, น.98) ได้กล่าวถึง การศึกษาความต้องการหลักสูตร ท้องถิ่น ดนตรีสากล ของผู้ประกอบการในจังหวัดพิษณุโลกและใกล้เคียง งานวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของนักดนตรีอาชีพ ควรมีใจรัก ขยันฝึกซ้อม ตรงเวลา มีความซื่อสัตย์ มีฝีมือทั้งเล่นและร้อง สุภาพ มนุษย์สัมพันธ์ดี มีพรสวรรค์ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และมีการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ

2. นักดนตรีสากล ควรมีความรู้เรื่องโน้ตสากล การเล่นเครื่องดนตรี และมีความรู้เกี่ยวกับเพลงหลาย ๆ แนว แกะเพลงได้ ภาษาคี คอมพิวเตอร์เก่ง รวมทั้งมีประสาทหูที่ดีด้วย

3. สภาพปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนในปัจจุบัน จรรยาพร ธรณินทร์ (2547, ออนไลน์) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่อง ปัญหาเด็กไทย สรุบบัญหาไว้ดังนี้

- 1) เด็กติดพนันบอล เล่นเกมพนันต่าง ๆ ไม่เกรงกลัวกฎหมาย ไม่เสียดาเงินทอง
- 2) เด็กเล่นเกมคอมพิวเตอร์อย่างหมกมุ่นและชอบเกมที่รุนแรงมีค่านิยมที่ผิด ๆ
- 3) เด็กเข้าสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต พูดจาไร้สาระ ใช้ถ้อยคำลามก ใช้ภาษาวิบัติ
- 4) เด็กเขียนผ่านทางอินเทอร์เน็ตหาคู่ เสนอตัวให้คู่ นอน โขว้เครื่องเพศให้คู่
- 5) เด็กควาน์โหลครูปจากอินเทอร์เน็ตไว้ดู ส่งภาพร่วมเพศ ทางมือถือ
- 6) นักศึกษาอยู่กินกันทั้ง ๆ ที่ยังขอเงินพ่อแม่ ท้องก็ทำแท้งหรือเอาลูกไปทิ้ง
- 7) เด็กผู้หญิงติดการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีแต่เรื่องเพศองมแงม เกิดค่านิยมที่ผิด ๆ
- 8) เด็กผู้ชายข่มขืนผู้หญิงตั้งแต่ยังอยู่ชั้นมัธยมศึกษาไปจนอยู่มหาวิทยาลัย

จากสรุปการปฏิบัติงานประจำปี 2/2549 (2550, น.21-22) ปฏิทินการดำเนินงานของ กิจกรรมดนตรีสากลใน โรงเรียนของกลุ่มประชากรพบว่า มีกิจกรรมที่ต้องใช้วงดนตรีสากล ประเภทต่างๆ เพื่อออกบริการโรงเรียนและชุมชนจำนวนมาก โดยโรงเรียนได้ผลิตนักเรียนกิจกรรม ดนตรีให้มีจำนวนและคุณภาพซึ่งจะสามารถออกบรรเลงงานได้ตลอดทั้งปี รวมทั้งเพื่อชดเชยการ จบ การออกจากกิจกรรมดนตรีของนักเรียนบางกลุ่มบางคนตลอดเวลา โดยที่ในด้านของเวลาเรียน ตามหลักสูตรปัจจุบันของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ที่ทำการศึกษาพบว่า วิชาดนตรีจะบูรณาการอยู่ในวิชาศิลปะพื้นฐาน ซึ่งคิดเป็นชั่วโมงเรียนได้ 4 ชั่วโมง ต่อ 1 ภาคเรียน หรือเพียง 8 ชั่วโมงต่อปี ทั้งนี้เพราะวิชาศิลปะพื้นฐานจะมีชั่วโมงเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่ใน ตลอด 20 ชั่วโมงต่อ 1 ภาคเรียนนั้น ให้เรียนอยู่ทั้งสิ้น 3 สาระ ได้แก่ สาระทัศนศิลป์ สาระดนตรี และสาระนาฏศิลป์ ซึ่งสาระดนตรียังแยกย่อยแบ่งเรียนเป็นวิชาดนตรีไทยและดนตรีสากล ฉะนั้น นักเรียนทุกคนที่เรียนในวิชาพื้นฐานจะได้รับส่วนแบ่งเวลาเรียนของวิชาดนตรีสากลจำนวน 4 ชั่วโมงต่อ 1 ภาคเรียน หรือ 8 ชั่วโมงต่อ 1 ปีการศึกษา แต่ภารกิจของการฝึกหัดทางดนตรีซึ่งมีความ

จำเป็นต่อการดำเนินงานด้านการบริการในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนที่เห็นได้จาก สรุปรงานประจำปีกลับมีปริมาณที่สูงเป็นอันมาก

ประเภทของกิจกรรมดนตรีสากล

กฤษฎา สุขสำเนียง (2547, น.98) แสดงความเห็นถึงความจำเป็นของการที่โรงเรียน เป็นหน่วยงานสำคัญที่ต้องจัดบริการด้านวงดนตรีสากลในโอกาสต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบพิธีการ ด้านกิจกรรมของสังคมและชุมชนท้องถิ่นภายในจังหวัดอยู่จำนวนมาก ในโรงเรียนที่มีกิจกรรมดนตรีสากล จะมีความพร้อมของประเภทวงดนตรีแตกต่างกันไป ตามศักยภาพของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ (2535, น.77) ได้แบ่งประเภทวงดนตรีสากล ดังต่อไปนี้

1. วงโยธวาทิต(Military Band) ใช้บรรเลงพาเหรดนำขบวน และบรรเลงพิธีเปิด มีกิจกรรมที่ต้องใช้งาน เช่น พิธีการรับเสด็จฯ, งานรับเทียนพรรษาพระราชทาน, งานกีฬาจังหวัด, งานเดินรณรงค์ของหน่วยงานทั่วไป, พิธีเปิดงานกาชาดประจำปี และบริการงานด้านวัฒนธรรมในท้องถิ่นทั่วไป

2. วงดนตรีสากลขนาดใหญ่(Popular Music, Big Band) ซึ่งประกอบด้วย เครื่องดนตรีครบทุกประเภท ใช้บรรเลงในเทศกาลต่าง ๆ และบริการงานด้านวัฒนธรรมในชุมชนทั่วไป

3. วงดนตรีสากลขนาดเล็ก หรือวงสตริง(String Band) วงชนิดนี้มีนักดนตรีประมาณ 5-6 คน ประกอบด้วย ผู้เล่นกีตาร์, กีตาร์เบส, กลอง และออร์แกน เป็นวงดนตรีที่แต่ละโรงเรียนทั้งโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีประจำกันอยู่โดยทั่วไป

4. วงโฟล์คซอง(Folk Song) เป็นวงดนตรีสากลขนาดเล็กที่ ประกอบด้วย เครื่องดนตรีสากลชนิดใดชนิดหนึ่งจำนวน 2-3 ชิ้น ที่นิยมจะมีกีตาร์โปร่งเป็นหลัก อาจจะมีเครื่องเป่าประเภทหีบเพลง เพื่อใช้เป็นเครื่องบรรเลงทำนอง เน้นการขับร้องเพลงบรรยายความเป็นหลักโดยมีเนื้อหา กล่าวพรรณนาเรื่องราวที่เป็นตำนาน หรือวรรณกรรมพื้นบ้าน เป็นจุดเด่น

การดำเนินการจัดการเรียนรู้ดนตรีสากล

นภดล ทิพย์รัตน์ (2545, น.17) ได้รวบรวมหลักการและการจัดการเรียนรู้ด้านการสอนดนตรีสากล ทั้งจากนักการศึกษาดนตรีชาวตะวันตก และนักวิชาการของไทยไว้ใน “การจัดประสบการณ์ดนตรีเพื่อความเป็นนักดนตรีที่สมบูรณ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา” โดยสรุปดังนี้

1. การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีสากล
2. การเตรียมความพร้อมเบื้องต้น
3. การเลือกเครื่องดนตรีเพื่อฝึกหัด
4. การเตรียมความพร้อมเบื้องต้น
5. การเลือกเครื่องดนตรีเพื่อฝึกหัด

ทฤษฎีและหลักสูตรการเรียนดนตรี

ชัยชนะ หวังรักกลาง (2548, น.31) ได้รวบรวมเทคนิคการเตรียมวงโยชวาทิต โดยสรุปไว้เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การฝึกลมหายใจ
2. การฝึกประสาทหูกับเครื่องดนตรี
3. โน้ตสากล
4. การฝึกหัดเฉพาะกลุ่มเครื่องดนตรี
5. การรวมวงและการประสานเสียง
6. การวัดประเมินผล แบ่งได้ 3 แบบคือ 1) แบบรายบุคคล 2) แบบรวมเฉพาะกลุ่มเครื่องดนตรีชนิดเดียวกัน 3) แบบรวมวงใหญ่
7. การนำผลงานออกแสดงและการบริการ
8. การบำรุงรักษาเครื่องดนตรี
9. วินัยและจรรยาบรรณของนักดนตรี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ถนอมศรี ประระมะ (2557) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต (ธรรมสังฆจร) ของอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงการจัดการความรู้ตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต (ธรรมสังฆจร) ของอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน องค์กรภาคส่วนต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการฯ และเพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต (ธรรมสังฆจร) กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาบริบทของท้องถิ่น การสังเกต และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยใช้วิธีการกรณีศึกษา (Case Study) เป็นแบบในการวิจัย เนื่องจากเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยทราบขอบเขตอย่างชัดเจน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยและให้สัมภาษณ์ ได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 4 รูป, นายกเทศมนตรีตำบลยางเนิ้ง ผู้นำ จำนวน 4 คน, และประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 12 คน รวม 20 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต (ธรรมสังฆจร) ของอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่สามารถคงอยู่ได้ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพราะการจัดการความรู้ของคณะสงฆ์ และองค์กรภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

บทบาทผู้นำและการมีส่วนร่วมของประชาชน และวิถีชีวิตประชาชนที่เกื้อหนุนต่อกิจกรรมที่มีพื้นฐานมาในอดีต จากความเชื่อความศรัทธาและเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 นโยบายรัฐบาลยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอำเภอกระทรวง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะสงฆ์ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีกลยุทธ์ขับเคลื่อนโครงการฯ ในช่วงเวลาเข้าพรรษาที่เอื้อต่อการเผยแพร่ธรรมะสามารถเปลี่ยนแปลงแนวทางการเผยแพร่องค์ความรู้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนทรัพยากรจากการบูรณาการทำงานจากหลายส่วน ได้แก่ คณะสงฆ์อำเภอสารภี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาวัฒนธรรม ผู้นำองค์กรภาคส่วนต่างๆเชื่อมโยงถึงกลุ่มต่างๆตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ และที่สำคัญคือกิจกรรมส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มต่างๆในทุกระดับ สร้างความรักความสามัคคีในหมู่ประชาชนมากยิ่งขึ้น ปัจจัยที่เกื้อหนุนความสำเร็จ คือการประชาสัมพันธ์การสื่อสารทุกรูปแบบ ส่งผลให้โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต(ธรรมสังฆจร) ของอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สามารถคงอยู่และส่งผลต่อการดำเนินการ โครงการอย่างต่อเนื่องต่อไป

รศ.พรพ. ประสานตรี (2555) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการห้องเรียน ครุภัณฑ์ของสาขาคณตรีสาคร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สาขาวิชาคณตรีสาคร การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดูการบริหารจัดการห้องเรียน ครุภัณฑ์ของสาขาคณตรีสาคร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ระเบียบวิธีวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารระดับคณะ และอาจารย์ประจำสาขาวิชาคณตรีสาคร จำนวน 14 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาข้อมูลทางเอกสาร โดยใช้กระบวนการ PDCA ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า สาขาวิชาคณตรีสาคร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีการบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM) และใช้กระบวนการ PDCA ในการบริหารจัดการภายในสาขาวิชา มีรายละเอียด ดังนี้ 1) เริ่มการวางแผนร่วมกันก่อนการเปิดภาคเรียนในแต่ละปี การศึกษา และจัดส่งแผนที่ ได้แก่คณะและมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาต่อไป 2) มีการดำเนินการตามแผนที่ได้อนุมัติ อย่างไรก็ตาม แผนที่เสนอไม่ได้รับการอนุมัติ ทั้งหมด จึงต้องมีการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางการแก้ไขเพื่อที่จะดำเนินการได้ 3) มีการตรวจสอบโดยสาขาและคณะว่ามีการดำเนินการเป็นไปตามแผนที่หรือไม่ ตลอดจนการวิเคราะห์สาเหตุของการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผนที่หาทางปรับปรุงแก้ไข 4) มีการปรับปรุงแก้ไขในทุกขั้นตอนในการบริหารจัดการ เพื่อการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ

สราวุธ เมื่อบสน (2556) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินโครงการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ตามรูปแบบแนวคิด ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) บริบท (Context) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 3) ด้านกระบวนการ (Process) และ 4) ด้านผลิต (Product) แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยมุ่ง ศึกษาการประเมินโครงการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำรูปแบบการประเมิน แบบชิปปี้ (CIPP Model) ตามรูปแบบแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เพราะเป็นรูปแบบการ ประเมินที่ให้ความสนใจต่อการจัดโครงการ ระเบียบวิธีการวิจัย/วิธีการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหารเทศบาล จำนวน 33 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน, รองนายกเทศมนตรี จำนวน 3 คน, สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 18 คน, หัวหน้าส่วน ราชการ จำนวน 11 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน 3) ครู จำนวน 178 คน 4) นักเรียน จำนวน 3,754 คน และ 5) ผู้ปกครอง จำนวน 3,754 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บุคคลที่ เกี่ยวข้องกับโครงการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้วยการเลือกโดยการใช้การเปิดตารางเปรียบเทียบของเครีชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive or Judgmental Sampling) จำนวน ทั้งสิ้น 888 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต คณะกรรมการบริหารเทศบาล ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความ คิดเห็นตรงกันว่า เหมาะสมในระดับมาก

สมชาย เบ็ญจวรรณ (2555) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา : รูปแบบการ จัดกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา 2) เพื่อศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนา คุณภาพชีวิตของนักศึกษา 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย 1) แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยม 2) แนวคิด เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต 3) การอุดมศึกษา ปรัชญา นโยบาย แนวทางพัฒนานักศึกษา 4) บริบทพื้นที่วิจัย 5) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ (Interviews) การสังเกต (observation) การสนทนา กลุ่ม (Focused group) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อให้ได้คำตอบตามความมุ่ง หมายของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยต่างๆ จัดให้มีกิจกรรมพัฒนา

คุณภาพชีวิตนักศึกษา โดยเน้นความสอดคล้องตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา มีการบูรณาการให้ผู้เรียนได้มีความรู้ มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ประหยัด มัธยัสถ์ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะและสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีศักยภาพในการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี สามารถจัดการกับชีวิตตนเอง ชุมชน และสังคมของตนได้อย่างดีมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย การปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่วนรูปแบบของการจัดกิจกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษานั้น สำคัญคือ กระบวนการจัดกิจกรรม การจัดการเงื่อนไขความสำเร็จ และตัวชี้วัดตามกรอบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา รวม 6 ด้านคือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านอาหาร โภชนาการและสุขอนามัย ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ด้านสังคม เศรษฐกิจและครอบครัว และด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ศิริวัฒน์ บัวคำสี (2559) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ในการบริหารงานวงโยชวาทิต โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากลยุทธ์ในการบริหารงานวงโยชวาทิตโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา 2) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ ด้านบริหารจัดการเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการวางแผน ด้านการบริหารจัดการงานวงโยชวาทิต โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายสำนัก ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายการเงิน หัวหน้าฝ่ายธุรการ หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานวงโยชวาทิตและผู้ฝึกสอนวงโยชวาทิต จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยครั้งนี้พบว่ากลยุทธ์การบริหารงานดังนี้ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านบุคลากร 4) ด้านอาคารสถานที่ 5) ด้านการวัดประเมินผล ติดตามผล และสรุปผล 6) ด้านความรู้ ความสามารถ มีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ มีทักษะด้านดนตรีและนำไปใช้ในการพัฒนางานในหน่วยงานของตนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การศึกษาดูงาน เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานได้ไปดูงานที่สอดคล้องกับงานที่บุคลากรรับผิดชอบทั้งในประเทศและต่างประเทศ (อ้างอิงที่มา : วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2559 : ค้นคว้าเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2561)

พงศ์ชัย เกาะหมาก (2554) ศึกษาเรื่อง บทบาทสมาชิกเทศบาลนครนนทบุรีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนและครอบครัว ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ศึกษาพฤติกรรมคุณภาพชีวิตของเยาวชนและครอบครัว และกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง ใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลสรุปพิจารณาตามองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ พบว่า 1) ด้านความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 2) ด้านประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต 3) ด้านรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต 4) ด้านประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่และกำหนดชีวิตของตนเองและชุมชน 5) ด้านจิตใจแก่ประชาชน บทบาทของสมาชิกเทศบาล มีบทบาทปานกลางถึงมาก โดยผลสรุปที่สมาชิกมีบทบาทมาก เนื่องจากมีการสนับสนุน มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจ มีการผลักดันและสนับสนุนโครงการต่างๆที่เกี่ยวกับการพัฒนา จากผลการวิจัยนี้มีข้อสรุปที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ คือ ในการจัดกิจกรรมให้กับเยาวชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญในการสนับสนุน ผลักดันให้มีการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมได้

โสภางค์ พรพิบูลย์ (2553) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กชาวเขาวัดทุ่งเหียง ตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของเด็กชาวเขาวัดทุ่งเหียงตามเกณฑ์คุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานทางด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย สุขภาพ ครอบครัว การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และการที่จะประสบความสำเร็จ มีโอกาสก้าวหน้า ต้องการที่จะมีชัยชนะต่ออุปสรรคต่าง ๆ นั้น อยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มีเพียงการศึกษาเท่านั้นที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 2) กระบวนการบริหารจัดการของโครงการสร้างทรัพยากรมนุษย์ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเมื่อหากเรานำมาเปรียบเทียบกับแนวคิด POSDCORB เราจะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ยังไม่มีความชัดเจนและยังขาดประสิทธิภาพในการทำงานในแต่ละกระบวนการอยู่มาก 3) สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของเด็กชาวเขาวัดทุ่งเหียง ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ทั้งจากตัวเด็กชาวเขา และบุคคลภายนอกนั้น สรุปได้ว่ายังมีอุปสรรคและปัญหาซึ่งล้วนมีอิทธิพลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กชาวเขาวัดทุ่งเหียงอยู่มาก แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กชาวเขาวัดทุ่งเหียง มี 2 แนวทาง คือ 1) แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร 2) แนวทางการพัฒนาโดยจัดตั้งเป็นมูลนิธิ จากผลการวิจัยนี้มีข้อสรุปที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ คือ กระบวนการบริหารจัดการโครงการต้องมีความชัดเจน ทำให้มีประสิทธิภาพในแต่ละกระบวนการ การจะพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนต้องวัดให้ครบทุกด้าน ด้านสภาพแวดล้อมที่ต้องนำมาวิเคราะห์ และแนวทางในการพัฒนาโครงการต่อไปอาจจะมีการจัดตั้งเป็นมูลนิธิ หรือเป็นกองทุน เพื่อความยั่งยืนของโครงการ

ศรียาโล และเออริกา (saarikallo and erkila, 2007, P.88-109) ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของดนตรีในการควบคุมอารมณ์ของวัยรุ่น โดยการศึกษาเชิงลึก ใช้เครื่องมือเป็นการสัมภาษณ์รายกลุ่ม เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ 2 ช่วง ช่วงแรกเป็นการพูดคุยที่เน้นกิจกรรมทางดนตรี สถานการณ์ประสบการณ์ทางดนตรี บันทึกข้อมูลที่มีความสำคัญมีความหมาย และบันทึกติดตามผลที่มีส่วน

ร่วมในกิจกรรมทางดนตรี มี 3 ส่วนคือ การอธิบายสถานการณ์ทางดนตรี อธิบายประสบการณ์ ความรู้สึกในแง่ความชื่นชม พลังงานที่เกิดขึ้นกับตนเอง และสะท้อนประสบการณ์และความรู้สึก วัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายจะได้รับคำแนะนำให้พิจารณาในการปรับเปลี่ยนอารมณ์ การสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 เป็นช่วงประสบการณ์เกี่ยวกับอารมณ์มากขึ้น ปัญหา และปัจจัยการสร้างแรงบันดาลใจ โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่นกลุ่มอายุ 14 ปี และ 18 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่าเพลงช่วยในการควบคุมอารมณ์ของวัยรุ่น มีผลทำให้เพิ่มและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กิจกรรมดนตรีจะทำให้วัยรุ่นรู้สึกดีขึ้น และเปลี่ยนอารมณ์ในทิศทางบวก

เฮลเลม (Hallam, 2010, p.269 - 289) ศึกษาเรื่องของ พลังแห่งดนตรี: ผลกระทบต่อการพัฒนาทางปัญญาสังคมและส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน การศึกษานี้เป็นการทบทวนหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับผลกระทบจากการมีส่วนร่วมทางดนตรี เกี่ยวกับพัฒนาการทางปัญญาสังคม และข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน ใช้การวิจัยโดยใช้เทคโนโลยีที่ศึกษาด้านสมอง นอกเหนือจากการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้านจิตวิทยาและการศึกษา นำมาอธิบายว่า ทักษะทางดนตรีสามารถถ่ายโอนไปยังกิจกรรมอื่นได้อย่างไร หากกระบวนการที่เกี่ยวข้องมีความ คล้ายคลึงกัน สืบค้นความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของทักษะทางดนตรีเกี่ยวกับการพัฒนาด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ การวัดสติปัญญา การบรรลุเป้าหมายทั่วไป ความคิดสร้างสรรค์ การประสานงาน ด้านยานยนต์ สมาธิความเข้มแข็ง ความมั่นใจในตนเองความรู้สึกทางอารมณ์ ทักษะทางสังคมการทำงานเป็นทีมตนเอง การมีวินัยและผ่อนคลาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นผลกระทบเชิงบวกของการมีส่วนร่วมทางดนตรีในการพัฒนาส่วนบุคคลและสังคมเกิดขึ้น โดยเฉพาะถ้าเป็น ประสบการณ์ที่สนุกสนานและคุ้มค่า ซึ่งสิ่งนี้มีผลต่อคุณภาพการสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “แนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี โรงเรียน คลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด” การศึกษาวิจัยนี้มีความจำเป็นที่ต้องใช้การวิจัยในรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อเข้าถึงความจริงและเก็บข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ คือ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต เยาวชนด้วยคนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษา คือ กลุ่มที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการดังกล่าว เนื่องจากมีผู้ให้ข้อมูลเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลขึ้นมา คือ เกณฑ์คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการเลือกแบบ เจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ดังนี้

เกณฑ์คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้ให้ข้อมูลภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน คลองใหญ่วิทยาคม, ผู้บริหารระดับสูงที่ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม และผู้บริหาร ระดับสูงที่ทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม
2. ผู้ให้ข้อมูลภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงขององค์การบริหารส่วนตำบลใน พื้นที่วิจัย, กำนันในพื้นที่วิจัย, วิทยากรในพื้นที่วิจัย, ครูผู้สอนคนตรี ในพื้นที่วิจัย, ศิษย์เก่าของ โรงเรียนในพื้นที่วิจัย

จากเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมานั้น ทำให้ได้ผลของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 8 คน ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลภายในโรงเรียน จำนวน 3 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม
2) หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปของโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม 3) หัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียน
คลองใหญ่วิทยาคม

ผู้ให้ข้อมูลภายนอกโรงเรียน จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลอง
ใหญ่ 2) กำนันตำบลคลองใหญ่ 3) วิทยากรท้องถิ่นตำบลคลองใหญ่ 4) ครูผู้สอนดนตรี โรงเรียน
บ้านคลองมะขาม ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ 5) ศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับ โครงการพัฒนา
คุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์
เป็นทางการ(Formal Interviewing) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้แนวคิดจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีด้านการบริหาร
โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี

เครื่องมือในแต่ละชุดใช้เนื้อหาเกี่ยวกับ 2 ประเด็นหลัก คือ แนวคิดการบริหารโครงการ
และกิจกรรมดนตรีซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต
เยาวชนด้วยดนตรี และอาจมีความความคิดเห็นแตกต่างกันตามสถานะหรือบทบาทของผู้ให้ข้อมูล
มีลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ พัฒนา
คุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด
2. กำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. ขอคำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์จัดทำแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลสนาม โดยวิธีการสัมภาษณ์เป็นทางการ (Formal) คือ
การสัมภาษณ์ที่มีการนัดแนะ เวลา และสถานที่แน่นอนไว้ก่อน รวมทั้งมีการบันทึกเทปการ
สัมภาษณ์เป็นทางการ ส่วนใหญ่นั้นเป็นการสัมภาษณ์ผู้รู้ (Key Informants) หรือผู้มีตำแหน่งการ
งาน เช่น อธิบดี นักวิชาการ ครูใหญ่โรงเรียน สมภาร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ ฯลฯ ซึ่งไม่ค่อย
จะมีเวลาว่างเท่าใดนัก ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน

การเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย เช่น การเตรียมความพร้อมของผู้สัมภาษณ์ การเตรียมแนวทางการสัมภาษณ์ การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ การเตรียมติดต่อขอสัมภาษณ์ เป็นต้น

ในส่วนของการดำเนินงานอื่น ๆ ที่มีความจำเป็น ได้แก่ 1) ทำหนังสือออกจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้อำนวยการของโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด สำหรับคณะกรรมการดำเนินโครงการ และผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม 2) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก และเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด จากแนวคิดกิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล ของนิตา ชูโต ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมในการวิเคราะห์นั้น ประกอบด้วย การลดทอนขนาดและปริมาณข้อมูล (Data Reduction) การเลือกเพื่อแสดงหลักฐานข้อมูล (Data Display) และการสร้างและทดสอบยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification) กิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมนี้ ต่อเนื่องและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน รายละเอียดของกิจกรรม ทั้ง 3 ประการ มีดังนี้

1. การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) หมายถึง วิธีการเลือกเฟ้นหาจุดที่น่าสนใจจะทำให้เข้าใจง่าย สรุปย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บจากภาคสนาม
2. การแสดงข้อมูล (Data Display) หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ การจัดเลือกเฟ้นสรรหาตัวอย่างข้อมูล หรือสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นการสรุปจากรายงาน การสังเกต คำพูด จากการสัมภาษณ์ หรือการกระทำ หรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลสำคัญ ฯลฯ แสดงประกอบเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว
3. การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification) หมายถึง การสังเคราะห์ ประติดปะต่อข้อสรุปย่อยๆ ในช่วงแรกๆ เข้าด้วยกันเป็นบทสรุป และตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย (นิตา ชูโต, 2551, การวิจัยเชิงคุณภาพ, น.208-211)

การวิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูล โดยผู้วิจัยนำผลสรุปวิจัยตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ใช้ข้อมูล และตรวจสอบความแตกต่าง/ความคล้ำยคลึงของข้อสรุปของนักวิจัย และนำไปสู่การนำเสนอข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชน ด้วยคนตรีโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด” เป็นการศึกษาวิจัยในรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interviewing) โดยการเลือกสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทั้งภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน จากผลการวิเคราะห์พบว่า

ด้านแนวคิดการบริหารโครงการ

การบริหารโครงการเป็นวิธีการบริหารงานเฉพาะกิจ ซึ่งเป็นการบริหารรูปแบบหนึ่งในหลายๆ รูปแบบที่มีความสำคัญทั้งต่อองค์กรและต่อสังคมโดยรวม เพราะช่วยสนับสนุนให้การบริหารทั่วไปซึ่งการบริหารประจำบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและสังคมมากยิ่งขึ้น ความสำเร็จในการดำเนินงานของโครงการ จึงเสริมสร้างให้สังคมเจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่พึงประสงค์ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบในด้านต่างๆ จากผลที่ได้มาประกอบด้วย

1. เป้าหมายโครงการ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านระบบ (ระบบการวางแผน, ระบบการค้นคว้าวิจัย, ระบบการควบคุมหรือการประเมิน)

4. ด้านข้อมูล

เป้าหมายโครงการ

“...ผมคิดว่าเป้าหมายหลักที่ควรทำคือการทำโครงการให้เข้าไปสู่ระบบ มีฐานข้อมูล มีสารสนเทศ มีการค้นคว้าวิจัย สถิติ ในการพัฒนาต่างๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม คิดว่าน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีได้ครับ...” (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)”

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าเป้าหมายหลักคือการนำโครงการให้เข้าไปสู่ระบบ มีฐานข้อมูล มีสารสนเทศ มีการค้นคว้าวิจัย สถิติ ในการพัฒนาต่างๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม ย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีได้ ดังเช่น ธนวุฒิ ธนาภิก กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ในเรื่องของพัฒนาน่าจะยังทำได้อีกครั้ง ถ้าเรามีเป้าหมายใหม่ๆ หรือหา มาตรฐานใหม่ๆ ในการพัฒนา เช่น การพัฒนาเยาวชนในโครงการด้วยทักษะการคิดแบบ EF หรือ Executive Functions คือชุดกระบวนการทางความคิด ที่เป็นชุดการทำงานในสมองส่วนหน้าของ มนุษย์ เป็นชุดกระบวนการทางความคิดที่จะช่วยให้มีความสามารถในการบริหารจัดการชีวิต คือ คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น และหาความสุขเป็น...” (ชนวุฒิ ษนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

ก้านันดาบลดองใหญ่มีมิติในเชิงความคิดที่แปลกไป พบว่าการมีเป้าหมายใหม่ๆ หรือมี มาตรฐานใหม่ๆ จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาได้ เช่น การพัฒนาเยาวชนในโครงการด้วยทักษะ การคิดแบบ EF (Executive Functions) เป็นชุดกระบวนการทางความคิดที่จะช่วยให้มีความสามารถ ในการบริหารจัดการชีวิต คือ คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น และหา ความสุขเป็น ดังเช่น จิรัฎฐ์ภณ วันลักษณะ กล่าวดังนี้

“...เป้าหมายที่ผมคาดหวังไว้ คืออยากให้โครงการเป็นที่ยอมรับและเป็นที่น่าสนใจของ เยาวชนมากขึ้น และเกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงชีวิตของเยาวชนให้เป็นคนดีที่เป็นคนเก่งมากขึ้น ครับ...” (จิรัฎฐ์ภณ วันลักษณะ, สัมภาษณ์, 2561)

เป้าหมายของครูผู้สอนดนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม พบว่า ต้องการให้โครงการ เป็นที่ยอมรับและสนใจของเยาวชนมากขึ้น เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงชีวิตของเยาวชนให้เป็นคนดี ที่เป็นคนเก่งมากขึ้น ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...ในปัจจุบันเท่าที่รู้ เท่าที่เห็น คือนักเรียนในโครงการนี้เป็นเด็กที่มีคุณธรรม เป็นเด็กที่เก่ง เป้าหมายในการพัฒนาเยาวชนในวันข้างหน้า อยากเห็นเด็กๆ ในโครงการนอกจากมีคุณธรรมแล้ว ยังเป็นเด็กที่เก่ง เก่งอย่างมีอัจฉริยภาพด้านดนตรี คือ เก่งในระดับที่สามารถไปประกอบอาชีพ สร้าง รายได้ให้กับตัวเองได้ครับ...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด พบว่าเป้าหมายในการพัฒนาเยาวชนในวันข้างหน้า อยากเห็นเยาวชนเป็นคนดีมี คุณธรรม และเป็นคนเก่ง เก่งอย่างมีอัจฉริยภาพด้านดนตรี คือ เก่งในระดับที่สามารถประกอบอาชีพ ได้ ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“คิดว่า ควรได้รับการสนับสนุนในด้านต่างๆ ให้มากกว่านี้ ตลอดคนผู้เข้าร่วมในโครงการ ควรมีความตั้งใจ และมีเป้าหมายที่ชัดเจน (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)”

ความต้องการของหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า อยากให้ โครงการได้รับการสนับสนุนในด้านต่างๆ ให้มากกว่านี้ รวมทั้งผู้ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ควร มีความตั้งใจ และมีเป้าหมายที่ชัดเจน ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“ความสุขของเด็กๆ คือเป้าหมายที่อยากให้มีการพัฒนา อยากเห็นนักเรียนมีความสามารถ ด้านดนตรีอย่างน้อยๆสักคนละหนึ่งชิ้น ซึ่งในโรงเรียนครูทำได้คืออยู่แล้ว มีให้เห็นเป็นประจำ แต่อยากเห็นนักเรียนกลุ่มอื่นๆของโรงเรียนที่มีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี ได้รับการฝึกทักษะจากนักดนตรีของโรงเรียน และเมื่อเขามีเวลว่าง เขาสามารถหยิบจับเครื่องดนตรีมาเล่น เห็นแล้วเขามีความสุขแก่นี้ก็นับว่าดีแล้วละ (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)”

ศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีเป้าหมายที่อยากให้มีการพัฒนา อยากเห็นเยาวชนในโครงการร่วมสร้างสุขโดยช่วยฝึกดนตรีให้กับเยาวชนนอกโครงการให้มีพัฒนาการด้านดนตรีด้วย สามารถหยิบจับเครื่องดนตรีมาเล่นในยามว่าง และมีความสุขก็เพียงพอ ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...คิดว่าควรรักษากิจกรรมดีๆที่ทำไว้ดีๆ เช่น งานบริการช่วยเหลือสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งงานจิตอาสาแสดงดนตรีที่โรงพยาบาล หรือเล่นเปิดหมวก ช่วยสร้างความสุขให้กับชุมชน ส่วนเป้าหมายหรือความต้องการเพิ่มเติม คืออยากเห็นเยาวชนในโครงการไปช่วยสร้างความสุขให้กับน้องๆในโรงเรียนระดับประถมศึกษาบ้างค่ะ...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีเป้าหมายที่จะให้รักษากิจกรรมดีที่ทำไว้แล้ว ทั้งงานบริการช่วยเหลือสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน งานจิตอาสาแสดงดนตรีที่โรงพยาบาล หรือเล่นเปิดหมวกช่วยสร้างความสุขให้กับชุมชน เป้าหมายหรือความต้องการเพิ่มเติมคืออยากเห็นเยาวชนในโครงการไปช่วยสร้างความสุขให้กับน้องๆของโรงเรียนระดับประถมศึกษาบ้าง ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...กิจกรรมโครงการที่ผ่านมา ผมคิดว่าดีอยู่แล้ว ไม่ควรที่จะต้องไปปรับเปลี่ยนอะไรอีก ถ้าจะพูดถึงข้อที่ควรพัฒนา ผมว่าน่าจะพาวงดนตรีของเด็กๆไปแสดงให้มีความสุขกับน้องๆในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ถ้ามีเวลาผมว่าน่าจะจัดเป็นโครงการอบรมดนตรีแบบพี่สอนน้อง หรือถ้าจะให้ไปไกลกว่านั้น ผมคิดว่าพาเด็กๆเราไปช่วยสอนดนตรีให้กับเด็กๆต่างประเทศเลย เช่น ที่จังหวัดเกาะกง เพราะมีพรมแดนติดกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายๆกัน ได้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วยครับ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

ความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ เห็นว่า กิจกรรมโครงการที่จัดอยู่นั้นคืออยู่แล้ว ในพัฒนาน่าจะพาวงดนตรีไปแสดงมอบความสุขให้กับน้องๆในโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือจัดโครงการอบรมดนตรีสากลแบบพี่สอนน้อง แต่ถ้าเป็นไปได้กับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้นคิดว่าน่าจะส่งผลที่ดี ถ้าจัดเป็นโครงการอบรมดนตรีสากลโดยให้เยาวชนของเราไปช่วยสอน

ดนตรีให้กับเยาวชนที่อยู่ในจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา เพราะมีพรมแดนติดกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายๆกัน ได้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

ด้านบุคลากร

“...ผมคิดว่าควรจัดทำเป็นลักษณะโครงสร้างองค์กร มีประธาน, รองประธาน, กรรมการ, เลขานุการหรืออาจมีที่ปรึกษาโครงการร่วมด้วยก็ได้ เพราะมีบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รู้เห็นการทำงานของครู เช่น นายอำเภอ, นายกเทศมนตรี, นายกองค้การ บริหารส่วนตำบล, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, สมาคมผู้ประกอบการ, สมาคมศิษย์เก่า, คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น ให้เขาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทในการบริหารโครงการด้วย ผมคิดว่าน่าจะ เป็นการดีครับ...” (อภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าควรจัดทำเป็นลักษณะ โครงสร้างองค์กร มีประธาน รองประธาน กรรมการ และเลขานุการโครงการ หรืออาจมีที่ปรึกษา โครงการร่วมด้วยก็ได้ ให้เขาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทในการบริหารโครงการด้วย ดังเช่น ชนวุฒิ ชนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า น่าจะแบ่งเป็นฝ่าย เป็นแผนกให้ชัดเจน เช่น ฝ่ายดำเนินกิจกรรม ฝ่ายติดตาม ผล เพราะที่ผ่านมามีสังเกตเห็นว่ากิจกรรมที่ครูทำเพื่อเด็กๆเป็นลักษณะร่วมด้วยช่วยกัน ถ้าจะใช้ ระบบการบริหารงานบุคคลเข้ามาจับ ผมคิดว่าน่าจะเกิดจากการวางแผนก่อนว่า ท้ายที่สุดเราจะ พัฒนาไปในทิศทางนี้แน่ๆ แล้วเราก็อยกิจกรรมที่เราจะทำ เช่น การแบ่งฝ่ายเพื่อการติดตามผลมา ทำให้เป้าหมายที่เราตั้งไว้ประสบความสำเร็จครับ...” (ชนวุฒิ ชนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ มีความความคิดเห็นว่า ถ้านำระบบการบริหารงานบุคคลเข้ามาใช้ ในกิจกรรมโครงการ น่าจะเกิดจากการวางแผนให้ดีกว่าจะพัฒนาไปในทิศทางใด แล้วจึงค่อยเอา กิจกรรมที่จะทำมาจัดการแบ่งฝ่ายเพื่อการติดตามผล เพื่อทำให้เป้าหมายที่ตั้งไว้ประสบความสำเร็จ ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ควรจะมีการกำหนดหน้าที่ในการรับผิดชอบเป็นฝ่ายๆ เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่าย บริหารทั่วไป ฝ่ายบุคคล ฝ่ายการเงิน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และเป็นเรื่องที่ย่อยต่อการดำเนิน กิจกรรมเพื่อพัฒนาโครงการ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม มีความคิดว่าจะมีการกำหนดหน้าที่ใน การรับผิดชอบเป็นฝ่ายๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และง่ายต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนา โครงการ ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...ควรจัดเป็นระบบโครงสร้างของบุคลากรในโครงการ ซึ่งควรจะมีบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายต่างๆ รวมทั้งผู้บริหารหน่วยงาน

องค์กรต่างๆหรือผู้นำชุมชน ให้เป็นผู้มีส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนและร่วมบริหารโครงการครับ...”
(สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

ความต้องการของผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าควรจัดเป็นระบบโครงสร้างของบุคลากรในโครงการ มีบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่เป็นผู้บริหารหน่วยงาน องค์กรต่างๆหรือผู้นำชุมชน ให้มีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ควรมีความร่วมมือจากบุคลากรต่างๆทั้งในโรงเรียนและในชุมชน บุคลากรต่างๆ ซึ่งก็มีความสามารถเฉพาะทางในแต่ละด้านต่างกัน หากมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการ จะส่งผลดีมากค่ะ...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าควรได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทั้งในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งแต่ละคนอาจจะมีความสามารถเฉพาะทางในแต่ละด้าน ที่แตกต่างกัน หากได้รับความร่วมมือจะส่งผลดีต่อการดำเนินกิจกรรม ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...ควรหาความร่วมมือจากบุคลากรต่างๆทั้งในโรงเรียนและในชุมชนให้มีส่วนร่วมหรือมีหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมโครงการ อาจเป็นผู้นำชุมชน เช่น นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล, นายเทศมนตรีผู้อำนวยการโรงเรียนอื่นๆ กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้มีองค์ความรู้คนตรีในท้องถิ่น รวมถึงผู้ปกครองของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้วย และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกกับการนำไปใช้ในป้ต่อไป...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

ศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีความคิดว่าควรหาความร่วมมือจากบุคลากรต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและในชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการ อาจเป็นผู้นำชุมชน ผู้มีองค์ความรู้คนตรีสากลในท้องถิ่น รวมถึงผู้ปกครองของนักเรียน และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกกับการนำไปใช้ในป้ต่อไป ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...เพื่อการทำงานที่เป็นระบบ ควรจัดเป็นลักษณะของโครงสร้างการบริหารงาน มีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือและรับผิดชอบในกิจกรรมด้านต่างๆของโครงการ ซึ่งควรมีองค์ประกอบของบุคลากรทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน การขับเคลื่อนของกิจกรรมโครงการจะมีทิศทางที่ดีขึ้น...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

ความคิดของหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าควรจัดเป็นลักษณะของโครงสร้างการบริหารงาน มีหน้าที่ในกิจกรรมด้านต่างๆของโครงการ ซึ่งควรมีองค์ประกอบของบุคลากรทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน การขับเคลื่อนของกิจกรรมโครงการน่าจะมีทิศทางที่ดีขึ้น ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...น่าจะจัดทำเป็นโครงสร้างองค์กร ขอความร่วมมือครูในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และศิษย์เก่าของโรงเรียน หรือเป็นไปได้ถ้ามีหน่วยงานต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการ ด้วยก็จะทำให้โครงการมีความน่าเชื่อถือ เกิดการยอมรับในสังคม และน่าจะเกิดการพัฒนาที่ดีได้...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

วิทยาการท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ ต้องการให้จัดทำเป็นโครงสร้างองค์กร โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน สมาคมผู้ปกครองนักเรียน และสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน หรือหน่วยงาน องค์กรต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการด้วย จะทำให้โครงการมีความน่าเชื่อถือ เกิดการยอมรับในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาได้เป็นอย่างดี

ด้านระบบ (ระบบการวางแผน)

“...ผมอยากให้มีการแสดงความสามารถของนักดนตรีในโครงการฯ อยากให้โชว์ฝีมือให้กับชุมชนให้ถี่ๆหน่อย ในปัจจุบันมีแล้วแต่ยังไม่ถี่พอ ควรต้องวางแผนการแสดงในรอบปี ไปแสดงดนตรีตามลานดนตรี-กีฬาในพื้นที่ต่างๆของชุมชนในสังคม เช่น บริเวณตลาดการค้าชายแดน บ้านหาดเล็ก, ตลาดเทศบาลตำบลต่างๆ และบริเวณลานกีฬาศาลเจ้าแม่ทับทิม เป็นต้น เป็นต้น เป็นเหมือนกับการสร้างความผูกพันกับชุมชนให้มากขึ้น อยากให้ชุมชนมองเห็นว่าเด็กๆในครอบครัว คนตรีนี้ เป็นลูกหลานของครอบครัวใหญ่ของชุมชน ไม่ใช่เป็นเพียงลูกหลานของครูหรือโรงเรียน คลองใหญ่วิทยาคมเท่านั้น...” (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าควรจัดระบบของการวางแผนการสร้าง ความผูกพันหรือเชื่อมโยงกับชุมชน โดยให้เยาวชนในโครงการได้มีโอกาสแสดงดนตรีร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนในสังคม ดังเช่น ธนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า 1) ควรจะให้ชุมชนและคนอื่นๆมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกิจกรรมโครงการ ด้วย เพราะว่าการทำอยู่ก็เป็นกิจกรรมที่ดี 2) ควรจะมีตัววัดผลที่ชัดเจนว่า หลังจากที่เยาวชน จบจากโครงการของเราไปแล้ว จำนวนเด็กที่มีปัญหา หรือมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีลดลงมากน้อยแค่ไหน ซึ่งจะทำให้เราเห็นภาพได้มากขึ้นครับ...” (ธนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ มีความคิดว่า การดำเนินกิจกรรมโครงการควรให้ชุมชนและคนอื่นๆมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกิจกรรมโครงการ และควรมีการวัดผลคุณภาพชีวิตของเยาวชนในโครงการด้วย ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม ควรจะกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นในการพัฒนาเยาวชนในด้านต่างๆ เช่น ด้านดนตรี ด้านทักษะชีวิต ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการกำหนดวิชาในการเรียนการสอน ด้านการวัดผล และประเมินผลครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์, สัมภาษณ์, 2561)

ความต้องการของครูผู้สอนคนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม พบว่าในการดำเนินกิจกรรมโครงการควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ให้เห็นเป็นรูปธรรมในการพัฒนาเยาวชนในด้านต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านดนตรี และควรมีการวัดผลประเมินผลด้วย ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...ควรบรรจุให้อยู่ในแผนงานโครงการหลักของโรงเรียน เนื่องจากเป็นกิจกรรมโครงการที่ดำเนินการมานาน และสามารถพัฒนาเยาวชนได้จริง เด็กๆมีศักยภาพในการสร้างผลงานให้กับโรงเรียนจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนในสังคม คือ ถ้าพูดถึงโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ทุกคนก็จะนึกถึงกิจกรรมดนตรี เพราะเป็นกิจกรรมที่โดดเด่น เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน เมื่อโครงการอยู่ในระบบโครงสร้างแผนงานหลักของโรงเรียน การบริหารงานต่างๆก็จะเป็นไปตามระบบครับ...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีเป้าหมายที่จะให้โครงการบรรจุอยู่ในแผนงานโครงการหลักของโรงเรียน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน เมื่อโครงการอยู่ในระบบโครงสร้างแผนงานหลักของโรงเรียน การบริหารงานจะดำเนินไปตามระบบ ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า น่าจะมีการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมโครงการให้เป็นระบบมากกว่าที่เป็นอยู่ ควรมีขั้นตอน มีวิธีการและการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนมากกว่านี้ค่ะ...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าในการดำเนินกิจกรรมโครงการควรมีการวางแผนให้เป็นระบบ มีขั้นตอน วิธีการ และการประเมินผลที่ชัดเจน ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...ถ้านำตัวโครงการนี้มาบรรจุไว้ในแผนงานโครงการหลักของโรงเรียน มีบุคลากรของโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมมีหน้าที่ต่างๆในการดำเนินกิจกรรมด้วย ก็จะทำให้เราวางแผนไปตามวัตถุประสงค์ที่เราดำเนินการได้ค่ะ...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

ศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม เสนอความคิดว่าควรนำโครงการบรรจุไว้ในแผนงานโครงการหลักของโรงเรียน โดยมีบุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วม มีหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรม ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...คิดว่า กิจกรรมโครงการน่าจะยั่งยืนถ้าเราจัดระบบวางแผนโดยกำหนดโครงสร้างบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้มีหน้าที่ มีส่วนร่วม หรือมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมโครงการ ซึ่งคิดว่าน่าจะส่งผลให้กิจกรรมโครงการมีระบบ และเกิดความยั่งยืนค่ะ...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

เป้าหมายของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ต้องการให้มีการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมโครงการ โดยกำหนดโครงสร้างบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้มีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมโครงการ ซึ่งจะส่งผลให้กิจกรรมโครงการเกิดความยั่งยืน ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...การวางแผน นอกจากกำหนดกรอบโครงสร้างของบุคลากรในโครงการแล้ว ผมว่าน่าจะคิดวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆของโครงการให้มีความสอดคล้องกันกับทางฝ่ายวิชาการของโรงเรียน เด็ ก ๆ จะ ได้ ไม่ มี ผล กระทบ ต่อ การ เรียน วางแผนให้สอดคล้องกับกิจกรรมสำคัญๆที่จะต้องช่วยเหลือสนับสนุนชุมชนในสังคม เพื่อจะได้รู้ว่าช่วงไหนควรทำอะไร และไม่กระทบต่อการกิจหลักคือการเรียนของเด็กๆ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

วิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการวางแผน นอกจากกำหนดกรอบโครงสร้างของบุคลากรในโครงการแล้ว ควรวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆของโครงการให้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมของฝ่ายวิชาการโรงเรียน เพื่อป้องกันปัญหาที่จะกระทบต่อการเรียนของนักเรียน ควรวางแผนให้สอดคล้องกับกิจกรรมสำคัญของชุมชน เพื่อจะได้รู้แนวทางในการดำเนินกิจกรรมในรอบปีว่าช่วงไหนควรทำอะไร และไม่กระทบต่อการเรียนของเยาวชนในโครงการ

ด้านระบบ (ระบบการค้นคว้าวิจัย)

“...ผมคิดว่าถ้าจะให้โครงการเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกปีๆ ก็ควรมีการจัดระบบการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบผลความสำเร็จของเยาวชนที่ผ่านโครงการนี้ ในแต่ละปีเป็นอย่างไร ส่วนไหนดีควรรักษาไว้ ส่วนไหนด้อยควรปรับปรุง รายงานผลเป็นค่าสถิติก็จะเห็นผลชัดเจน และพัฒนาได้ตรงจุดตรงเป้าหมายครับ...” (อากาศ เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าในการดำเนินกิจกรรมโครงการควรจัดระบบการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบผลความสำเร็จของเยาวชนที่ผ่านโครงการนี้ ในแต่ละปี เพื่อการพัฒนาในได้อย่างตรงเป้าหมาย ดังเช่น ธนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ถ้าจะให้โครงการเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เราน่าจะตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนก่อนว่า เราจะพัฒนาอะไร เช่น เป้าหมายสูงสุดเราต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของเยาวชน เรื่องคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพใจ ดิพหรือยัง เราจะมึวิธีไหนในการทำให้สุขภาพของเด็กๆ ในโครงการของเราพัฒนาขึ้นได้อีกในระดับที่เราตั้งเป้าหมายไว้ เรื่องรายได้ที่เขาพอจะหาเลี้ยงครอบครัวได้ในอนาคต เรื่องสุขภาพทางจิตใจ การควบคุมอารมณ์ที่ดี สามารถดำรงตนใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขได้ เมื่อพัฒนาแล้วก็เก็บผลการพัฒนาเพื่อให้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อยในการพัฒนาต่อไปอย่างเป็นระบบ...” (ธนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

ก้านันตำบลคลองใหญ่ มีความคิดเห็นว่าถ้าจะให้โครงการเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรตั้งเป้าหมายในเรื่องที่ต้องการจะพัฒนาให้ชัดเจน และเมื่อลงมือพัฒนาแล้วควรเก็บผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทราบผลและเพื่อการพัฒนาต่อไป ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณะ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ควรมีการศึกษาข้อมูล มีการจัดเก็บข้อมูล มีการวิเคราะห์ข้อมูล มีการนำปัญหาามาแก้ไข และมีการค้นคว้าหาวิธีการใหม่ๆอยู่เสมอ และควรรหาแหล่งอ้างอิงเพื่อสนับสนุนงานวิจัยต่าง ๆ ด้วยครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณะ, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากล โรงเรียนบ้านคลองมะขาม คิดว่า ในการจัดระบบค้นคว้าวิจัยเพื่อให้โครงการเกิดคุณค่าและเกิดการพัฒนา ควรมีการศึกษาข้อมูล จัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล มีการนำปัญหาามาแก้ไข และมีการค้นคว้าหาวิธีการใหม่ๆอยู่เสมอ ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...การทำโครงการหรือทำการใดๆก็ตาม ก็มักพบเจอปัญหาและอุปสรรคเสมอ ควรนำปัญหาต่างๆที่มีความสำคัญหรือจำเป็นเร่งด่วนมาทำวิจัยเพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ปัญหา ผลจากการทำวิจัยจะช่วยให้โครงการมีคุณค่าและเกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเก็บข้อมูลการศึกษาค้นคว้าวิจัยไว้ในเว็บไซต์ของโรงเรียน เพื่อให้บุคคลที่สนใจได้ศึกษาค้นคว้าหรือเป็นข้อมูลในการนำเสนอประสิทธิภาพของการทำงานได้ครับ...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีเป้าหมายในการพัฒนาโดยคิดว่าควรนำปัญหาต่างๆที่มีความสำคัญหรือจำเป็นเร่งด่วนมาทำวิจัยเพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ปัญหา ผลจากการทำวิจัยจะช่วยให้โครงการมีคุณค่าและเกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเก็บข้อมูลการศึกษาค้นคว้าวิจัยไว้ในเว็บไซต์ของโรงเรียน เพื่อให้บุคคลที่สนใจได้ศึกษาค้นคว้า ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ควรมีการจัดระบบการค้นคว้าวิจัยทั้งในส่วนของพัฒนาการด้านต่างๆของเยาวชนในโครงการและกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบผลของการดำเนินการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาในแต่ละปี ให้เห็นภาพเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องค่ะ...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีข้อคิดเห็นว่าการจัดระบบการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้โครงการเกิดคุณค่าและเกิดการพัฒนา ควรมีการจัดระบบการค้นคว้าวิจัยทั้งในส่วนของพัฒนาการด้านต่างๆของเยาวชนในโครงการและกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบผลของการดำเนินการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาในแต่ละปี ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...ควรนำปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆในการดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน นำมาทำวิจัย เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

ศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ได้เสนอแนวความคิดว่าถ้านำปัญหาหรืออุปสรรคที่น่าสนใจ หรือมีความจำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วน มาทำวิจัยเพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาจะช่วยส่งผลให้โครงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ด้วยโครงสร้างการทำงานที่เป็นระบบ จะทำให้เกิดการค้นคว้าวิจัยในด้านต่างๆของโครงการได้กว้างขึ้น ครอบคลุมและมีมิติมากขึ้น เกิดความรวดเร็วในการรับทราบปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูลการค้นคว้าวิจัยไว้อย่างเป็นระบบ สะดวกแก่การศึกษาค้นคว้าและนำไปใช้ ทำให้กิจกรรมโครงการเกิดการพัฒนาได้เป็นอย่างดีค่ะ...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

จากความคิดของหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าโครงสร้างของการทำงานที่เป็นระบบ ทำให้เกิดการค้นคว้าวิจัยในด้านต่างๆของโครงการได้กว้าง ครอบคลุมและมีมิติมากขึ้น รู้ปัญหาและแก้ปัญหาต่างๆได้เร็ว การจัดเก็บข้อมูลของการค้นคว้าวิจัยอย่างเป็นระบบ ย่อมศึกษาค้นคว้าและนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมโครงการได้เป็นอย่างดี ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...ในสภาพความเป็นจริงแล้ว การที่ได้ลงมือทำงานอะไรก็แล้วแต่ ก็ย่อมเกิดปัญหาอุปสรรคต่างๆ เป็นไปตามธรรมชาติของการทำงาน ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันตามงานที่ทำ เพียงแต่จะหยิบยกปัญหาอุปสรรคนั้นๆมาจัดการแก้ไขให้ดีขึ้นอย่างไร การจัดกิจกรรมโครงการ คนตรีนี้ก็เช่นกัน เมื่อลงมือทำก็ย่อมเกิดปัญหาอุปสรรค เมื่อเราเข้าถึงปัญหา เข้าใจปัญหา และเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ ก็จะสามารถคลี่คลายปัญหาอุปสรรคได้ ทำให้กิจกรรมโครงการดำเนินต่อไปได้ ปัญหาอุปสรรคในแต่ละด้านแต่ละมุมอาจมีความสำคัญมากน้อยต่างกัน จึงควรเก็บบันทึกข้อมูลของปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาไว้อย่างเป็นระบบ ซึ่งในปัจจุบันนิยมเก็บเป็นสารสนเทศในสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น เว็ปไซค์ เว็บบล็อก เพื่อสะดวกและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าในการพัฒนาต่อไปครับ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

วิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ มีแนวความคิดว่า การลงมือทำงานอะไรก็ย่อมเกิดปัญหาเสมอ การจัดกิจกรรมโครงการก็เช่นกัน ควรเข้าถึงปัญหา เข้าใจปัญหา และเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ จะคลี่คลายปัญหาอุปสรรคได้ ควรจัดเก็บบันทึกข้อมูลของปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาไว้อย่างเป็นระบบซึ่งในปัจจุบันนิยมเก็บเป็นสารสนเทศในสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อสะดวกและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าพัฒนาต่อไป

ด้านระบบ (ระบบการควบคุมหรือการประเมิน)

“...ผมคิดว่า ถ้านำระบบมาใช้ โครงการน่าจะดีขึ้นครับ เพียงแต่ว่าจะใช้การควบคุมแบบไหน การประเมินโดยใช้ดัชนีชี้วัดเรื่องใด เช่น จำนวนกิจกรรม หรือความแตกต่างระหว่างวันแรกที่เยาวชนเข้ามาและวันสุดท้ายของโครงการ ผมคิดว่าโครงการจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นครับ...” (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าในการดำเนินกิจกรรมโครงการถ้าใช้ระบบควบคุมหรือการประเมินมาใช้ จะทำให้โครงการเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี ดังเช่น ธนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ถ้านำระบบการประเมินมาใช้ในโครงการ จะทำให้เราทราบถึงระดับคุณภาพของโครงการ ทำให้เห็นถึงจุดเด่นจุดด้อยที่ควรส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขต่อไป ผมคิดว่า การประเมิน คือ กระบวนการพัฒนาครับ...” (ธนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการนำระบบการประเมินมาใช้ในโครงการ จะทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพของโครงการ ทำให้เห็นจุดเด่นจุดด้อยที่ควรส่งเสริมหรือพัฒนาปรับปรุงต่อไป การประเมินคือกระบวนการพัฒนา ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลัษณีย์ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ด้วยระยะเวลาของการจัดกิจกรรมโครงการที่นานหลายปี ทำให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย และร่องรอยที่ควรพัฒนา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และการวัดผลประเมินผลจากการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลัษณีย์, สัมภาษณ์, 2561)

จากความคิดของครูผู้สอนดนตรีสากล โรงเรียนบ้านคลองมะขาม พบว่าระยะเวลาของการจัดกิจกรรมโครงการที่นานหลายปี ทำให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย และร่องรอยที่ควรพัฒนา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ และการวัดผลประเมินผลจากการดำเนินกิจกรรม ดังเช่น ลำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...โครงการต่างๆหากไม่มีการประเมิน ก็จะทำให้เราไม่ทราบเลยว่าคุณภาพของโครงการอยู่ในระดับใด มีความสำเร็จ มีความก้าวหน้ามากน้อยแค่ไหน ดังนั้น การนำระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในโครงการ จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ ซึ่งวิธีการประเมินก็สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ประเมินโดยการส่งเข้าร่วมการแข่งขันในระดับต่างๆ ทำให้ทราบถึงข้อเด่น ข้อด้อย ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาโครงการต่อไป...” (ลำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม คิดว่า การนำระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในโครงการ มีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ ทำให้ทราบว่าคุณภาพของ

โครงการอยู่ในระดับใด มีความสำเร็จ มีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด ทำให้ทราบถึงข้อเด่น ข้อด้อย ในการพัฒนาปรับปรุงโครงการต่อไป ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...หากใช้ระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในกิจกรรมโครงการ น่าจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการที่ได้วางไว้เป็นอย่างดี...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า ถ้าใช้ระบบของการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในกิจกรรมโครงการ จะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการได้ดี ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...ถ้าจะให้เป็นระบบมากขึ้น ก็ควรจะมีการประเมินก่อนและหลัง เช่น พัฒนาการหรือศักยภาพทางด้านดนตรี ก่อนและหลังเข้าโครงการเป็นอย่างไร สรุปรายงานเป็นข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งจะมีการเปรียบเทียบเป็นร้อยละให้เห็นชัดเจน เมื่อเราทราบผลการดำเนินกิจกรรมในปีนี้ ปีหน้าเราก็จะสามารถตั้งเป้าให้สูงขึ้นจากเดิมได้...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

ศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ได้เสนอความคิดว่าควรมีการประเมินทักษะความสามารถทางด้านดนตรี ก่อนและหลังเข้าโครงการ สรุปรายงานเป็นข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งจะทำให้ทราบผลการดำเนินกิจกรรมในปีปัจจุบัน และจะสามารถตั้งเป้าให้สูงขึ้นจากเดิมได้ในปีต่อไป ดังเช่น พัชรียา นะทีवास กล่าวดังนี้

“...คิดว่า น่าจะส่งผลต่อการพัฒนาโครงการได้เป็นอย่างดี หากใช้ระบบการควบคุมหรือการประเมินเข้ามาใช้ในโครงการ เพราะการประเมินจะเป็นดัชนีชี้วัดบ่งบอกถึงคุณภาพ หรือจุดเด่น จุดด้อยของกิจกรรมโครงการ ซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนาปรับปรุงด้านต่างๆ ได้ตรงเป้าหมาย...” (พัชรียา นะทีवास, สัมภาษณ์, 2561)

จากข้อคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าหากใช้ระบบการควบคุมหรือการประเมินเข้ามาใช้ในโครงการ เพราะการประเมินจะเป็นดัชนีชี้วัดบ่งบอกถึงคุณภาพ หรือจุดเด่นจุดด้อยของกิจกรรมโครงการ ซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนาปรับปรุงด้านต่างๆ ได้ตรงเป้าหมาย ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...การประเมิน เป็นการวัดคุณภาพของกิจกรรมโครงการว่าอยู่ในระดับใด ทำให้เรารู้ว่า ข้อดีที่ควรรักษาไว้คืออะไร ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขคืออะไร ผมมองว่า การประเมิน คือ การทดสอบ และควรที่จะมีการประเมินบ่อยๆ เพื่อให้เกิดการกระตุ้นในการสร้างคุณภาพให้เกิดการพัฒนากิจกรรมโครงการต่อไปครับ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

วิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการประเมิน เป็นการวัดคุณภาพของกิจกรรมโครงการว่าอยู่ในระดับใด ทำให้รู้ข้อดีที่ควรรักษา และข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขคืออะไร การประเมินคือการทดสอบ ซึ่งถ้ามีเป้าหมายในการพัฒนา ควรได้รับการประเมินบ่อยๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างคุณภาพเพื่อการพัฒนากิจกรรมโครงการต่อไป

ด้านข้อมูล

“...ยุคนี้สมัยนี้ Thailand 4.0 ผมคิดว่าควรมีการจัดระบบในการจัดเก็บข้อมูล เช่น การสร้างเว็บไซต์ เว็บเพจ เฟสบุ๊ก อินทราแกรม โดยการนำข้อมูลสำคัญๆหรือ ข้อมูลที่จำเป็นต่างๆมาจัดเก็บให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการสืบค้นหรือเกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน ในปัจจุบันนี้มีหลายหน่วยงาน หลายองค์กร ที่นิยมใช้ไลน์กลุ่มในการบริหารงาน เพราะสามารถติดต่อได้ถึงตัวสะดวกรวดเร็ว และจัดเก็บข้อมูลต่างๆได้ ทั้งในรูปแบบข้อความ, เสียง รูปภาพและวีดีโอ...” (อากาศ เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าควรมีการจัดระบบในการจัดเก็บข้อมูลไว้ในสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น การสร้างเว็บไซต์ เว็บเพจ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการสืบค้นหรือเกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน ดังเช่น ธนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ข้อมูลต่างๆมากมายเป็นองค์ประกอบของการดำเนินกิจกรรมโครงการล้วนมีความสำคัญ จึงจำเป็นต้องจัดเก็บข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้สะดวกในการสืบค้นหรือนำไปใช้ เช่น ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของเยาวชน, ข้อมูลที่เกี่ยวกับความรู้ในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการ คนตรี, ข้อมูลภาพกิจกรรม และสื่อ วิดีทัศน์ ในปัจจุบันสามารถจัดการบริหารข้อมูลต่างๆโดยการจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ไว้บนสื่อโซเชียลต่างๆ และเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันครับ...” (ธนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ ได้เสนอความคิดว่าข้อมูลเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ จึงควรจัดเก็บข้อมูลต่างๆให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการสืบค้นหรือการนำไปใช้ประโยชน์ ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษ์ณ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ควรมีการจัดเก็บข้อมูลต่างๆโดยการสร้างสื่อออนไลน์ เช่น Feacbook, Line, IG เพื่อให้ง่ายต่อการจัดระเบียบในการสืบค้น และเข้าถึงข้อมูลของผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ และควรมีการขยายผลโดยเผยแพร่ผลงานต่างๆสู่สาธารณชนหรือบุคคลภายนอกด้วยครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษ์ณ, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม ให้ข้อคิดเห็นควรมีการจัดเก็บข้อมูลโดยการสร้างสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อการจัดระเบียบในการสืบค้น การเข้าถึงข้อมูลของ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และควรมีการขยายผลโดยเผยแพร่ผลงานต่างๆสู่สาธารณชนหรือบุคคลภายนอกด้วย ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...โดยปกติโรงเรียนจะมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งได้ทำการคัดกรองนักเรียนมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนอยู่พอสมควร ทั้งข้อมูลในด้านสุขภาพ ด้านการเรียน ด้านความสามารถพิเศษ และด้านความเป็นอยู่ของครอบครัว ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองเยาวชนในโครงการได้พอสมควร ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต รวมถึงปัญหาทางด้านดนตรีเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนต่อไปได้ครับ ในส่วนของการจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีทั้งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ใบความรู้ หรือ สื่อที่เป็นไฟล์ภาพ เสียง หรือคลิปวีดีโอประกอบการสอน สามารถบริหารจัดการโดยจัดเก็บให้เป็นระบบในเว็บไซต์ของโรงเรียนก็ได้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการค้นคว้าและนำมาใช้ครับ...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในด้านต่างๆ รวมทั้งทักษะความสามารถพัฒนาดนตรี เพื่อให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนต่อไป ในส่วนของการจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน ควรบริหารจัดการจัดเก็บให้เป็นระบบในเว็บไซต์ของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการค้นคว้าและนำมาใช้ ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ควรมีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ ทันสมัย เป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายและง่ายต่อการสืบค้น การนำข้อมูลต่างๆมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมในโครงการ...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ได้เสนอความคิดเห็นว่าควรมีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ ทันสมัย เป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายและง่ายต่อการสืบค้น รวมทั้งการนำข้อมูลต่างๆมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมในโครงการ ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...โครงการนี้เป็นโครงการที่ดี ถ้าเราได้เก็บข้อมูลแล้วคนอื่นๆได้เข้าถึงได้ด้วยก็จะเป็นการประชาสัมพันธ์ไปในตัว เช่น ปฏิทินกิจกรรม, ภาพกิจกรรม, ข้อมูลส่วนบุคคลของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม, ข้อมูลที่เป็นเอกสารใบความรู้ต่าง ๆ และรวมทั้งลิงค์วีดีโอที่ใช้ประกอบการดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการ ซึ่งสามารถสร้างเป็นส่วนหนึ่งในเว็บไซต์ของโรงเรียนได้ เพื่อให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองได้รับรู้ข่าวสาร...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากความคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าการเก็บข้อมูลที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ด้วย จะเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการ ซึ่งสามารถสร้างเป็นส่วนหนึ่งของเว็บไซต์โรงเรียนได้ เพื่อให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองได้รับรู้ข่าวสาร ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ควรจัดเก็บข้อมูล โดยแยกเป็นประเภทต่างๆ ไว้ในฮาร์ดดิสก์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์(E-Mail) หรือ Google Drive นอกจากนี้ยังสามารถสร้างเว็บเพจ เว็บไซต์ เพื่อรองรับการจัดเก็บข้อมูลต่างบนสื่อออนไลน์ที่สามารถค้นหาข้อมูลต่างๆ และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันเป็นที่นิยมมาก เช่น Facebook และ Intragram เพราะนอกจากจะให้ประโยชน์ในการเก็บข้อมูลแล้ว ยังเป็นสื่อช่วยสร้างสรรค์ในเชิงประชาสัมพันธ์อีกด้วย...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม คิดว่า ควรจัดเก็บข้อมูลโดยแยกเป็นประเภทต่างๆ ไว้ในฮาร์ดดิสก์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสร้างเว็บเพจ เว็บไซต์ เพื่อรองรับการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ในพื้นที่บนสื่อออนไลน์ ซึ่งจะสามารถค้นหาข้อมูลต่างๆ และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว เป็นสื่อที่ช่วยสร้างสรรค์ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ อีกด้วย ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...ควรจัดการเก็บข้อมูลโดยแยกเป็นประเภทต่างๆ เช่น ข้อมูลส่วนตัวของบุคลากร วิทยากรและเยาวชนในโครงการ ข้อมูลวิชาการคนตรี ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งควรจัดการเก็บข้อมูลต่างๆ ให้เป็นระบบ ทั้งข้อมูลที่เป็นไฟล์ภาพ ไฟล์วิดีโอ Word Excell และ Power Point อาจนำไปเก็บไว้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อโปรเจ็กเตอร์หรืออินเตอร์เน็ต เพื่อประกอบการเรียนการสอนที่รวดเร็ว หรือเก็บข้อมูลที่เป็นไฟล์วิดีโอ เป็นแบบฝึกต่างๆ ไว้บนสื่อออนไลน์เพื่อให้เยาวชนในโครงการหรือบุคคลทั่วไปได้สืบค้นและพัฒนาตนเองต่อไป...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า ควรจัดการเก็บข้อมูลโดยแยกเป็นประเภทต่างๆ ทั้งข้อมูลส่วนตัวของบุคลากรต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมโครงการ ข้อมูลวิชาการคนตรี ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งควรจัดการเก็บข้อมูลต่างๆ ให้เป็นระบบ ทั้งข้อมูลที่เป็นไฟล์ภาพ ไฟล์วิดีโอ Word Excell และ Power Point โดยจัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อโปรเจ็กเตอร์หรืออินเตอร์เน็ต เพื่อประกอบการเรียนการสอนที่รวดเร็ว หรือเก็บไว้บนสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้เยาวชนในโครงการหรือบุคคลทั่วไปได้สืบค้นและพัฒนาตนเองต่อไป

ด้านงบประมาณ

“...ผมคิดว่าควรจัดทำเป็นลักษณะมูลนิธิ หรือเป็นนิติบุคคลขึ้นมาเลยจะดีกว่าครับ เพราะโครงการนี้ครูก็ทำมานานกว่า 3 ทศวรรษแล้ว และมาตรฐานของโครงการก็เป็นที่ยอมรับของชุมชนในสังคม ถ้าเป็นมูลนิธิก็จะเข้าสู่ระบบการเงิน การบัญชี รายรับ รายจ่ายต่างๆก็จะชัดเจน เพราะเป็นรูปแบบเป็นระบบ และทุกๆฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องก็จะรู้สึกว่าการบริหารจัดการในเรื่องระบบการเงินโปร่งใส และสามารถใช้จ่ายประโยชน์ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย...” (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าควรจัดทำเป็นลักษณะมูลนิธิ หรือเป็นนิติบุคคล เพราะกิจกรรมโครงการได้จัดมานาน และมาตรฐานของโครงการก็เป็นที่ยอมรับของชุมชนในสังคม ถ้าเป็นมูลนิธิก็จะเข้าสู่ระบบการเงิน การบัญชี รายรับ รายจ่ายต่างๆก็จะชัดเจน เพราะเป็นรูปแบบเป็นระบบ ดังเช่น ชนวุฒิ ชนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า 1) ควรติดต่อประสานขอรับการสนับสนุนจากภายนอก ซึ่งอาจเป็นองค์กร หน่วยงานต่างๆ หรือบุคคลในชุมชน 2) ควรติดต่อประสานงานโดยเขียนโครงการของบสนับสนุนจากภายใน ซึ่งอยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารและฝ่ายการเงินของโรงเรียน...” (ชนวุฒิ ชนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ มีความคิดเห็นว่าควรติดต่อประสานขอรับการสนับสนุนจากภายนอก ซึ่งอาจเป็นองค์กร หน่วยงานต่างๆ หรือบุคคลในชุมชน และเขียนโครงการของบสนับสนุนจากภายใน ซึ่งอยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารและฝ่ายการเงินของโรงเรียน ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ควรต้องหาวิธีในการระดมทุนเพื่อเพิ่มงบประมาณในการจัดกิจกรรมโครงการฯ เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการสู่ชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อให้เขาเล็งเห็นถึงความสำคัญ และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมโครงการฯครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากล โรงเรียนบ้านคลองมะขาม คิดว่า ควรหาวิธีในการระดมทุนเพื่อเพิ่มงบประมาณในการจัดกิจกรรมโครงการ โดยการประชาสัมพันธ์โครงการสู่ชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อให้เห็นความสำคัญและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมโครงการ ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“... โดยการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน ซึ่งมีจำกัดอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินกิจกรรมโครงการมากนัก เพราะจำเป็นต้องพิจารณาตามความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนของทุกๆ โครงการในโรงเรียน หากกิจกรรมโครงการมีความจำเป็นเร่งด่วนจริงๆ อาจต้อง

แก้ไขปัญหาดำเนินการระดมทุนทรัพยากรจากสมาคมผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า หรือหน่วยงาน องค์กรต่างๆเข้ามามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนครับ...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

จากความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า การจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน มีจำกัดอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินกิจกรรม โครงการ เพราะต้องพิจารณาตามความสำคัญและความจำเป็นของทุกโครงการในโรงเรียน ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางช่วยเหลือโดยการระดมทุนจากภาคส่วนภายนอก หรือหน่วยงาน องค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุน ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ควรจะมีการจัดระบบการเงินที่เป็นระเบียบ ชัดเจน และจัดระบบการสนับสนุนทั้งจากภายนอกและภายใน ตลอดจนผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม โครงการเองด้วย...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีข้อคิดเห็นว่าควรจะมีการจัดระบบการเงินที่เป็นระเบียบ ชัดเจน และจัดระบบการสนับสนุนทั้งจากภายนอกและภายใน ตลอดจนผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม โครงการ ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณไว้ให้เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งงบประมาณในส่วนนี้มีจำกัด อาจจะไม่เพียงพอ เนื่องจากโรงเรียนจำเป็นต้องใช้ในการบริหารส่วนอื่นๆด้วย จึงจำเป็นที่อาจจะต้องขอสนับสนุนเพิ่มเติมจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆซึ่งเป็นงบประมาณภายนอก...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากความคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าควรจัดสรรงบประมาณไว้ให้เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งงบประมาณในส่วนนี้อาจมีจำกัด ไม่เพียงพอ เนื่องจากโรงเรียนจำเป็นต้องใช้ในการบริหารส่วนอื่นๆด้วย จึงจำเป็นที่อาจจะต้องขอสนับสนุนเพิ่มเติมจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆซึ่งเป็นงบประมาณภายนอก ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...คิดว่า กิจกรรมโครงการควรได้รับการจัดสรรงบประมาณจากโรงเรียน และควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองและสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ และเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ซึ่งจะก่อให้เกิดความคล่องตัวในการพัฒนากิจกรรมโครงการได้เป็นอย่างดี...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ได้เสนอความคิดว่ากิจกรรมโครงการควรได้รับการจัดสรรงบประมาณจากโรงเรียน และได้รับการสนับสนุนจากองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดความคล่องตัวในการพัฒนากิจกรรมโครงการได้เป็นอย่างดี ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณจากในโรงเรียนและนอกโรงเรียนโดยการพิจารณาผ่านมติที่ประชุมของโครงสร้างบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมในโครงการ ซึ่งในส่วนของงบจัดสรรของโรงเรียนอาจมีจำนวนจำกัดด้วยบริบทของการบริหารงานโดยรวม แต่น่าจะได้รับความร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือจากเครือข่ายโครงสร้างองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมโครงการสำเร็จลุล่วงด้วยดี...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่าควรได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภายในและภายนอกโรงเรียน โดยการพิจารณาผ่านมติที่ประชุมของโครงสร้างบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมโครงการ ซึ่งในส่วนของงบจัดสรรของโรงเรียนอาจมีจำนวนจำกัดด้วยบริบทของการบริหารงานโดยรวม แต่น่าจะได้รับความร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือจากเครือข่ายโครงสร้างองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมโครงการสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สรุปผลการวิจัย ด้านแนวคิดการบริหารโครงการ

ด้านแนวคิดการบริหารโครงการ พบว่า ต้องการให้มีการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล มีสารสนเทศ มีการค้นคว้าวิจัย สถิติ ในการพัฒนาต่างๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาเยาวชนในโครงการด้วยทักษะการคิดแบบ EF (Executive Functions) เป็นชุดกระบวนการทางความคิดที่จะช่วยให้มีความสามารถในการบริหารจัดการชีวิต การจัดการบริหารงานบุคคลในการดำเนินกิจกรรม โครงการจัดทำเป็นลักษณะ โครงสร้างองค์กร มีประธาน รองประธาน กรรมการ เลขานุการหรืออาจมีที่ปรึกษาโครงการร่วมด้วย มีการแบ่งเป็นฝ่าย เป็นแผนกให้ชัดเจน เช่น ฝ่ายดำเนินกิจกรรม ฝ่ายติดตามผล มีการวางแผนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายบุคคล ฝ่ายการเงิน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว วางแผนในการดำเนินกิจกรรมการจัดระบบในการค้นคว้าวิจัยและระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในโครงการ โดยจัดระบบของการวางแผนการสร้างความรู้ความผูกพันหรือเชื่อมโยงกับชุมชน โดยให้เยาวชนในโครงการได้มีโอกาสแสดงดนตรีร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนในสังคม ควรบรรจุให้อยู่ในแผนงานโครงการหลักของโรงเรียน มีขั้นตอน มีวิธีการ และการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการจัดระบบการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบผลความสำเร็จของเยาวชนที่ผ่านโครงการในแต่ละปี โดยใช้ระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในกิจกรรมโครงการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการสืบค้นหรือเกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน เช่น ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของเยาวชน ข้อมูลที่เกี่ยวกับความรู้ในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีข้อมูลภาพกิจกรรมและสื่อวีดิทัศน์ และควรมีการจัดเก็บโดยการสร้างสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Line, IG เพื่อให้ง่ายต่อการ

จัดระเบียบในการสืบค้น และเข้าถึงข้อมูลของผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ และควรมีการขยายผลโดยเผยแพร่ผลงานต่างๆสู่สาธารณชนหรือบุคคลภายนอก จัดทำเป็นลักษณะมูลนิธิ หรือเป็นนิติบุคคลการติดต่อประสานขอรับการสนับสนุนจากภายนอก ซึ่งอาจเป็นองค์กร หน่วยงานต่างๆ หรือบุคคลในชุมชน หาวิธีในการระดมทุนเพื่อเพิ่มงบประมาณในการจัดกิจกรรม โครงการ เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการสู่ชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อให้เขาเล็งเห็นถึงความสำคัญ และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมโครงการ และควรมีการจัดระบบการเงินที่เป็นระเบียบ ชัดเจน และจัดระบบการสนับสนุนทั้งจากภายนอกและภายใน ตลอดจนผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมโครงการด้วยและควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น สมาคมผู้ประกอบการและสมาคมศิษย์เก่า ของโรงเรียน องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ และเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ซึ่งจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการพัฒนากิจกรรมโครงการได้เป็นอย่างดี

ด้านกิจกรรมดนตรี

จากผลที่ได้มาประกอบด้วย

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมดนตรี (กิจกรรมดนตรีในวันข้างหน้า, การศึกษาดูงาน, กิจกรรมการสอนเยาวชนที่มีปฏิภาณความสามารถต่างกัน)
2. ด้านวิทยากร (ลักษณะวิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่, เชิญอาจารย์ดนตรีจากมหาวิทยาลัยหรือศิลปิน มาเป็นวิทยากร)
3. การสร้างเครือข่ายดนตรี
4. ด้านสื่อเทคโนโลยีกับการจัดกิจกรรมดนตรี(ครูเปลี่ยนวิธีการสอน, ความจำเป็นของการใช้สื่อเทคโนโลยีและโปรแกรมดนตรี)
5. การสร้างจิตอาสา ดนตรีกับสังคม (พี่สอนน้องรุ่นต่อรุ่น, การส่งเสริมสนับสนุนหรือการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมดนตรีในอนาคต)

รูปแบบการจัดกิจกรรมดนตรี (การจัดกิจกรรมดนตรีในวันข้างหน้า)

“...ผมคิดว่ากิจกรรมดนตรี นอกจากการเข้าร่วมประกวดแข่งขันแล้ว น่าจะพาเด็กๆไปแสดงดนตรีร่วมกิจกรรมของโรงเรียนต่างๆในชุมชนหรืออำเภอของเรา เพื่อเป็นการแสดงความสามารถ และเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับนักเรียนอีกมากมายหลายโรงเรียนได้มีโอกาสสัมผัสได้รู้ ได้เห็นความสามารถและพัฒนาการดนตรี ในปัจจุบัน ผมคิดว่ากิจกรรมดนตรีของโรงเรียนเป็นเสมือนกิจกรรมเสริมสันตนาการให้กับนักเรียนของโรงเรียนเท่านั้นครับ...” (อภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่านอกจากการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมประกวดแข่งขันแล้ว ควรหาโอกาสให้เยาวชนได้ไปแสดงดนตรีร่วมกิจกรรมของโรงเรียนต่างๆ ในชุมชนด้วย เพื่อเป็นการแสดงความสามารถ และเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับนักเรียนอีกมากมายหลายโรงเรียนได้มีโอกาสสัมผัส ได้รู้ ได้เห็นความสามารถ และพัฒนาการดนตรีของเยาวชนในโครงการ ดังเช่น ชนวุฒิ ชนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า กิจกรรมดนตรีเดิมๆ ที่ครูทำอยู่ ที่ผมพบเห็นเป็นประจำ ผมคิดว่าคืออยู่แล้ว เช่น การนำรุ่นพี่ที่เก่งๆ มาช่วยหัดช่วยสอนน้องๆ รุ่นใหม่ๆ พาไปให้การสนับสนุนช่วยเหลือชุมชนทั้งในอำเภอคลองใหญ่และในจังหวัดตราด พาไปหาประสบการณ์ โดยเข้าร่วมการประกวดแข่งขันในรายการต่างๆ ทั้งระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ผมคิดว่าครูทำได้ครอบคลุมมากแล้วนะครับ แต่ถ้าจะให้ผมเสนอสิ่งใหม่ๆ ผมคิดว่าดนตรีสามารถบำบัดความเครียดได้ หากครูนำเด็กๆ ไปแสดงดนตรีบำบัดตามโรงพยาบาลน่าจะเป็นประโยชน์มากนะครับ...” (ชนวุฒิ ชนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ คิดว่า กิจกรรมดนตรีที่ทำอยู่นั้นคืออยู่แล้ว เช่น การนำรุ่นพี่ที่เก่งๆ มาช่วยสอนน้องๆ การนำวงดนตรีไปให้ช่วยเหลือชุมชนทั้งในอำเภอคลองใหญ่และในจังหวัดตราด การพาเด็กๆ ไปหาประสบการณ์ โดยเข้าร่วมประกวดแข่งขันในรายการต่างๆ ทั้งระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ สำหรับสิ่งที่อยากเสนอแนะ คือ การแสดงดนตรีบำบัดที่โรงพยาบาลจะเป็นประโยชน์มาก ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ในวันข้างหน้า อยากเห็นเยาวชนในโครงการสามารถเล่นเพลงได้หลากหลายแนว เช่น Jazz, Blue, Classic เป็นต้น และอยากให้กิจกรรมดนตรีในวันหน้า ช่วยสร้างค่านิยมในการฟังเพลงที่ดีในสังคมด้วยครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม มีความคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมดนตรีในวันข้างหน้า อยากเห็นเยาวชนในโครงการสามารถเล่นเพลงได้หลากหลายแนว เช่น Jazz, Blue, Classic และอยากให้กิจกรรมดนตรีมีส่วน ช่วยสร้างค่านิยมในการฟังเพลงที่ดีในสังคมด้วย ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...อยากให้กิจกรรมดนตรีของเยาวชนในโครงการ ตอบสนองความต้องการของชุมชนด้วย เพราะโดยปกติเยาวชนซึ่งอยู่ในวัยรุ่นก็มักจะชอบฟังชอบเล่นเพลงสตริง แต่เมื่อมีโอกาสไปแสดงในชุมชนต่างๆ ผู้ฟังซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัยก็มักจะชอบฟังเพลงลูกทุ่ง และปัจจุบันในท้องที่อำเภอคลองใหญ่นักท่องเที่ยวต่างชาติน่าจะมากเนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีหาดทรายดี ชายฝั่งทะเล และพัฒนาเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงอยากเห็นกิจกรรมดนตรีที่ปรับเปลี่ยนไป เป็นกิจกรรมดนตรีเพื่อชุมชน คือ นอกจากเล่นเพลงสตริงได้แล้ว ยังสามารถเล่นเพลงลูกทุ่งได้ เล่นเพลงสากลได้

เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยวดังๆ ซึ่งความสามารถนี้ก็จะเป็ความรู็
 กงทนคิดตัว เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ด้วย...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอความคิดของผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าอยากเห็นเยาวชน
 ในโครงการ สามารถบรรเลงเพลงได้หลายแนว เช่น เพลงสตริง เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง และเพลง
 สากล เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยวดังๆ ซึ่งทักษะนี้ จะเป็ความรู็
 ความสามารถที่กงทนคิดตัวนักเรียน ไป และจะเป็ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพคนตรีได้
 ด้วย ดังเช่น กัญญาพัทน มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า กิจกรรมคนตรีที่มีพี่สอนน้อง เป็นเรื่องคืออยู่แล้ว สอนทั้งเรื่องคนตรี สอนทั้งเรื่อง
 การดำเนินชีวิตในครอบครัวคนตรีซึ่งเป็นสังคมเล็กๆ จำลองให้เยาวชนได้อยู่ร่วมกัน เรียนรู้ และ
 แบ่งปัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยใช้คนตรีเป็สื่อ ซึ่งสามารถพัฒนาจนกระทั่งเป็ที่ยอมรับของ
 สังคมได้ สำหรับสิ่งใหม่ๆที่เปลี่ยนไป คือ การปรับตัวให้ก้าวทันสื่อเทคโนโลยีให้สามารถนำมา
 พัฒนากิจกรรมคนตรีได้ค่ะ...” (กัญญาพัทน มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ให้ความคิดเห็นว่าการกิจกรรมคนตรีที่มี
 พี่สอนน้องเป็เรื่องคืออยู่แล้ว สอนทั้งคนตรีและสอนการใช้ชีวิตในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งเยาวชน
 สามารถพัฒนาคนตรีจนกระทั่งเป็ที่ยอมรับของสังคม และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ก้าวทันสื่อ
 เทคโนโลยีให้สามารถนำมาประยุกต์เพื่อพัฒนากิจกรรมคนตรีในโครงการได้ ดังเช่น สุวิมล สุข
 สวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า อยากเห็นกิจกรรมคนตรีของโรงเรียนที่ครูเคยทำเมื่อหลายปีก่อน คือการสร้างวง
 คนตรี เป็วงขลุ่ยริคอร์ด เบรเลงเพลงชาติตอนเช้าๆหน้าเสาธง สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญที่
 ประทับใจ คือ สมาชิกของวงทุกคน เป็นักเรียนปกติที่ไม่ใช่คนตรีหลักของโรงเรียน ขึ้นชมครู
 ที่มีความสามารถในการคัดเลือกและฝึกทักษะจากนักเรียนปกติให้เป็นักคนตรี ที่สามารถบรรเลง
 เพลงเป็ที่ประจักษ์ และเป็การสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนทั่วไปว่าเป็นักเรียนปกติก็
 สามารถเล่นคนตรีได้ถ้าใจรัก...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากข้อคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าการกิจกรรมคนตรีใหม่ๆที่สมาชิก
 ของวงทุกคน เป็นักเรียนปกติที่ไม่ใช่คนตรีหลักของโรงเรียน สามารถบรรเลงเพลงเป็ที่
 ประจักษ์ ย่อมเป็การสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนทั่วไปว่าเป็นักเรียนปกติก็สามารถเล่น
 คนตรีได้ถ้าใจรัก ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...อยากเห็นกิจกรรมคนตรีของโครงการ มีการพัฒนาต่อยอดไปยังผู้อาวุโสสูงวัยที่อยู่ใน
 ชุมชน ให้มีโอกาสดูเรียน ได้เล่นคนตรี ได้ผ่อนคลาย และมีความสุขในสิ่งที่ชอบ นับว่าเป็น

กิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอีกกิจกรรมหนึ่งซึ่งเป็นการต่อยอดโครงการ ที่ทำให้สุขใจ ใด้บุญ...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีความคิดเห็นว่าอยากให้กิจกรรมคนตรีของโครงการได้พัฒนาต่อยอดไปยังผู้สูงวัยในชุมชนให้ได้มีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้ ได้เล่นดนตรีเพื่อเป็นการผ่อนคลาย คิดว่าท่านก็คงมีความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่ชอบ ผู้รับสุขใจ ผู้ให้ใด้บุญ ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...กิจกรรมคนตรีในวันข้างหน้า อยากให้มีการพัฒนาต่อยอดไปยังน้องๆ โรงเรียนอื่นๆ ในท้องที่อำเภอคลองใหญ่ หรือต่อยอดข้ามประเทศไปยังเยาวชนในจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา เป็นโครงการคนตรีไร้พรมแดน โดยใช้คนตรีเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของเยาวชนที่อยู่บริเวณตะเข็บชายแดน และเป็นการสร้างมิตรภาพที่ดีระหว่างประเทศด้วยครับ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า การจัดกิจกรรมคนตรีในอนาคตอยากให้มีการพัฒนาต่อยอดไปยังน้องๆ โรงเรียนอื่นๆ ในท้องที่อำเภอคลองใหญ่ หรือต่อยอดข้ามประเทศไปยังเยาวชนในจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา โดยใช้คนตรีเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นการสร้างมิตรภาพที่ดีระหว่างเยาวชนทั้งสองประเทศ

รูปแบบการจัดกิจกรรมคนตรี (การศึกษาดูงานของวิทยากรและเยาวชนในโครงการ)

“ผมคิดว่าเป็นกิจกรรมที่ดีครับ ควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนต่อไป เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เราสามารถสัมผัสได้จริง สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมศึกษาดูงานกลับมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมของโครงการได้ เพราะความรู้ต่างๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ ให้รู้จักโลกกว้างครับ (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)”

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าเป็นกิจกรรมที่ควรส่งเสริมสนับสนุนต่อไป เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เราสามารถสัมผัสได้จริง สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมศึกษาดูงานกลับมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมของโครงการได้ เพราะความรู้ต่างๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ ให้เยาวชนรู้จักโลกกว้าง ดังเช่น ธนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ควรมีการส่งเสริมนะครับ เพราะการไปศึกษาดูงานที่อื่น เราอาจได้พบสิ่งดีๆ เช่น ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการของเขา ซึ่งเราสามารถนำมาปรับใช้กับกิจกรรมในโครงการของเราได้ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับติดตามและประเมินผล การที่จะศึกษาดูงานอย่างมีประสิทธิภาพ คือ เราจะต้องตั้งเป้าก่อนว่า เราจะไปดูอะไร ดูเสร็จแล้วเราได้คำตอบอะไรมา สรุปผลการไปศึกษาดูงานครั้งนี้ เกิดประโยชน์อย่างไร หมายถึง เรานำปรับใช้ได้มากน้อยแค่ไหนครับ...” (ธนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

จากข้อคิดเห็นของกำนันตำบลคลองใหญ่ พบว่าควรให้เยาวชนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงาน ได้เรียนรู้ ได้พบสิ่งใหม่ๆ การศึกษาดูงานอย่างมีประสิทธิภาพ คือ เมื่อได้ศึกษาดูงานแล้วเกิดประโยชน์ และสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนวิทยากรและเยาวชนเข้าร่วมศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ ฟังให้รู้ ดูให้เห็น สัมผัสให้เป็น ผมเชื่อว่าความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงาน นอกจากจะช่วยเสริมกำลังใจแล้ว น่าจะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจ หรือกระตุ้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดกิจกรรมใหม่ๆที่เกิดประโยชน์กับโครงการได้...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากล โรงเรียนบ้านคลองมะขาม เสนอความคิดว่า ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนวิทยากรและเยาวชนเข้าร่วมศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ ฟังให้รู้ ดูให้เห็น สัมผัสให้เป็น โดยมีความเชื่อว่าความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงาน นอกจากจะช่วยเสริมกำลังใจแล้ว ยังเป็นการสร้างแรงบันดาลใจ หรือกระตุ้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดกิจกรรมใหม่ๆที่เกิดประโยชน์กับโครงการได้ ดังเช่น ลำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนครับ เป็นการศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ ซึ่งเป็นสถาบันดนตรี เป็นการสร้างแรงบันดาลใจ เยาวชนได้เรียนรู้และได้สัมผัสเครื่องดนตรีหลากหลาย ได้รับความรู้จากอาจารย์ที่มีความสามารถมากๆของสถาบันดนตรี ซึ่งเด็กๆสามารถเก็บเกี่ยวประสบการณ์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในโครงการได้ แต่ควรคำนึงถึงปัญหาต่างๆด้วย เช่น ปัญหาในด้านงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าอาหาร รวมทั้งความปลอดภัยในการเดินทาง ปัญหาในด้านเวลา ต้องบริหารจัดการให้เกิดความเรียบร้อย ไม่ให้กระทบต่อการเรียนของนักเรียน และการสอนของครู...” (ลำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

จากแนวความคิดของผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า ควรให้การส่งเสริมสนับสนุน เพราะการศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ในแหล่งเรียนรู้จริง เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนได้เรียนรู้ ได้สัมผัส ได้รับความรู้จากคณาจารย์ที่มีความสามารถเฉพาะทางของสถาบันดนตรี ซึ่งนักเรียนสามารถเก็บเกี่ยวประสบการณ์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในโครงการได้ ส่วนปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมนี้ ต้องบริหารจัดการให้เกิดความเรียบร้อย ไม่ให้กระทบต่อการเรียนของนักเรียน และการสอนของครู ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนเป็นอย่างยิ่งค่ะ แต่อาจมีปัญหาระบบงบประมาณบ้าง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องกำหนดกรอบการวางแผนงานการจัดกิจกรรมให้ชัดเจน ปรึกษาฝ่ายการเงินของโรงเรียนและผู้อำนวยการโรงเรียน หรือระดมทุนจากภายนอกโรงเรียนก็จะส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายได้ค่ะ...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม คิดว่า ควรส่งเสริมสนับสนุน แต่อาจมีปัญหาเรื่องงบประมาณบ้าง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องกำหนดกรอบการวางแผนงานการจัดกิจกรรมให้ชัดเจน ปรึกษาฝ่ายการเงินของโรงเรียนและผู้อำนวยการโรงเรียน หรือระดมทุนจากภายนอกโรงเรียน ก็จะส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายได้ ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...เห็นควรด้วยค่ะ บางทีการที่เด็กๆ ได้เรียนรู้อะไรใหม่ๆ อาจจะทำให้เขามีแรงบันดาลใจ และสามารถคิดวางแผนเป้าหมายอนาคตให้สูงขึ้นได้ การศึกษาดูงานนอกสถานที่จึงเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ เป็นการเติมในสิ่งที่ไม่ใช่ และเป็นการหยั่งน้ำหนักระหว่างการเรียนรู้ต่อในอนาคตอีกด้วยค่ะ...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)”

จากข้อคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า เห็นด้วยกับการส่งเสริมสนับสนุนวิทยากรและเยาวชนเข้าร่วมศึกษาดูงานนอกสถานที่ การที่เด็กๆ ได้เรียนรู้อะไรใหม่ๆ จะทำให้มีแรงบันดาลใจและคิดวางแผนเป้าหมายอนาคตให้สูงขึ้นได้ การศึกษาดูงานนอกสถานที่จึงเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ และหยั่งน้ำหนักระหว่างการเรียนรู้ต่อในอนาคตอีกด้วย ดังเช่น พัชรียา นะทีवास กล่าวดังนี้

“...ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีโอกาสเข้าร่วมศึกษาดูงานคนตรีนอกสถานที่ ความแปลกใหม่ของสถานที่และวิทยากร ทำให้เกิดความรู้สึกตื่นเต้น น่าสนใจ การได้ฟังด้วยหู ได้รู้ได้เห็นด้วยตา ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับวิทยากรและเยาวชน ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมโครงการต่อไปค่ะ...” (พัชรียา นะทีवास, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีความคิดเห็นว่าควรส่งเสริมให้วิทยากรและเยาวชน ได้มีโอกาสเข้าร่วมศึกษาดูงานคนตรีนอกสถานที่ ความแปลกใหม่ของสถานที่ทำให้เกิดความรู้สึกตื่นเต้น สนใจ ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับวิทยากรและเยาวชน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมโครงการต่อไป ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...เป็นกิจกรรมที่ควรส่งเสริมสนับสนุน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้วิทยากรและเยาวชน ได้สัมผัส ได้รู้ ได้เห็น และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้รับความรู้จากการซักถามโต้ตอบข้อคำถามที่สงสัยต่างๆจากวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในสถาบันคนตรีที่ดี เป็นการสร้างแรงบันดาลใจ และสามารถเก็บเกี่ยวความรู้ต่างๆมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมโครงการได้...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)”

จากแนวความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า กิจกรรมนี้ควรส่งเสริมสนับสนุน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้วิทยากรและเยาวชน ได้สัมผัส ได้รู้ ได้เห็น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ซักถามข้อคำถามที่สงสัยต่างๆจากวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านใน

สถาบันดนตรี เป็นการสร้างแรงบันดาลใจ และสามารถเก็บเกี่ยวความรู้ต่างๆมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมโครงการได้

รูปแบบการจัดกิจกรรมดนตรี (กิจกรรมการสอนเยาวชนที่มีภูมิลักษณ์ความสามารถต่างกัน)

“...ผมคิดว่า ควรจะมีการคัดกรองความสามารถของเด็กๆที่เข้ารับการอบรมในโครงการ จะได้ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาต่อยอดได้ถูกต้อง เป็นการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ และให้คนที่เก่งกว่ามาช่วยสอนช่วยแนะนำเพื่อนๆในกลุ่มที่อ่อนกว่า จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้นครับ แต่เป้าหมายหลักของโครงการ คือการพัฒนาคน สร้างคนให้เป็นคนดี โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ ผมมองว่า การที่เด็กๆมีความสุขกับการกินอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมดีๆร่วมกัน อันนี้น่าจะสำคัญกว่าการพัฒนาฝีมือของเด็กสู่ความเป็นเลิศนะครับ...” (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าควรจะมีการคัดกรองความสามารถของเยาวชนที่มาเข้ารับการอบรมในโครงการ จะได้ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาต่อยอดได้ถูกต้อง เป็นการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ และให้คนที่เก่งกว่ามาช่วยสอนช่วยแนะนำเพื่อนๆในกลุ่มที่อ่อนกว่า จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้นครับ แต่เป้าหมายหลักของโครงการ คือการพัฒนาคน สร้างคนให้เป็นคนดีโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ ดังนั้นการที่เยาวชนได้มีความสุขกับการกินอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมดีๆร่วมกัน น่าจะสำคัญกว่าการพัฒนาฝีมือดนตรีของเด็กๆสู่ความเป็นเลิศ ดังเช่น ชนวุฒิ ชนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า เราควรคัดกรองก่อน เพื่อแยกคนเก่ง คนมีปฏิภาณ คนมีพื้นฐานดนตรีเพื่อเตรียมพัฒนาให้เป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน ให้คนเก่งเป็นที่เล็งช่วยแนะนำ ช่วยสอนคนไม่เก่ง และให้คนเก่งได้มีโอกาสรับความรู้และต่อยอดทักษะจากรุ่นพี่และครูด้วยเช่นกัน จึงจะเกิดการพัฒนาก้าวไปพร้อม ๆ กันครับ...” (ชนวุฒิ ชนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

ข้อคิดเห็นของกำนันตำบลคลองใหญ่ พบว่า ควรคัดกรองก่อน เพื่อแยกคนเก่ง คนมีปฏิภาณ คนมีพื้นฐานดนตรีเพื่อเตรียมพัฒนาให้เป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน ให้คนเก่งเป็นที่เล็งช่วยแนะนำ ช่วยสอนคนไม่เก่ง และให้คนเก่งได้มีโอกาสรับความรู้และต่อยอดทักษะจากรุ่นพี่และครูด้วยเช่นกัน จึงจะเกิดการพัฒนาก้าวไปพร้อมๆกัน ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณะ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ควรจะแยกเยาวชนที่มีความสามารถต่างกัน เก่ง กลาง อ่อน(A, B, C) เพื่อให้เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ได้รวดเร็วขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกรักทำทหายความรู้ความสามารถอีกด้วยครับ ควรใช้ระบบที่สอนน้อง และให้เยาวชนคนที่เก่งช่วยแนะนำสอนคนที่อ่อนกว่าครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณะ, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากล โรงเรียนบ้านคลองมะขาม คิดว่า ควรจะแยกเยาวชนที่มีความสามารถต่างกัน เก่ง กลาง อ่อน(A, B, C) เพื่อให้เกิดการต่อยอดความรู้ความสามารถได้เร็วขึ้น และเป็นการ

กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทำทหายความรู้ความสามารถอีกด้วย ควรใช้ระบบพี่สอนน้อง และให้คนที่เก่งกว่าช่วยแนะนำสอนคนที่อ่อนกว่าดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...ควรมีการคัดกรองความรู้และทักษะความสามารถของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ โดยแยกเป็นประเภทเก่ง กลาง อ่อน เพื่อให้เกิดการต่อยอดขององค์ความรู้ให้สูงขึ้นตามระดับของความสามารถ ซึ่งในส่วนของ การเรียนรู้ร่วมกัน สามารถใช้คนเก่งช่วยสอนช่วยแนะนำคนอ่อนได้ซึ่งจะทำให้บรรยากาศของการเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนานและเกิดความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีความคิดเห็นว่า ควรมีการคัดกรองความรู้และทักษะความสามารถของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ โดยแยกเป็นประเภทเก่ง กลาง อ่อน เพื่อให้เกิดการต่อยอดขององค์ความรู้ให้สูงขึ้นตามระดับของความสามารถ ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนต์วิงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ควรแบ่งกลุ่มตามประเภทของเครื่องดนตรี ตามปฏิภาณหรือทักษะความสามารถดนตรี และประเมินผลตามสภาพจริง ใช้กระบวนการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้แบบพี่สอนน้อง คนเก่งสอนคนไม่เก่ง ได้ทั้งทักษะดนตรี และเกิดสังคมแห่งการยอมรับ...” (กัญญาพัทธ์ มนต์วิงษ์, สัมภาษณ์, 2561)”

จากความเห็นของหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า ควรแบ่งกลุ่มตามประเภทของเครื่องดนตรี ตามปฏิภาณ ตามความสามารถดนตรี และประเมินผลตามสภาพจริง ใช้กระบวนการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้แบบพี่สอนน้อง คนเก่งสอนคนไม่เก่ง ได้ทั้งทักษะดนตรี และเกิดสังคมแห่งการยอมรับ ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...ทุกราชวิชาหรือทุกงาน จะมีความแตกต่างของตัวบุคคลอยู่ ดังนั้นเวลาที่จะดำเนินการก็น่าจะแบ่งกลุ่ม หรือจัดแยกกลุ่ม โดยวิธีการประเมินก่อนเรียนหรือก่อนฝึก ก็จะทำให้เห็นว่าเด็กที่น่าจะอยู่ในกลุ่มใด เก่ง กลาง หรืออ่อน ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่จะให้งานแตกต่างกันได้ เช่น สอนเรื่องเดียวกัน แต่การให้แบบฝึกต่างกันตามระดับของความสามารถของเด็ก...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากข้อคิดเห็นของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าทุกราชวิชามีความแตกต่างของตัวบุคคลอยู่ ดังนั้นจึงควรแบ่งกลุ่ม โดยวิธีการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน ทำให้เห็นว่าเขาควรอยู่ในกลุ่มใด เก่ง กลาง หรืออ่อน ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะให้แบบฝึกที่แตกต่างกันได้ อาจสอนเรื่องเดียวกัน แต่การให้แบบฝึกต่างกันตามระดับของความสามารถของเด็กก็ได้ ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...ควรใช้เทคนิคการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน คนใหม่ได้เรียนรู้เรื่องราวใหม่ๆ ส่วนคนเก่าได้มีโอกาสทบทวนความรู้ หากคนใหม่ที่ไม่เข้าใจหรือเกิดข้อสงสัยใดๆ คนเก่าจะสามารถช่วยอธิบายช่วยเหลือได้ทันที ทำให้เกิดความคล่องตัวในการเรียน แต่ในขณะที่เดียวกันคนเก่าก็ควรได้รับความรู้ใหม่ๆและทักษะคนตรีใหม่ๆเพื่อเป็นการต่อยอดความรู้ความสามารถ จึงจะเกิดความสุข และสนุกกับการเรียนคนตรีคะ...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีความเห็นว่า ควรใช้เทคนิคการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน คนใหม่ได้รับความรู้ใหม่ คนเก่าได้ทบทวนความรู้ หากคนใหม่ที่ไม่เข้าใจหรือเกิดข้อสงสัยใดๆ คนเก่าจะสามารถช่วยอธิบายได้ทันที ทำให้เกิดความคล่องตัวในการเรียน ขณะเดียวกันคนเก่าก็ควร ได้รับความรู้ใหม่ๆและทักษะคนตรีใหม่ๆเพื่อเป็นการต่อยอดความรู้ความสามารถ จึงจะเกิดความสุข และสนุกกับการเรียนคนตรี ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...ควรคัดกรองคนที่มีทักษะปฏิภาณเก่ง กลาง อ่อน เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้และให้คนเก่งดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำคนไม่เก่ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปข้างหน้าพร้อมๆกันตามศักยภาพของแต่ละคน อีกทั้งช่วยในการส่งเสริมให้กำลังใจซึ่งกันและกันด้วยครับ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า ควรมีการคัดกรองคนที่มีทักษะปฏิภาณเก่ง กลาง อ่อน เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้และให้คนเก่ง ได้ดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำคนไม่เก่ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปข้างหน้าพร้อมๆกันตามศักยภาพของแต่ละคน ช่วยส่งเสริมให้กำลังใจกันและกัน

ด้านวิทยากร (ลักษณะวิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่)

“...ผมคิดว่า ระบบพี่สอนน้องที่ครูทำอยู่ก็เป็นแนวทางที่ถูกต้องแล้วนะครับ และวิทยากรหรือพี่เลี้ยงก็จำเป็นที่จะต้องพัฒนาปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันยุคทันสมัย สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆได้อย่างคล่องแคล่ว จึงจะเข้าถึงเยาวชนรุ่นใหม่ๆได้เป็นอย่างดีครับ...” (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าวิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่น่าจะเป็นที่จำเป็นต้องพัฒนาปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันยุคทันสมัย สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆได้อย่างคล่องแคล่ว จึงจะเข้าถึงเยาวชนรุ่นใหม่ๆได้เป็นอย่างดี ดังเช่น ธนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ควรใช้รุ่นพี่สอนรุ่นน้องอย่างที่ครูทำอยู่ ผมคิดว่าคืออยู่แล้วครับ รุ่นพี่ได้มีโอกาสทบทวนความรู้ความสามารถของตนเอง พร้อมทั้งคิดกระบวนการในการถ่ายทอดไปสู่รุ่นน้องได้ทักษะความสามารถ ได้รับความรู้ด้วยความเอาใจใส่จากรุ่นพี่ เป็นการสร้างการยอมรับ สร้างความรัก ความผูกพัน เชื่อมมั่น และศรัทธาอีกด้วยครับ...” (ธนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

จากความคิดเห็นของกำนันตำบลคลองใหญ่ พบว่า วิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ควรใช้ระบบที่สอนน้อง รุ่นพี่ได้มีโอกาสดทวนความรู้ความสามารถของตนเอง พร้อมทั้งคิดกระบวนการในการถ่ายทอดไปสู่รุ่นน้อง รุ่นพี่ได้ทักษะความสามารถ ได้รับความรู้ด้วยความเอาใจใส่จากรุ่นพี่ เป็นการสร้างการยอมรับ สร้างความรัก ความผูกพัน เชื่อมมั่น และศรัทธาอีกด้วย ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลัทธิภณ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า วิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ ควรมีความรู้ ความชำนาญในการใช้สื่อเทคโนโลยี ควรปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงควรเข้าใจสังคมทันสมัย และควรมีค่านิยมที่ถูกต้องครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลัทธิภณ, สัมภาษณ์, 2561)”

ครูผู้สอนดนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม มีความคิดเห็นว่าวิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ควรมีความชำนาญในการใช้สื่อเทคโนโลยี ควรปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ควรเข้าใจสังคมที่ทันสมัย และควรมีค่านิยมที่ถูกต้องดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...วิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ควรมีความรู้ความสามารถรอบด้าน คือสามารถตอบโจทย์ได้ในทุกกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี เช่น มีความรู้เกี่ยวกับแนวเพลงต่างๆ หรือสามารถร้องเพลงได้หลายแนว สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้หลายชนิด หรือสามารถเล่นดนตรีได้หลายแนว สามารถประพันธ์เพลงและเรียบเรียงเสียงประสานเพลงได้ หรือสามารถใช้โปรแกรมดนตรีสร้างบทเพลงและแบบฝึกต่างๆเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วครับ ถ้าวิทยากรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ก็ควรหาแนวร่วมจากผู้ที่มีความสามารถมาช่วยได้ เช่น บุคลากรในโรงเรียน หรือวิทยากรท้องถิ่นก็ได้ครับ...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า วิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ควรมีความรู้ความสามารถรอบด้าน คือสามารถตอบโจทย์ได้ในทุกกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรี ทั้งความรู้เกี่ยวกับแนวเพลงต่างๆ สามารถร้องเพลงได้หลายแนว สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้หลายชนิด หรือสามารถเล่นดนตรีได้หลายแนว สามารถประพันธ์เพลงและเรียบเรียงเสียงประสานเพลงได้ หรือสามารถใช้โปรแกรมดนตรีสร้างบทเพลง สร้างแบบฝึกต่างๆเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ และสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ควรเป็นวิทยากรที่มีความรู้ มีทักษะความสามารถในเรื่องดนตรีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าวิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ มีทักษะความสามารถในเชิงดนตรีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...เป็นวิทยากรรุ่นใหม่ นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถดนตรีแล้ว ต้องสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอนได้ดีด้วย เช่น การอัดคลิปวิดีโอ คลิปเสียงการสอน จัดเก็บอย่างเป็นระบบในสื่อออนไลน์ ทำให้นักเรียนสามารถย้อนกลับมาศึกษาเรียนรู้กลับมาดูใหม่ได้ ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น เหมือนอย่างที่ครูทำอยู่ในปัจจุบันก็ดีแล้ว...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากแนวความคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า วิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีแล้ว ยังต้องสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอนได้ดีด้วย ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...วิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ ไม่จำเป็นต้องเป็นคนเก่งมากก็ได้ แต่ควรเป็นผู้มีความรอบรู้ในดนตรีสากลในระดับพื้นฐานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ที่สำคัญต้องเป็นคนดี มีวินัย เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ และควรมีความรอบรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี ผลผลิตจากวิทยากรดี จะมีเยาวชนที่เป็นคนดีที่เป็นคนเก่งดนตรี มีวินัยในการใช้สื่อในสังคมภายนอก...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีข้อเสนอแนะว่าวิทยากรรุ่นใหม่ ไม่จำเป็นต้องเก่งมาก แต่ควรเป็นผู้มีความรอบรู้ในดนตรีสากลในระดับพื้นฐานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ที่สำคัญต้องเป็นคนดี มีวินัย เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ และควรมีความรอบรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ การที่มีวิทยากรเป็นคนดี จะส่งผลให้มีเยาวชนที่เป็นคนดี เป็นคนเก่งทั้งในด้านดนตรี และด้านการเรียน การดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความวินัยในการใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมภายนอก ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...วิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในด้านดนตรี มีจิตวิทยาในการถ่ายทอดทักษะตามกระบวนการได้โดยผู้เรียนมีความสุข และมีความชำนาญในการใช้สื่อเทคโนโลยี ในการนำเสนอประกอบการเรียนการสอนได้ดี สอดคล้องกับยุค 4.0” ครับ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า วิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ ควรเป็นผู้มีความรู้และมีทักษะความสามารถในดนตรีสากล และมีจิตวิทยาในการ

ถ่ายทอดทักษะตามกระบวนการได้ดีโดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดความสุขและควรมีความชำนาญในการใช้สื่อเทคโนโลยี ในการนำเสนอประกอบการเรียนการสอนได้ดี สอดคล้องกับยุค 4.0

ด้านวิทยากร (การเชิญอาจารย์คนตรีจากมหาวิทยาลัยหรือศิลปินมาเป็นวิทยากร)

“...เห็นด้วยครับ วิทยากรสอนคนตรีระดับมหาวิทยาลัย หรือศิลปิน ต่างก็เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ก็จะเป็นการสร้างแรงจูงใจ สร้างแรงบันดาลใจ และความประทับใจให้เกิดขึ้นอย่างมากมาครับ...” (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าวิทยากรซึ่งเป็นอาจารย์สอนคนตรีระดับมหาวิทยาลัยหรือศิลปิน ซึ่งเป็นผู้ที่มีภูมิความรู้ ความสามารถ ก็จะเป็นการสร้างแรงจูงใจ สร้างแรงบันดาลใจ และความประทับใจให้เกิดขึ้นกับเยาวชนอย่างมาก ดังเช่น ธนวุฒิชนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมเห็นด้วยครับ เพราะถึงแม้ว่าจะในช่วงระยะเวลาอันสั้น เยาวชนในโครงการอาจจะดูเหมือนว่ายังไม่ได้รับสาระอะไรมากมาย แต่ก็เป็นการสร้างแรงบันดาลใจที่ดีสำหรับเยาวชนที่อยากจะฝึก อยากจะพัฒนาตนเอง ซึ่งผมเห็นว่าน่าจะมีค่ามากกว่าทักษะที่เราได้จากศิลปิน ในส่วนของคณาจารย์คนตรีจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง คิดว่าเด็กและครูน่าจะได้รับความรู้คนตรีที่แปลกใหม่แน่นอนครับ โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีคนตรีใหม่ ๆ ครับ...” (ธนวุฒิชนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ ให้ข้อคิดเห็นว่า วิทยากรซึ่งเป็นคณาจารย์คนตรีจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง คิดว่าทั้งเด็กและครูน่าจะได้รับความรู้คนตรีที่มีความแปลกใหม่ โดยเฉพาะเทคนิคการใช้สื่อเทคโนโลยีคนตรีใหม่ๆ ในส่วนของศิลปิน แม้จะเป็นช่วงระยะเวลาอันสั้น แต่ก็เป็นการสร้างแรงบันดาลใจที่ดีสำหรับเยาวชนที่อยากจะฝึก อยากจะพัฒนาตนเอง ซึ่งมีความสำคัญมากกว่าทักษะที่ได้จากศิลปิน ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณะ กล่าวดังนี้

“...ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งครับ ก็เหมือนกับกิจกรรมของโครงการที่เคยทำกันมาเช่นปีก่อนๆ ครับ คณาจารย์ผู้มากด้วยความรู้ความสามารถ มักจะมีสื่อเทคโนโลยีที่ดีและมีเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ซึ่งให้ประโยชน์ต่อเยาวชนในโครงการเป็นอย่างมาก และประหยัดงบประมาณได้มาก...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณะ, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนคนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม มีความคิดเห็นว่าวิทยากรซึ่งเป็นคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีมากด้วยความรู้ความสามารถ มักจะมีสื่อเทคโนโลยีที่ดีและมีเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ซึ่งให้ประโยชน์ต่อครูและเยาวชนในโครงการเป็นอย่างมาก และประหยัดงบประมาณได้มาก ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยครับ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เรื่องราวใหม่ๆเกี่ยวกับดนตรีสากล กับคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านดนตรีของมหาวิทยาลัย หรือศิลปินที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านดนตรี หรือมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม ที่สำคัญคือวิธีนี้จะช่วยประหยัดงบประมาณได้มาก ทั้งค่าเดินทาง ค่าอาหารต่างๆ รวมถึงลดอัตราความเสี่ยงในการเดินทางได้เป็นอย่างดีครับ...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

จากข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เรื่องราวใหม่ๆเกี่ยวกับดนตรีสากล กับคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านดนตรีของมหาวิทยาลัย หรือศิลปินที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านดนตรี มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม และวิธีนี้จะช่วยประหยัดงบประมาณได้มาก ทั้งค่าเดินทาง ค่าอาหารต่างๆ รวมถึงลดอัตราความเสี่ยงในการเดินทางได้เป็นอย่างดี ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยค่ะ นอกจากจะเป็นการสร้างแรงจูงใจแล้ว ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการอีกด้วยค่ะ...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ได้เสนอความคิดว่า การเชิญคณาจารย์หรือศิลปินผู้มากด้วยความรู้ความสามารถในด้านดนตรีมาเป็นวิทยากรให้กับเยาวชนในโครงการ นอกจากจะเป็นการสร้างแรงจูงใจแล้ว ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับครู ผู้ปกครอง และเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการอีกด้วย ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยค่ะ ด้วยข้อจำกัดของโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล ในการจะพาเด็กๆไปศึกษาหาความรู้ในแหล่งเรียนรู้ต่างๆต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ดังนั้นการเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยหรือศิลปินมาร่วมเป็นวิทยากรก็จะเป็นการสร้างโอกาสในการศึกษาเรียนรู้และเป็นสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กๆ รวมทั้งยังประหยัดในเรื่องงบประมาณได้มากอีกด้วยค่ะ...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)”

จากการเสนอข้อคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าการเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยหรือศิลปินมาร่วมเป็นวิทยากรก็จะเป็นการสร้างโอกาสในการศึกษาเรียนรู้และเป็นสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กๆ รวมทั้งประหยัดในเรื่องงบประมาณได้มาก ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยค่ะ เป็นการสร้างการยอมรับ เชื่อถือและศรัทธาให้กับเยาวชนรวมทั้งผู้ปกครอง สร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับกิจกรรมโครงการ เยาวชนได้รับความรู้ใหม่ๆ เทคนิคและทักษะดนตรีใหม่ๆ บรรยากาศของการเรียนรู้ใหม่ที่ให้ความรู้สึกที่ดี...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม คิดว่า เป็นการสร้างการยอมรับ เชื่อถือและศรัทธาให้กับเยาวชนรวมทั้งผู้ปกครอง สร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับกิจกรรมโครงการ เยาวชนได้รับ

ความรู้ เทคนิคและทักษะคนตรีใหม่ๆ บรรยากาศการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ให้ความรู้สึกที่ดีๆ ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วย เพราะเป็นการเพิ่มคุณภาพของกิจกรรมโครงการ เกิดการยอมรับ ความเชื่อมั่นศรัทธาให้กับเยาวชนและบุคลากรในโครงการ ได้รับความรู้ใหม่ๆ ทักษะการปฏิบัติคนตรีใหม่ๆ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับคนตรีใหม่ ๆ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า เป็นการเพิ่มคุณภาพให้กับกิจกรรมของโครงการ เกิดการยอมรับ ความเชื่อมั่นศรัทธาให้กับเยาวชนและบุคลากรในโครงการ ได้รับความรู้ใหม่ๆ ทักษะปฏิบัติคนตรีใหม่ๆ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับคนตรีใหม่ๆ

การสร้างเครือข่ายคนตรี

“...เห็นด้วยครับ อย่างน้อยก็เป็นการสร้างเครือข่าย และส่งเสริมสนับสนุนความคิดทิศทางของอนาคต ให้ได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แต่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการเดินทาง และต้องปฏิบัติตามระเบียบให้ถูกต้องครับ...” (อากาศ เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่า ท่านเห็นด้วยกับกิจกรรม เพราะเป็นการสร้างเครือข่าย และส่งเสริมสนับสนุนความคิดทิศทางของอนาคต ให้เยาวชนได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังเช่น ธนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“..ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งครับ เพราะเราจะได้รู้ได้เห็นถึงวิธีการบริหารกิจกรรม แนวคิดวิธีการฝึกคนตรีใหม่ๆ ที่มีความแตกต่างจากที่เคยเห็น โดยทั่วไปและยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบัน สร้างเครือข่ายรองรับให้กับเยาวชนในโครงการ ที่มีความรัก ความมุ่งมั่นในสายคนตรีได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อครับ...” (ธนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของกำนันตำบลคลองใหญ่ พบว่าเห็นด้วยกับกิจกรรม เพราะจะได้รู้ได้เห็นถึงวิธีการบริหารกิจกรรม ได้รู้แนวคิด ได้รู้วิธีการฝึกคนตรีใหม่ๆ ที่มีความแตกต่างจากที่เคยเห็น โดยทั่วไปและยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบัน สร้างเครือข่ายรองรับให้กับเยาวชนในโครงการที่มีความรัก และความมุ่งมั่นในคนตรีได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อ ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์ กล่าวดังนี้

“...ผมเห็นด้วยครับ สมควรส่งเสริมสนับสนุน ให้เยาวชนได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อ ให้ทางมหาวิทยาลัยได้มีโอกาสในการสร้างเครือข่ายในการค้นคว้าหาเยาวชนที่มีศักยภาพเข้าศึกษาต่อ ซึ่งเยาวชนสามารถเลือกค่ายกิจกรรมต่างๆตามที่ตนเองสนใจ เช่น ค่ายแนวเพลงคลาสสิก แจ๊ส หรือวงโยธวาทิต ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยชั้นนำต่างๆ ส่วนใหญ่จะทำค่ายในลักษณะนี้กันมากครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลอง คิดว่า เห็นด้วยกับกิจกรรม สมควรให้การส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้เยาวชนได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อ และเป็นส่วนสนับสนุนให้ทางมหาวิทยาลัย ได้มีโอกาสในการสร้างเครือข่ายในการค้นคว้าหาเยาวชนที่มีศักยภาพเข้าศึกษาต่อ ซึ่งเยาวชน สามารถเลือกค่ากิจกรรมดนตรีต่างๆเพื่อเข้าร่วมตามที่ตนเองสนใจ ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าว ดังนี้

“...เห็นด้วยครับ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้าร่วมศึกษาเรียนรู้ในเรื่องราวที่ สนใจ และค้นหาความถนัดของตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกที่จะศึกษา ต่อในอนาคต ซึ่งในส่วนของมหาวิทยาลัยมีโอกาสได้เยาวชนที่ดีมีคุณภาพด้วยครับ (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)”

จากข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าเห็นด้วย เพราะเป็นการ เปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้าไปร่วมศึกษาเรียนรู้ในเรื่องราวที่สนใจ และค้นหาความถนัดของตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกที่จะศึกษาต่อในอนาคต ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนต์วิงษ์ กล่าวดังนี้

“เห็นด้วยค่ะ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เห็นถึงประโยชน์ของดนตรี ที่สามารถเป็นสื่อเชื่อมโยงที่ ทำให้เกิดโอกาสที่ดี เป็นทางเลือกในการศึกษาต่อให้กับเยาวชนได้ค่ะ (กัญญาพัทธ์ มนต์วิงษ์, สัมภาษณ์, 2561)”

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ได้เสนอความคิดว่าเห็นด้วยกับ กิจกรรม เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำให้เห็นถึงประโยชน์ของดนตรี ที่สามารถเป็นสื่อเชื่อมโยงที่ทำให้ เกิดโอกาสที่ดี เป็นทางเลือกในการศึกษาต่อให้กับเยาวชนได้ ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยค่ะ อย่างน้อยเด็กๆที่มีความสามารถในด้านดนตรีได้มองเห็นเส้นทางเดินใน อนาคต การจัดกิจกรรมลักษณะนี้จึงเป็นเหมือนการเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยได้พบเด็กที่มี อัจฉริยภาพทางด้านดนตรี เด็กๆก็มีขวัญกำลังใจและมีเป้าหมายในการศึกษาต่อในอนาคตค่ะ...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากข้อคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าเห็นด้วยกับกิจกรรม เพราะ เยาวชนที่มีความสามารถในด้านดนตรีได้มองเห็นเส้นทางเดินในอนาคต การจัดกิจกรรมลักษณะนี้ จึงเป็นเหมือนการเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยได้พบเด็กที่มีอัจฉริยภาพทางด้านดนตรี เด็กๆก็มีขวัญ กำลังใจและมีเป้าหมายในการศึกษาต่อในอนาคต ดังเช่น พัชรียา นะทีवास กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยค่ะ เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนได้รู้ ได้เห็น ได้สัมผัสสภาพ บรรยากาศของความจริง ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจ สร้างโอกาส และสร้างทางเลือกใน การศึกษาต่อของเยาวชนได้เรียนตามที่ถนัดค่ะ...” (พัชรียา นะทีवास, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม คิดว่า เห็นด้วย เพราะเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้เยาวชนได้รู้ ได้เห็น ได้สัมผัสสภาพบรรยากาศของจริง ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจ สร้างโอกาส และสร้างทางเลือกในการศึกษาต่อของเยาวชนได้เรียนตามที่ถนัด ดังเช่น สุชาติ อินท โชติ กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วย เพราะเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้เปิดโลกทัศน์ ได้สัมผัสถึงสภาพบรรยากาศ ของการเรียนการสอนดนตรี ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจ และสร้างโอกาสที่เป็นทางเลือก ประกอบการตัดสินใจในการศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษารับ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า เห็นด้วย เพราะเป็น การส่งเสริมให้เยาวชนได้เปิดโลกทัศน์ ได้สัมผัสถึงสภาพบรรยากาศของการเรียนการสอนดนตรี ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจ และสร้าง โอกาสที่เป็นทางเลือกในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ด้านสื่อเทคโนโลยีกับการจัดกิจกรรมดนตรี(วิธีการสอนของครูยุค 4.0)

“...ผมคิดว่า ในยุคที่สื่อเทคโนโลยีก้าวล้ำหน้าไปมากอย่างนี้ ครูก็ควรที่จะเก่งในเรื่องการใช้ สื่อเทคโนโลยีด้วย อัคคลิปีวีดีโอการสอนลง youtube สอนออนไลน์ก็ได้ เป็นห้องเรียนเคลื่อนที่ ไม่จำเป็นต้องอยู่ประจำห้องเสมอไปก็ได้ นักเรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถ review กลับมาดูหลายรอบก็ได้ ครูต้องก้าวให้ทันยุคครับ...” (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่า ครูควรเก่งในเรื่องการ ใช้สื่อเทคโนโลยีด้วย อัคคลิปีวีดีโอการสอนลง youtube สอนออนไลน์ก็ได้ เป็นห้องเรียนเคลื่อนที่ ไม่จำเป็นต้องอยู่ประจำห้องเสมอไปก็ได้ นักเรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถ review กลับมาดูหลายรอบก็ได้ ครูต้องก้าวให้ทันยุค ดังเช่น ธนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“...จริงๆเรามองการสื่อสารเป็นเครื่องมือ ถ้าการสอนดนตรีไม่ต้องใช้ความรวดเร็วในการ สื่อสาร ในมุมมองของผมคิดว่า การเรียนการสอนการฝึกดนตรีโดยที่ทุกคนมารวมตัวกัน ทุกคนมี สมาธิจิตใจจดจ่อในการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเราสามารถควบคุมได้ เป็นวิธีแบบเดิมๆที่ครูทำผมคิดว่าดี อยู่แล้วครับ จิตวิทยาและเทคนิคการสอนที่ดีของครูดีอยู่แล้ว การสื่อสารน่าจะเป็นเครื่องมือในการ ประชาสัมพันธ์ได้ดี หรืออาจใช้ได้ดีในกรณีที่เราไม่สามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้เยาวชนโดยทั่วไป ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การอัคคลิปีเสียงหรือวีดีโอบันทึกการเรียนการสอนแล้วนำไปไว้บนสื่อ ออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้สามารถย้อนกลับมาศึกษาเรียนรู้ได้ เป็นการทบทวนความรู้มากกว่า...” (ธนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ เสนอแนวความคิดว่า ครูที่มีจิตวิทยาการสอนและมีเทคนิคการสอน ที่ดี การเรียนการสอนการฝึกดนตรี โดยที่ทุกคนมารวมตัวกัน ทุกคนมีสมาธิจิตใจจดจ่อในการเรียนรู้

ร่วมกัน ซึ่งเราสามารถควบคุมได้ เป็นวิธีแบบ เดิมๆที่อยู่แล้ว การสื่อสารน่าจะเป็นเครื่องมือในการ ประชาสัมพันธ์ได้ดี หรืออาจใช้ได้ดีในกรณีที่เราไม่สามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้เยาวชนโดยทั่วไป ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองบนสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้สามารถย้อนกลับมาศึกษาเรียนรู้ได้ เป็นการ ทบทวนความรู้มากกว่า ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษ์ณ์ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ครูควรคำนึงถึงการสื่อสารที่รวดเร็ว ควรใช้สื่อเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ สูงสุด เช่น การบันทึกภาพ หรืออัดคลิปวิดีโอการเรียนการสอน ให้เยาวชนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดเวลาตามลำดับขั้นตอนในการฝึกต่างๆ รวมถึงการสร้างเว็บไซต์หรือสร้างห้องเรียนออนไลน์ ด้วย...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษ์ณ์, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนคนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม คิดว่า ครูควรคำนึงถึงการสื่อสารที่รวดเร็ว และควรใช้สื่อเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เยาวชนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา รวมถึงการสร้างเว็บไซต์หรือสร้างห้องเรียนออนไลน์รองรับด้วย ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...ในยุค 4.0 ครูควรศึกษาเรียนรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆมาประกอบ การเรียนการสอนซึ่งจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างมาก เพราะขุมความรู้มากมายมีให้ ศึกษาค้นคว้าอยู่บนสื่อออนไลน์ การสื่อสารเป็นสิ่งที่เร็วไวมาก นักเรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ ทบทวนความรู้ต่างๆได้อย่างไม่จำกัดสถานที่ และไม่จำกัดเวลา นักเรียนที่ดี มีคุณภาพจึงควร เลือกรใช้สื่อในการศึกษาเรียนรู้อย่างมีวินัย...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอความคิดของผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าในยุค 4.0 ครูควร ศึกษาเรียนรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆมาประกอบการเรียนการสอนซึ่งจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างมาก เพราะขุมความรู้มากมายมีให้ศึกษาค้นคว้าอยู่บนสื่อออนไลน์ การ สื่อสารเป็นสิ่งที่เร็วไวมาก ครูจึงควรสอนให้นักเรียนใช้สื่อในการศึกษาเรียนรู้อย่างมีวินัย ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ครูควรเก่งในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียน การสอน คนตรี ตลอดจนถึงความคล่องตัวในการสืบค้นหาความรู้และข้อมูลต่างๆได้อย่างรวดเร็วค่ะ...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีความคิดว่า ครูควรมีความสามารถ ในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนคนตรี สามารถสืบค้นเพื่อหา ความรู้และข้อมูลต่างๆได้อย่างรวดเร็ว ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ครูก็ควรทันสมัย ต้องก้าวให้ทันยุค 4.0 เด็กๆสมัยนี้จะมีโทรศัพท์ติดตัวกันแทบ ทุกคน ดังนั้นการที่จะให้เด็กๆมานั่งดูครูสอนอย่างเดียวก็อาจดูไม่น่าสนใจเท่าไรนัก แม้คนตรีจะ เป็นวิชาทักษะที่เด็กๆจำเป็นต้องเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ แต่ก็มีโอกาสที่จะลืม ดังนั้นครูรุ่นใหม่จึง

ควรใช้สื่อเทคโนโลยีในการสร้างสื่อความรู้ต่างๆเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดูน่าสนใจมากขึ้นค่ะ...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากการแนวความคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า ครูควรทันสมัย ต้องก้าวให้ทันยุค 4.0 ถึงแม้ว่าคนตรีจะเป็นวิชาทักษะที่เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ แต่ก็มีโอกาสที่จะลืม ดังนั้นครูรุ่นใหม่จึงควรใช้สื่อเทคโนโลยีในการสร้างสื่อความรู้ต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนคนตรี ซึ่งจะทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดูน่าสนใจมากขึ้น ดังเช่น พัชรียา นะทีवास กล่าวดังนี้

“...คนตรีเป็นวิชาทักษะ ที่จำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อยๆ จากคำแนะนำพี่าสอนและแสดงตัวอย่างให้ดู จนกระทั่งเกิดความชำนาญ ดังนั้น ครูจึงไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนมากนัก หากจะปรับให้ทันยุคสมัยก็เพียงใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆ เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนการสอน...” (พัชรียา นะทีवास, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม เสนอความคิดว่า คนตรีเป็นวิชาที่ว่าด้วยเรื่องของทักษะที่จำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อยๆ จนกระทั่งเกิดความชำนาญ ดังนั้น ครูจึงไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนมากนัก หากจะปรับให้ทันยุคสมัยก็เพียงพยายามฝึกการใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆให้เป็นประโยชน์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบการเรียนการสอน ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...ในยุคที่มีระบบการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว ครูที่มีความรู้ความสามารถในด้านคนตรี ถ้าได้พัฒนาตนเองโดยเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนก็จะเกิดประโยชน์มากมายสำหรับเยาวชนรุ่นใหม่ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยี แต่ในขณะที่เดียวกันครูที่คิดควรฝึกวินัยให้กับเยาวชนในการเลือกใช้สื่อที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียน และเลือกที่จะไม่เสพในเรื่องที่ไร้ประโยชน์...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากแนวความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า ในยุคที่มีระบบการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว ถ้าครูคนตรีได้พัฒนาตนเองโดยเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนจะเกิดประโยชน์มากมายสำหรับเยาวชนรุ่นใหม่ๆ แต่ครูที่คิดควรฝึกวินัยให้กับเยาวชนในการเลือกใช้สื่อที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียน และเลือกที่จะไม่เสพในเรื่องที่ไร้ประโยชน์

ด้านสื่อเทคโนโลยีกับการจัดกิจกรรมดนตรี(ความจำเป็นของการใช้สื่อฯและโปรแกรมดนตรี)

“...ผมคิดว่า มีความจำเป็นมากครับ การศึกษาเรียนรู้โปรแกรมดนตรีใหม่ ๆ และควรมีคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพการทำงานได้รวดเร็ว จึงจะเกิดการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีในรูปแบบใหม่ ๆ ครับ...” (อาภากร เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าสื่อเทคโนโลยี และโปรแกรมดนตรีต่างๆมีความจำเป็นมากสำหรับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีในรูปแบบใหม่ๆ ดังเช่น ชนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่ามีความจำเป็น เพราะดนตรีเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้การฝึกฝน ซึ่งบางทีเด็กก็อาจจะลืมเรื่องราวต่างๆที่เราสอนไปแล้ว สื่อเทคโนโลยี คือ เครื่องมือในการช่วยให้การเรียนการสอนสะดวกขึ้น สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง ในส่วนของโปรแกรมดนตรีต่างๆนอกจากจะเป็นการลดค่าใช้จ่ายต่างๆสำหรับการใช้ห้องบันทึกเสียงแล้ว โปรแกรมดนตรีจะช่วยเพิ่มพูนทักษะต่อยอดความรู้ความสามารถในการทำเพลง ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ที่ประสบความสำเร็จในการใช้โปรแกรมดนตรีเพื่อสร้างธุรกิจดนตรีมากพอสมควร และอีกหลายคนที่รักดนตรี ผมคิดว่าน่าจะเรียนรู้โปรแกรมดนตรีเพื่อตอบสนองอรสนิยมของตนเอง หรือประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพต่างๆ จึงคิดว่าสื่อเทคโนโลยีและโปรแกรมดนตรีต่างๆในยุคปัจจุบันมีจำเป็นมาก...” (ชนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ มีความคิดเห็นว่า สื่อเทคโนโลยี และโปรแกรมดนตรีต่างๆมีความจำเป็น เพราะดนตรีเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้การฝึกฝน ซึ่งบางทีเด็กก็อาจจะลืมเรื่องราวต่างๆที่เรียนไปแล้ว สื่อเทคโนโลยี คือ เครื่องมือช่วยให้การเรียนการสอนสะดวกขึ้น สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง โปรแกรมดนตรีมีส่วนช่วยเพิ่มทักษะต่อยอดความรู้ความสามารถในการทำเพลง หรือใช้โปรแกรมดนตรีเพื่อสร้างธุรกิจดนตรี หรือเรียนรู้เพื่อตอบสนองอรสนิยมของตนเองอาจประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า มีความจำเป็นมากครับ หากจะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ต้องมีสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆรองรับ เช่น ห้องเรียนดนตรี ห้องบันทึกเสียง เครื่องเสียง เครื่องคอมพิวเตอร์และ โปรเจ็คเตอร์ที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพการทำงานที่ดีครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณ์, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม คิดว่าสื่อเทคโนโลยี และโปรแกรมดนตรีต่างๆมีความจำเป็นมาก หากจะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์

ต่างๆรองรับ มีเครื่องเสียง เครื่องคอมพิวเตอร์และมีโปรเจกเตอร์ที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพการทำงานที่ดี ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...สื่อและโปรแกรมดนตรี ในปัจจุบันคิดว่าน่าจะมีบทบาทมากพอสมควรในการใช้เป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอน เป็นเสมือนตัวช่วยที่ทำให้ครูสอนง่ายขึ้น นักเรียนเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น สามารถทดลองใช้โปรแกรมดนตรีสร้างแบบฝึก สร้างเพลงได้แต่ต้องมีครูเป็นผู้สอน ดังนั้น ครูจึงควรขยันหมั่นเพียรในการศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีและโปรแกรมดนตรี เพื่อเพิ่มพูนภูมิความรู้และทักษะความสามารถประกอบการเรียนการสอนนักเรียน...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า ปัจจุบันมีความจำเป็นมากพอสมควรในการใช้เป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอน เป็นเสมือนตัวช่วยที่ทำให้ครูสอนง่ายขึ้น นักเรียนเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น สามารถทดลองใช้โปรแกรมดนตรีสร้างแบบฝึก สร้างเพลงได้แต่ต้องมีครูเป็นผู้สอน ดังนั้น ครูจึงควรขยันหมั่นเพียรในการศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีและ โปรแกรมดนตรี เพื่อเพิ่มพูนภูมิความรู้และทักษะความสามารถ ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า มีความจำเป็นอย่างมาก เพราะวิวัฒนาการของโลกแห่งการเรียนรู้เปลี่ยนไป สื่อเทคโนโลยีและ โปรแกรมดนตรีต่างๆ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการศึกษาเรียนรู้ของเยาวชนในยุคปัจจุบันอย่างมาก...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ได้เสนอแนวคิดว่าสื่อเทคโนโลยีและ โปรแกรมดนตรีต่างๆมีความจำเป็นมากเพราะวิวัฒนาการของโลกแห่งการเรียนรู้เปลี่ยนไป สื่อเทคโนโลยีและ โปรแกรมดนตรีต่างๆ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการศึกษาเรียนรู้ของเยาวชนในยุคปัจจุบันอย่างมาก ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...มีความจำเป็นค่ะ เพราะมีส่วนช่วยกระตุ้นให้เด็กๆเกิดความสนใจ และเกิดมิติของการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ สามารถย้อนกลับมาดู ศึกษาเรียนรู้ ทบทวนได้ทุกที่ทุกเวลา แต่การฝึกทักษะด้วยตนเองก็ประเมินไม่ได้ว่าเก่งมากน้อยแค่ไหน จึงจำเป็นต้องให้เด็กๆได้รับการประเมินทักษะจากการปฏิบัติจริง...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าสื่อเทคโนโลยีและ โปรแกรมดนตรีต่างๆมีความจำเป็นมากเพราะมีส่วนช่วยกระตุ้นให้เด็กๆเกิดความสนใจ และเกิดมิติของการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ สามารถย้อนกลับมาดู ศึกษาเรียนรู้ ทบทวนได้ทุกที่ทุกเวลา แต่การฝึกทักษะด้วยตนเองไม่สามารถประเมินได้ว่าเก่งมากน้อยแค่ไหน จึงจำเป็นต้องได้รับการประเมินทักษะจากการปฏิบัติจริง ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...หากจะนำมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนการสอนดนตรี เพื่อเสริมให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอน หรือเพื่อทบทวนความรู้ ทบทวนทักษะต่างๆ โดยเชื่อมโยงกับสื่อออนไลน์ก็จะเป็นสื่อที่เกิดประโยชน์มากพอสมควร เพราะเด็กสามารถเรียนรู้และทบทวนความรู้ หรือซักถามโต้ตอบกันได้ เป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่อิสระไม่จำกัดเวลาและสถานที่...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม คิดว่า ถ้าจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนการสอนดนตรี เพื่อเสริมให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอน หรือเพื่อทบทวนความรู้ ทบทวนทักษะต่างๆ โดยเชื่อมโยงกับสื่อออนไลน์ก็จะเป็นสื่อที่เกิดประโยชน์มากพอสมควร เพราะเยาวชนสามารถเรียนรู้และทบทวนความรู้ หรือซักถามโต้ตอบกันได้ เป็นอิสระของการเรียนรู้นอกห้องเรียน ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...สื่อเทคโนโลยีและโปรแกรมดนตรี หากผู้นำมาใช้ได้ศึกษาเรียนรู้จนกระทั่งเกิดความชำนาญ จะให้ประโยชน์อย่างมากมาย สามารถค้นคว้าหาความรู้เรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมาประกอบได้อย่างรวดเร็ว ในส่วนของโปรแกรมดนตรี ผู้มีความรู้ความสามารถในดนตรีจะสามารถสร้างแบบฝึก สร้างบทเพลงต่างๆ สร้างบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในห้องเรียน เป็นสิ่งเร้าให้เยาวชนเกิดความสนใจในเรื่องราวที่สอนได้เป็นอย่างดี...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า สื่อเทคโนโลยีและโปรแกรมดนตรี หากผู้นำมาใช้ได้ศึกษาเรียนรู้จนกระทั่งเกิดความชำนาญ จะให้ประโยชน์อย่างมากมาย ในการค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อนำมาประกอบได้อย่างรวดเร็ว ในส่วนของโปรแกรมดนตรี ผู้มีความรู้ความสามารถในดนตรีจะสามารถสร้างแบบฝึก สร้างบทเพลงต่างๆ สร้างบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในห้องเรียน เป็นสิ่งเร้าให้เยาวชนเกิดความสนใจในเรื่องราวที่สอนได้เป็นอย่างดี

การสร้างจิตอาสา ดนตรีกับสังคม(พี่สอนน้องรุ่นต่อรุ่น)

“...เห็นด้วยครับ ที่เห็นได้ชัดเจนเลยก็คือรุ่นพี่ต้องทำการบ้าน ต้องฝึกฝนตัวเอง ต้องทบทวนความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเตรียมสอนน้องๆรุ่นใหม่ เป็นการสร้างสายใยของความรักความผูกพันระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง และเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของครูอีกด้วยครับ...” (อากาศ เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่า กิจกรรมพี่สอนน้อง รุ่นต่อรุ่น ทำให้รุ่นพี่ได้ฝึกฝน ทบทวนความรู้ และได้พัฒนาตนเอง รุ่นน้องได้ทักษะ

ความรู้ใหม่ๆ เป็นการสร้างสายใยของความรักความผูกพันระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง ดังเช่น ชนวุฒิชนากิจ กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยครับ วิธีการให้รุ่นพี่สอนรุ่นน้องอย่างที่เป็นอยู่ ผมคิดว่าคืออยู่แล้วครับ อย่างน้องรุ่นพี่จะได้มีโอกาสคิดทบทวนความรู้ และคิดหาวิธีการถ่ายทอดในการฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีด้วยว่า จะทำอย่างไรน้องๆจึงจะเรียนรู้และเล่นเป็นเร็ว วิธีการนี้ยอมได้ประโยชน์ทั้งรุ่นพี่และรุ่นน้อง ได้ความรักใคร่ปรองดอง พี่น้องให้การยอมรับ เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกันเกิดสัมพันธภาพที่ดีของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืนครับ...” (ชนวุฒิชนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ เสนอความคิดว่า วิธีการที่รุ่นพี่สอนรุ่นน้องอย่างที่เป็นอยู่นั้นคืออยู่แล้วอย่างน้องรุ่นพี่จะได้มีโอกาสคิดทบทวนความรู้ และคิดหาวิธีในการถ่ายทอดทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีเพื่อให้้องๆเรียนรู้และเล่นเป็นเร็ว วิธีการนี้ยอมได้ประโยชน์ทั้งรุ่นพี่และรุ่นน้อง ได้ความรักใคร่ปรองดอง พี่น้องให้การยอมรับ เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณะ กล่าวดังนี้

“...ผมเห็นด้วยครับ ด้วยระบบกิจกรรมพี่สอนน้อง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และเกิดการเคารพในรุ่น เกิดความรัก ความผูกพัน ความเชื่อมั่นและความศรัทธาครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลักษณะ, สัมภาษณ์, 2561)

ครูผู้สอนดนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม คิดว่า ระบบพี่สอนน้อง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เกิดการเคารพในรุ่น เกิดความรัก ความผูกพัน ความเชื่อมั่นและความศรัทธา ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยครับ นับว่าเป็นกิจกรรมต่อยอดโครงการที่ดี ที่เห็นเยาวชนรุ่นพี่ที่ผ่านการอบรมในโครงการไปแล้ว ได้นำความรู้ความสามารถมาช่วยเหลือ ช่วยสอนน้องๆจนกระทั่งเกิดการเรียนรู้เกิดทักษะในการเล่นดนตรีได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งกิจกรรมนี้รุ่นพี่จะต้องคิดทบทวนกระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่้องอย่างเป็นระบบ จึงจะส่งผลให้กิจกรรมโครงการประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดการยอมรับ เกิดความรัก ความสามัคคี ความเชื่อมั่นและความศรัทธาระหว่างรุ่นเป็นอย่างดี...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอความคิดของผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่าเห็นด้วย เพราะเป็นกิจกรรมต่อยอดโครงการที่ดี ที่มีรุ่นพี่ได้นำความรู้ความสามารถกลับมาช่วยเหลือ ช่วยสอนน้องๆจนกระทั่งเล่นดนตรีได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งรุ่นพี่จะต้องคิดทบทวนกระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่้องอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้กิจกรรมโครงการประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดการยอมรับ เกิด

ความรัก ความสามัคคี ความเชื่อมั่นและความศรัทธาระหว่างรุ่นอีกด้วย ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์ กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยค่ะ นอกจากจะเป็นการสร้างบุญด้วยคนตรีแล้ว ยังได้สร้างรุ่นพี่ให้เป็นผู้ นำเป็นการสร้างเครือข่ายเยาวชนคนตรีที่ดีมีคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลดีต่อสังคมในอนาคต...” (กัญญาพัทธ์ มนตรีวงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีแนวความคิดว่ากิจกรรมพี่สอนน้อง นอกจากจะเป็นการสร้างบุญด้วยคนตรีแล้ว ยังได้สร้างรุ่นพี่ให้มีภาวะผู้นำ เป็นการสร้างเครือข่ายเยาวชนคนตรีที่ดีมีคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลดีต่อสังคมในอนาคต ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วยค่ะ แม้จะสามารถทำคะแนนได้สูงสุดในภาคฤดูนี้ก็ยังไม่เท่ากับการนำไปใช้กับการถ่ายทอดทักษะสู่รุ่นน้องอย่างเป็นระบบ ทำให้เราทราบถึงกระบวนการคิด การใช้จิตวิทยาในการสอนน้องที่จะต้องเรียนรู้และเล่นเป็นเร็ว เป็นการประเมินรุ่นพี่ไปด้วย รุ่นน้องก็ได้รับความรู้ และทักษะความสามารถด้วย เกิดการยอมรับนับถือ เกิดการยอมรับในสังคมของเยาวชนในโครงการอีกด้วย...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่ากิจกรรมพี่สอนน้อง ทำให้เราทราบถึงกระบวนการคิด การใช้จิตวิทยาของรุ่นพี่ในการสอนน้องที่จะต้องเรียนรู้และเล่นเป็นเร็ว เป็นการประเมินรุ่นพี่ไปด้วย รุ่นน้องก็ได้รับความรู้ความสามารถด้วย เกิดการยอมรับ เกิดการยอมรับในสังคม ดังเช่น พัชรียา นะทีवास กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วย เพราะเป็นการดูแลช่วยเหลือแบบพี่แบบน้องที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดความเคารพนับถือและศรัทธาระหว่างพี่น้อง เป็นการสร้างบุญด้วยกตเวทิตาคุณ โดยช่วยแบ่งเบาภาระครูช่วยดูแลน้องๆ เป็นการทบทวนกระบวนการเรียนรู้ของรุ่นพี่ และถ่ายทอดทักษะความสามารถสู่รุ่นน้องด้วย...” (พัชรียา นะทีवास, สัมภาษณ์, 2561)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีความคิดว่า เห็นด้วย เพราะเป็นกิจกรรมที่ดูแลช่วยเหลือแบบพี่น้องในครอบครัวเดียวกัน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ สร้างความผูกพันที่ดีต่อกัน เกิดความเคารพนับถือศรัทธาระหว่างกัน เป็นการตอบแทนบุญคุณครูช่วยแบ่งเบาภาระโดยช่วยดูแลน้องๆ เป็นการทบทวนความรู้และทักษะความสามารถสู่รุ่นน้องด้วย ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...เห็นด้วย เพราะกิจกรรมโครงการส่งเสริมสนับสนุนให้พี่ดูแลน้องอย่างเป็นระบบ อีกทั้งช่วยเหลือเกื้อกูลและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้องๆด้วย รุ่นพี่ได้มีโอกาสทบทวนแบบฝึก รุ่นน้องได้

พัฒนาความรู้ความสามารถ ส่งผลให้รุ่นพี่และรุ่นน้องรักกัน สามัคคีปรองดอง ให้ความนับถือ ให้เกียรติกัน...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า เห็นด้วย เพราะกิจกรรม โครงการส่งเสริมสนับสนุนให้พี่ดูแลน้องอย่างเป็นระบบ อีกทั้งช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับรุ่นน้อง รุ่นพี่ได้มีโอกาสในการทบทวนแบบฝึกต่างๆ ส่วนรุ่นน้องได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ส่งผลให้เกิดสังคมแห่งความรัก ความสามัคคีของพี่น้อง ให้ความเคารพนับถือ และให้เกียรติกัน

การสร้างจิตอาสา ดนตรีกับสังคม (การส่งเสริมหรือการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมดนตรีใน อนาคต)

“...ผมคิดว่า กิจกรรมดนตรีที่ครูทำเดิมนั้นก็ดีอยู่แล้วครับ ควรทำต่อไป ทั้งกิจกรรมดนตรีจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน และกิจกรรมการประกวดวงดนตรี แต่ถ้าจะให้เกิดการพัฒนาที่สูงขึ้น ต้องพัฒนาขีดความสามารถของเยาวชนในค่ายดนตรี โดยเฉพาะรุ่นพี่ๆที่อยู่มานานๆ ให้ทดลองฝึกแต่งเพลง ฝึกใช้โปรแกรมทำเพลง บันทึกเสียง แล้วเอาลง youtube เลย ซึ่งอาจได้รับการตอบรับที่ดีก็ได้ นั่นย่อมแสดงให้เห็นว่า เยาวชนในโครงการได้เพิ่มขีดของศักยภาพสูงขึ้น ไปอีกระดับหนึ่งครับ...” (อากาศ เจริญผล, สัมภาษณ์, 2561)

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ พบว่าทั้งกิจกรรมดนตรีจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน และกิจกรรมการประกวดวงดนตรี เป็นกิจกรรมที่ดีอยู่แล้ว หากจะพัฒนาขีดความสามารถให้สูงขึ้น ควรแต่งเพลง ทำเพลง แล้วประชาสัมพันธ์ลงสื่อออนไลน์ เป็นลักษณะธุรกิจดนตรี ดังเช่น ชนวุฒิ ธนากิจ กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า กิจกรรมดนตรีที่ครูทำดีอยู่แล้วครับ การให้เด็กๆได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชน เป็นภาพน่ารักที่ชุมชนในสังคมเกิดความรักความเมตตา และการที่เด็กๆเข้าร่วมการประกวดแข่งขัน นอกจากจะเป็นการประเมินทักษะความสามารถแล้ว ยังได้รับการยอมรับจากสังคม เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับน้องๆ รวมทั้งเยาวชนคนอื่นๆที่มีใจรักดนตรีอีกด้วย ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ปกครองส่งลูกส่งหลานเข้ามาเรียนดนตรีกันมากขึ้น การใช้ระบบพี่สอนน้อง ก็คือการสร้างวิทยากรและคนรักดนตรีเพิ่มมากขึ้น ภาพกิจกรรมดนตรีที่เป็นระบบ มีข้อดีที่ระบบจะไม่ผูกติดกับคนใดคนหนึ่งสักวันหนึ่งถ้าครูเหนื่อยล้าหมดแรง ผมเชื่อว่าระบบที่ครูได้สร้างไว้จะสามารถดำเนินต่อไปได้ครับ...” (ชนวุฒิ ธนากิจ, สัมภาษณ์, 2561)

กำนันตำบลคลองใหญ่ เสนอแนวความคิดว่า การให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชน ชุมชนจะให้ความรักความเมตตา และการเข้าร่วมการประกวดแข่งขันนอกจากจะเป็นการประเมินทักษะความสามารถแล้ว ยังได้รับการยอมรับจากสังคม เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับน้องๆ

รวมทั้งเยาวชนคนอื่นๆที่มีใจรักดนตรีอีกด้วย ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ปกครอง ส่งลูกส่งหลานเข้ามาเรียนดนตรีกันมากขึ้น การใช้ระบบพี่สอนน้อง ก็คือการสร้างวิทยาการและคนรักดนตรีเพิ่มมากขึ้น ระบบที่ดีจะส่งผลให้กิจกรรมโครงการดำเนินต่อไปได้ ดังเช่น จิรัฏฐ์ภณ วันลัทธิชัย กล่าวดังนี้

“...ผมคิดว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนทำกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนเหมือนเดิม และควรส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมการประกวดอย่างต่อเนื่อง ผมคิดว่าการแข่งขันวงดนตรี คือ การพัฒนาศักยภาพทางดนตรี ครูควรมุ่งเน้นที่สาระ ประโยชน์หรือประสบการณ์ที่เยาวชนได้รับจากการประกวดแข่งขัน มากกว่าผลแพ้ชนะครับ...” (จิรัฏฐ์ภณ วันลัทธิชัย, สัมภาษณ์, 2561)

จากแนวความคิดของครูผู้สอนดนตรีสากลโรงเรียนบ้านคลองมะขาม พบว่า ควรส่งเสริมให้เยาวชนได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนเหมือนเดิม และควรเข้าร่วมประกวดแข่งขันอย่างต่อเนื่อง การประกวดวงดนตรี คือ การพัฒนาศักยภาพทางดนตรี ครูควรมุ่งเน้นที่สาระประโยชน์ หรือประสบการณ์ที่เยาวชนได้รับจากการประกวดแข่งขัน มากกว่าผลแพ้ชนะ ดังเช่น สำเนา บุญมาก กล่าวดังนี้

“...ภาพกิจกรรมดนตรีในอนาคต ควรส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่ทำอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น เช่น การนำดนตรีไปช่วยเหลืองานต่างๆของชุมชน การนำดนตรีไปแสดงสร้างสุขภาวะชุมชน การแสดงดนตรีบำบัดที่โรงพยาบาล และการเข้าร่วมประกวดแข่งขันวงดนตรี ในส่วนของการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น ขณะนี้กิจกรรมภายในโรงเรียนได้สนับสนุนให้นักเรียนสร้างรายได้ให้กับตนเองโดยการผลิตสินค้าหรืออาหารการกินต่างๆในรูปของบริษัทจำลอง ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีมาก จึงอยากเห็นกิจกรรมของดนตรีมีการพัฒนาไปสู่มีอาชีพ สามารถรับงานการแสดงในงานต่างๆโดยเชื่อมโยงกับโครงข่ายงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีระบบ และมีรายได้เสริมระหว่างเรียน...” (สำเนา บุญมาก, สัมภาษณ์, 2561)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีแนวความคิดว่า ในส่วนของการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น ขณะนี้กิจกรรมภายในโรงเรียนได้สนับสนุนให้นักเรียนสร้างรายได้ให้กับตนเองโดยการผลิตสินค้าหรืออาหารการกินต่างๆในรูปของบริษัทจำลอง ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีมาก จึงอยากเห็นกิจกรรมของดนตรีมีการพัฒนาไปสู่มีอาชีพ สามารถรับงานการแสดงในงานต่างๆโดยเชื่อมโยงกับโครงข่ายงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีระบบ และมีรายได้เสริมระหว่างเรียน ดังเช่น กัญญาพัทธ์ มนต์วิงษ์ กล่าวดังนี้

“...คิดว่า ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมโครงการ ให้เยาวชนมีการดำเนินกิจกรรมดนตรีดีๆเพื่อโรงเรียน เพื่อชุมชนในสังคม เพื่อให้โครงการเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับเยาวชนในการสร้างความคิดเพื่อสังคมต่อไป...” (กัญญาพัทธ์ มนต์วิงษ์, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอความคิดของหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมโครงการ ให้เยาวชนมีการดำเนินกิจกรรมดนตรีดีๆ เพื่อสถาบันและชุมชนในสังคม เพื่อให้โครงการเกิดการพัฒนาดังต่อเนื่อง และเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ในการสร้างความดีเพื่อสังคมต่อไป ดังเช่น สุวิมล สุขสวัสดิ์ กล่าวดังนี้

“...ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนสร้างกิจกรรมดีๆอย่างนี้ต่อไป เพื่อให้เป็นแบบอย่าง และเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนรุ่นหลังๆ ได้ก้าวเดินตาม เพื่อรักษาและจรโลง แนวความคิดและกิจกรรมดีๆไว้ให้ยั่งยืนเพื่อสังคมที่ดีค่ะ...” (สุวิมล สุขสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2561)

ศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม มีแนวความคิดว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชน สร้างกิจกรรมดีๆอย่างนี้ต่อไป เพื่อให้เป็นแบบอย่างและเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนรุ่น หลังๆ ได้ก้าวเดินตาม เพื่อรักษาและจรโลงแนวความคิดและกิจกรรมดีๆไว้ให้ยั่งยืนเพื่อสังคมที่ดี ดังเช่น พัชรียา นะทีวาส กล่าวดังนี้

“...ในการดำเนินกิจกรรมดนตรีที่ผ่านมานับว่าดีแล้ว ควรรักษาภาพกิจกรรมที่ดีนี้ไว้ต่อไป โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนในสังคมโดยรวม ต้องพยายามปลูกฝังให้เยาวชนมี จิตสำนึกเห็นคุณค่าความสำคัญของประโยชน์สุขส่วนรวมให้มากกว่าส่วนตน เพื่อสังคมที่ดีใน อนาคต การประกวดแข่งขันเป็นการประเมินศักยภาพวงดนตรีว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด ผลย่อมมี แพ้มีชนะ ตามเกณฑ์ของการประกวดแข่งขันในระดับต่างๆ แต่การแสดงดนตรีในที่สาธารณะเป็น การสร้างสุขภาวะให้เกิดขึ้นกับชุมชน เป็นการประเมินคุณภาพของวงดนตรีด้วยคำนิยมและเสียง ปรบมือ ดังนั้นจึงควรสอนให้เยาวชนเข้าใจถึงความแตกต่างทั้งสองด้าน การประเมินไม่ว่าจะเป็น แบบใดก็ตาม ย่อมจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเสมอ...” (พัชรียา นะทีวาส, สัมภาษณ์, 2561)

จากแนวความคิดของหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม พบว่า กิจกรรม ดนตรีที่ผ่านมามีดีแล้ว ควรรักษาไว้ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ต้องพยายามปลูกฝังให้ เยาวชนมีจิตสำนึกเห็นคุณค่าความสำคัญของส่วนรวมให้มาก เพื่อให้เกิดสังคมที่ดีในอนาคต การ ประกวดแข่งขันเป็นการประเมินศักยภาพวงดนตรีว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด ผลย่อมมีแพ้มีชนะ ตามเกณฑ์ของการประกวดแข่งขันในระดับต่างๆ แต่การแสดงดนตรีในที่สาธารณะเป็นการสร้าง สุขภาวะให้เกิดขึ้นกับชุมชน เป็นการประเมินคุณภาพของวงดนตรีด้วยคำนิยมและเสียงปรบมือ ดังนั้น จึงควรสอนให้เยาวชนเข้าใจถึงความแตกต่างทั้งสองด้าน การประเมินไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ตาม ย่อมจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเสมอ ดังเช่น สุชาติ อินทโชติ กล่าวดังนี้

“...กิจกรรมดนตรีที่ครูทำอยู่ล้วนเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่ง จึงไม่ควร เปลี่ยนแปลงใดๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่สร้างความสุขให้กับชุมชน หรือดนตรีบำบัดที่โรงพยาบาล นับเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้างบุญ ส่วนการประกวดแข่งขันวงดนตรีเป็นเพียง

การประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นผลส่งต่อเพื่อการพัฒนา ส่วนการแสดงดนตรีด้วยความสุข และส่งมอบความสุขสู่สังคมโดยรวม โดยเฉพาะการสร้างจิตอาสาในการทำความดีโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ จึงเป็นกิจกรรมที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ...” (สุชาติ อินทโชติ, สัมภาษณ์, 2561)

จากการเสนอแนวความคิดของวิทยากรท้องถิ่นอำเภอคลองใหญ่ พบว่า กิจกรรมดนตรีที่ดำเนินการอยู่ส่วนส่งเสริมให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่ง จึงไม่ควรเปลี่ยนแปลงใดๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เยาวชนร่วมแสดงดนตรีสร้างความสุขให้กับชุมชน หรือแสดงดนตรีบำบัดที่โรงพยาบาล นับเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนในการสร้างบุญ ส่วนการประกวดแข่งขันวงดนตรีเป็นเพียงการประเมินคุณภาพเท่านั้น ซึ่งเป็นผลส่งต่อเพื่อการพัฒนา การแสดงดนตรีด้วยความสุข และส่งมอบความสุขสู่สังคมโดยรวม การสร้างจิตอาสาในการทำความดีโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ จึงเป็นกิจกรรมที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ

สรุปผลการวิจัยด้านกิจกรรมดนตรี

ด้านกิจกรรมดนตรี พบว่า จากการเข้าร่วมกิจกรรมประกวดแข่งขันเสร็จสิ้น ควรนำเด็กไปแสดงดนตรีร่วมกิจกรรมของโรงเรียนต่างๆ ในชุมชนหรืออำเภอ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับนักเรียนในหลายโรงเรียน ได้มีโอกาสสัมผัส ได้รู้ ได้เห็นความสามารถและพัฒนาการดนตรี อีกทั้งไปแสดงดนตรีบำบัดตามโรงพยาบาลสามารถเล่นเพลงได้หลากหลายแนว เช่น Jazz, Blue, Classic เป็นต้น สนับสนุนการเข้าร่วมศึกษาดูงานและกลับมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมของโครงการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งควรจะมีการคัดกรองความสามารถของเด็กที่เข้ารับการอบรมในโครงการ จะได้ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาต่อยอดได้ถูกต้อง เป็นการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ และให้คนที่เก่งกว่ามาช่วยสอนช่วยแนะนำเพื่อนๆ ในกลุ่มที่อ่อนกว่า ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้นควรใช้เทคนิคการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน คนใหม่ได้รับรู้เรื่องราวใหม่ๆ ส่วนคนเก่าได้มีโอกาสทบทวนความรู้ ทั้งนี้ควรหาวิทยากรรุ่นใหม่ นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถดนตรีแล้ว ต้องสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอนได้ดีด้วย เช่น การอัดคลิปวิดีโอ คลิปเสียงการสอน จัดเก็บอย่างเป็นระบบในสื่อออนไลน์ ทำให้นักเรียนสามารถย้อนกลับมาศึกษาเรียนรู้กลับมาดูใหม่ได้ ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น สร้างเครือข่ายให้เยาวชนได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อในอนาคตจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ที่สำคัญควรนำสื่อเทคโนโลยีกับการจัดกิจกรรมดนตรีให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การสร้างจิตอาสา และดนตรีกับสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่อง “การศึกษาแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วย
ดนตรีโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด” เป็นการศึกษาวิจัยในรูปแบบเชิงคุณภาพ
(Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยใช้แบบสัมภาษณ์
แบบเป็นทางการ (Formal Interviewing) โดยการเลือกสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive Sampling)
จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทั้งภายในโรงเรียน
และภายนอกโรงเรียน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลภายในโรงเรียน จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน
คลองใหญ่วิทยาคม, หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม, หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม และผู้ให้ข้อมูลภายนอกโรงเรียน จำนวน 5 คน ได้แก่ นายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลคลองใหญ่, กำนันตำบลคลองใหญ่, วิทยากรท้องถิ่นตำบลคลองใหญ่, ครูผู้สอน
ดนตรี และศิษย์เก่าโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม รวมทั้งหมดจำนวน 8 คน ผลการสัมภาษณ์สามารถ
สรุปผลข้อมูลดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ด้านแนวคิดการบริหารโครงการ

ด้านแนวคิดการบริหารโครงการ พบว่า ต้องการให้มีการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล มี
สารสนเทศ มีการค้นคว้าวิจัย สถิติ ในการพัฒนาต่างๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาเยาวชน
ในโครงการด้วยทักษะการคิดแบบ EF (Executive Functions) เป็นชุดกระบวนการทางความคิดที่จะ
ช่วยให้มีความสามารถในการบริหารจัดการชีวิต การจัดการบริหารงานบุคคลในการดำเนินกิจกรรม
โครงการจัดทำเป็นลักษณะโครงสร้างองค์กร มีประธาน รองประธาน กรรมการ เลขานุการหรืออาจ
มีที่ปรึกษาโครงการร่วมด้วย มีการแบ่งเป็นฝ่าย เป็นแผนกให้ชัดเจน เช่น ฝ่ายดำเนินกิจกรรม ฝ่าย
ติดตามผล มีการวางแผนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่าย
บุคคล ฝ่ายการเงิน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว วางแผนในการดำเนินกิจกรรมการจัดระบบในการ
ค้นคว้าวิจัยและระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในโครงการ โดยจัดระบบของการวางแผน
แผนการสร้างความรู้ความผูกพันหรือเชื่อมโยงกับชุมชน โดยให้เยาวชนในโครงการได้มีโอกาสแสดง
ดนตรีร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนในสังคม ควรบรรจุให้อยู่ในแผนงานโครงการหลักของโรงเรียน
มีขั้นตอน มีวิธีการ และการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการจัดระบบการค้นคว้าวิจัย

เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบผลความสำเร็จของเยาวชนที่ผ่านโครงการในแต่ละปี โดยใช้ระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในกิจกรรมโครงการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการสืบค้นหรือเกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน เช่น ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของเยาวชน ข้อมูลที่เกี่ยวกับความรู้ในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรี ข้อมูลภาพกิจกรรมและสื่อวีดิทัศน์ และควรมีการจัดเก็บโดยการสร้างสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Line, IG เพื่อให้ง่ายต่อการจัดระเบียบในการสืบค้น และเข้าถึงข้อมูลของผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ และควรมีการขยายผลโดยเผยแพร่ผลงานต่างๆสู่สาธารณชนหรือบุคคลภายนอก จัดทำเป็นลักษณะมูลนิธิ หรือเป็นนิติบุคคลการติดต่อประสานขอรับการสนับสนุนจากภายนอก ซึ่งอาจเป็นองค์กร หน่วยงานต่างๆ หรือบุคคลในชุมชน หาวิธีในการระดมทุนเพื่อเพิ่มงบประมาณในการจัดกิจกรรมโครงการ เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการสู่ชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อให้เขาเล็งเห็นถึงความสำคัญ และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมโครงการ และควรมีการจัดระบบการเงินที่เป็นระเบียบ ชัดเจน และจัดระบบการสนับสนุนทั้งจากภายนอกและภายใน ตลอดจนผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมโครงการด้วยและควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น สมาคมผู้ประกอบการและสมาคมศิษย์เก่า ของโรงเรียน องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ และเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ซึ่งจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการพัฒนากิจกรรมโครงการได้เป็นอย่างดี

ด้านกิจกรรมดนตรี

ด้านกิจกรรมดนตรี พบว่า จากการเข้าร่วมกิจกรรมประกวดแข่งขันเสร็จสิ้น ควรนำเด็กไปแสดงดนตรีร่วมกิจกรรมของโรงเรียนต่างๆ ในชุมชนหรืออำเภอ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับนักเรียนในหลายโรงเรียน ได้มีโอกาสสัมผัส ได้รู้ ได้เห็นความสามารถและพัฒนาการดนตรี อีกทั้งไปแสดงดนตรีบำบัดตามโรงพยาบาลสามารถเล่นเพลงได้หลากหลายแนว เช่น Jazz, Blue, Classic เป็นต้น สนับสนุนการเข้าร่วมศึกษาดูงานและกลับมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งควรมีการคัดกรองความสามารถของเด็กที่เข้ารับการอบรมในโครงการ จะได้ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาต่อยอดได้ถูกต้อง เป็นการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ และให้คนที่เก่งกว่ามาช่วยสอนช่วยแนะนำเพื่อนๆ ในกลุ่มที่อ่อนกว่า ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้นควรใช้เทคนิคการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน คนใหม่ได้รับรู้เรื่องราวใหม่ๆ ส่วนคนเก่าได้มีโอกาสทบทวนความรู้ ทั้งนี้ควรหาวิทยากรรุ่นใหม่ นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถดนตรีแล้ว ต้องสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอนได้ดีด้วย เช่น การอัดคลิปวีดิโอ คลิปเสียงการสอน จัดเก็บอย่างเป็นระบบในสื่อออนไลน์ ทำให้นักเรียนสามารถย้อนกลับมาศึกษาเรียนรู้กลับมาดูใหม่ได้ ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น สร้างเครือข่ายให้เยาวชนได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อในอนาคตจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ที่สำคัญควรนำสื่อเทคโนโลยีกับการจัดกิจกรรม

ดนตรีให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การสร้างจิตอาสา และดนตรีกับสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง “การศึกษาแนวทางการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด” สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านแนวคิดการบริหารโครงการ

ด้านแนวคิดการบริหาร โครงการจากข้อสรุป พบว่า ต้องการให้มีการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล มีสารสนเทศ มีการค้นคว้าวิจัย สถิติ ในการพัฒนาต่างๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาเยาวชนในโครงการด้วยทักษะการคิดแบบ EF (Executive Functions) เป็นชุดกระบวนการทางความคิดที่จะช่วยให้มีความสามารถในการบริหารจัดการชีวิต การจัดการบริหารงานบุคคลในการดำเนินกิจกรรมโครงการจัดทำเป็นลักษณะ โครงสร้างองค์กร มีประธาน รองประธาน กรรมการ เลขานุการหรืออาจมีที่ปรึกษาโครงการร่วมด้วย มีการแบ่งเป็นฝ่าย เป็นแผนกให้ชัดเจน เช่น ฝ่ายดำเนินกิจกรรม ฝ่ายติดตามผล มีการวางแผนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายบุคคล ฝ่ายการเงิน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว วางแผนในการดำเนินกิจกรรมการจัดระบบในการค้นคว้าวิจัยและระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในโครงการ โดยจัดระบบของการวางแผนการสร้างผูกพันหรือเชื่อมโยงกับชุมชน โดยให้เยาวชนในโครงการได้มีโอกาสแสดงดนตรีร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนในสังคม ควรบรรจุให้อยู่ในแผนงานโครงการหลักของโรงเรียน มีขั้นตอน มีวิธีการ และการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการจัดระบบการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบผลความสำเร็จของเยาวชนที่ผ่านโครงการในแต่ละปี โดยใช้ระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในกิจกรรมโครงการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการสืบค้นหรือเกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน เช่น ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของเยาวชน ข้อมูลที่เกี่ยวกับความรู้ในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรี ข้อมูลภาพกิจกรรมและสื่อวีดิทัศน์ และควรมีการจัดเก็บโดยการสร้างสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Line, IG เพื่อให้ง่ายต่อการจัดระเบียบในการสืบค้น และเข้าถึงข้อมูลของผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ และควรมีการขยายผลโดยเผยแพร่ผลงานต่างๆสู่สาธารณชนหรือบุคคลภายนอก จัดทำเป็นลักษณะมูลนิธิ หรือเป็นนิติบุคคลการติดต่อประสานขอรับการสนับสนุนจากภายนอก ซึ่งอาจเป็นองค์กร หน่วยงานต่างๆ หรือบุคคลในชุมชน หาวิธีในการระดมทุนเพื่อเพิ่มงบประมาณในการจัดกิจกรรมโครงการ เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการสู่ชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อให้เขาเล็งเห็นถึงความสำคัญ และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมโครงการ และควรมีการจัดระบบการเงินที่เป็นระเบียบ ชัดเจน และ

จัดระบบการสนับสนุนทั้งจากภายนอกและภายใน ตลอดจนผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม โครงการด้วยและควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น สมาคม ผู้ปกครองและสมาคมศิษย์เก่า ของโรงเรียน องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ และเทศบาล ตำบลคลองใหญ่ ซึ่งจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการพัฒนากิจกรรม โครงการ ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับมติ ปัญญาอินทร์ (2553, น.1) ได้กล่าวว่า การจัดโครงการและการจัดการเรียนการสอน คนตรีควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน มีการวางแผนการดำเนินการสอน และการประเมิน ความพร้อมก่อนเรียนรวมถึงการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับ ศิริวัฒน์ บัวคำสี (2559, น.35) ได้กล่าวว่า แนวทางการบริหารและการดำเนินงานกลยุทธ์ให้ประสบความสำเร็จควร ดำเนินการดังนี้ 1) ด้านการบริหารมีการวางแผนที่ชัดเจน 2) ด้านงบประมาณมีการวางแผนจัดการ ในการเบิกการใช้งบประมาณชี้แจงรายละเอียดและมีการตรวจสอบ อย่างเป็นระบบ 3) ด้าน บุคลากร มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับนโยบายของโรงเรียน 4) ด้านอาคารสถานที่ มีการจัดอาคาร สถานที่แบ่งสัดส่วนอย่างเหมาะสมในการทำกิจกรรมต่างๆ 5) ด้านการวัดประเมินผล ติดตามผล และสรุปผล โดยสรุปเป็นเอกสารจัดทำเป็นรูปเล่มรายงานผลในแต่ละงานและ 6) ด้านความรู้ ความสามารถ มีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาและฝึกอบรม มีการส่งบุคลากรเข้าอบรมและพัฒนา บุคลากรให้มีประสิทธิภาพมีทักษะด้านดนตรีและนำไปใช้ในการพัฒนางานในหน่วยงานของตน ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การศึกษาดูงานเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรใน หน่วยงานได้ไปดูงานที่สอดคล้องกับงานที่บุคลากรรับผิดชอบทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ด้านกิจกรรมดนตรี

ด้านกิจกรรมดนตรีจากข้อสรุป พบว่า จากการเข้าร่วมกิจกรรมประกวดแข่งขันเสร็จสิ้น ควรนำเด็กไปแสดงดนตรีร่วมกิจกรรมของ โรงเรียนต่างๆ ในชุมชนหรืออำเภอ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับนักเรียนในหลายโรงเรียนได้มีโอกาสสัมผัส ได้รู้ ได้เห็นความสามารถและพัฒนาการ ดนตรี อีกทั้งไปแสดงดนตรีบำบัดตามโรงพยาบาลสามารถเล่นเพลงได้หลากหลายแนว เช่น Jazz, Blue, Classic เป็นต้น สนับสนุนการเข้าร่วมศึกษาดูงานและกลับมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมของ โครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งควรจะมีการคัดกรองความสามารถของเด็กที่เข้ารับการ อบรมในโครงการ จะได้ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาต่อยอดได้ถูกต้อง เป็นการกระตุ้นความสนใจใน การเรียนรู้ และให้คนที่เก่งกว่ามาช่วยสอนช่วยแนะนำเพื่อนๆ ในกลุ่มที่อ่อนกว่า ทำให้เกิดการ เรียนรู้ที่เร็วขึ้นควรใช้เทคนิคการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน คนใหม่ได้เรียนรู้เรื่องราวใหม่ๆ ส่วนคนเก่า ได้มีโอกาสทบทวนความรู้ ทั้งนี้ควรหาวิทยากรรุ่นใหม่ นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ดนตรีแล้ว ต้องสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอนได้ดีด้วย เช่น การอัด คลิปวีดีโอ คลิปเสียงการสอน จัดเก็บอย่างเป็นระบบในสื่อออนไลน์ ทำให้นักเรียนสามารถ

ย้อนกลับมาศึกษาเรียนรู้กลับมาดูใหม่ได้ ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น สร้างเครือข่ายให้เยาวชน ได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อในอนาคตจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ที่สำคัญควรนำสื่อเทคโนโลยีกับการจัดกิจกรรมดนตรีให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การสร้างจิตอาสา และดนตรี กับสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สอดคล้องกับวีระภัทร์ ชาตินุช (2560, น.86) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้รวมถึง การหาวิธีการเสริมแรงบวกให้กับนักเรียนในการฝึกซ้อม อีกทั้งเป็นการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาดนตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับปณิชา พรประสิทธิ์ และอรัญญา ต้อย คำภีร์ (2560, น.168) ได้กล่าวว่า กิจกรรมทางดนตรีเป็นประสบการณ์สะท้อนความสำคัญทั้ง พรสวรรค์ และพรแสวง ที่ส่งผลต่อการพัฒนาตัวตนทางดนตรี การเข้าร่วมประกวดจะเป็นต้นแบบ และแหล่งที่เอื้ออำนวยรวมถึงจุดเปลี่ยนที่ก่อให้เกิดตัวตนทางดนตรีให้เป็นที่มืออาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราดได้เป็นอย่างดี
2. เป็นนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด
3. สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ชุมชน และองค์กรต่างๆ
4. สร้างเป็นรูปแบบและต่อยอดโรงเรียนอื่นๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). **แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 ของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กัลยกร จำเริญสาร. (2548). **ผลการใช้กิจกรรมศิลปะ ดนตรี และกีฬา เพื่อลดกิจกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น ในสถานพินิจคุ้มครองเด็ก และเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). **เรียนรู้ : วิธีสู่ความสำเร็จ**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ชักเชสมิเดีย.
- จรรย์ สืบโสทร. (2551). **การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยใช้ CIPP Model : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านเกิดไฮ้ ตำบลกะตุ้ อำเภอกะตุ้ จังหวัดภูเก็ต**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยนาท จิตตวัฒน์. (2539). **การบริหารจัดการโครงการเมืองหน้าอยู่**. กรุงเทพฯ : สำนักก่อนามัยสิ่งแวดล้อม.
- เขาว์ อินใย. (2553). **การประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอมศรี ประระมะ. (2557). **การจัดการความรู้ตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต (ธรรมสังวร) ของอำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธิดิ ปัญญาอินทร์. (2553). **การจัดการเรียนการสอนทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์**. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นลินี บุญธรรม. (2555). **ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมสุขภาพด้วยการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นิตา ชูโต. (2545). **การวิจัยเชิงคุณภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัท แม็ทส์ปอยท์ จำกัด.
- บัณฑิต อึ้งรังสี. (2554). **ดนตรีเป็นยาวิเศษ 100 ประโยชน์ของคนตรี ต่อสุขภาพ สมอง จิตใจ และอารมณ์**. สมุทรสาคร : ไพบูลย์อ็อฟเซต.
- เบญจมา ขอดคำเนิน และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2552). **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ, การจัดการข้อมูล การตีความ และการหาความหมาย**. กรุงเทพฯ : ซีโน พับลิชชิ่ง (ประเทศไทย).

- ปณิชา พรประสิทธิ์. (2560). การพัฒนาตัวตนทางดนตรี และความหมายในชีวิตของนักดนตรีมือ
อาชีพ. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 167 – 189.
- พร้อมบุญ พานิชภักดิ์. (2550). พัฒนาในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. (2550). ชุมชนปฏิบัติการด้านการเรียนรู้ : แนวคิด เทคนิค และกระบวนการ.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ ฟองสี. (2554). การเขียนรายงานประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์.
- พิสมัย เครือชารี. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ (การวัดและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พงศ์ชัย เกษะหมาก. (2554). บทบาทสมาชิกเทศบาลนครนนทบุรีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชน
และครอบครัว ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มยุรี อนุমানราชชน. (2548). การบริหารโครงการ = **Project management**. (พิมพ์ครั้งที่ 4).
เชียงใหม่ : คени่งนิการพิมพ์.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศิริ. (2542). การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระพีพรรณ คำหอมและคณะ. (2548). การสร้างและพัฒนามาตรฐานเกณฑ์ และตัวชี้วัดการพัฒนา
เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ รายงานการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมี บุคส์
พับลิเคชั่นส์.
- รัตนา สายคณิต.(2547). การบริหารโครงการ : แนวทางสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2549). การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ : บริษัทตลาด
พับลิเคชั่น จำกัด.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมกระบวนการทัศน์ใหม่สำหรับการวิจัยทางการ
บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒน์.
- วิไลลักษณ์ ตั้งเจริญ. (2544). คุณภาพชีวิตของคนไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาวิชาการ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

- วีระภัทร์ ชาตินุช. (2560). การพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลโดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของธอร์นไคค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2541). การประเมินผลโครงการ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สรารุช เมืองเสน. (2554). การประเมินโครงการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2541). การประเมินผลโครงการหลักการและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง.
- สุชาติ เขียมยัง. (2549). การพัฒนาเยาวชนด้วยดนตรีไทย กรณีศึกษา : เยาวชนในเขตพื้นที่ตำบลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์พัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สุชิน ดันดีอานวย. (2548). การประเมินโครงการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนวัดลำพยอม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุวิมล ติรกันันท์. (2543). การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย เบ็ญจวรรณ. (2555). การพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา : รูปแบบการจัดกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งการประเมิน. กรุงเทพฯ : เทกซ์แอนด์เจอนัลพับลิเคชั่น.
- โสภางค์ พรพิบูลย์. (2553). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กชาวเขาวัดทุ่งเหียง ตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนัสนิคม). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). “รายงานการวิจัยประสิทธิภาพการใช้ครู: การวิเคราะห์เชิงปริมาณระดับมหภาค”. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานการเสวนาทางวิชาการ มิติใหม่ของการ
ประเมินผล : การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ศูนย์ประสานงานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ. (2532). **คุณภาพชีวิตกับความสำคัญ**. เชียงใหม่ :
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). **ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร และกুমารี ลากอภรณ์. (2559, มกราคม-มิถุนายน). กระบวนการจัดการ
ความรู้ผ่านการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนฮากกาออนไลน์:
ความสำเร็จและความท้าทาย. **วารสารภาษาและวัฒนธรรม**, 35(ฉบับพิเศษ).
- ศิริวัฒน์ บัวคำสี. (2559, มกราคม – มิถุนายน). กลยุทธ์ในการบริหารงานวงโยชวาทิต โรงเรียน
อัสสัมชัญศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**, 10(1),
35 - 44.
- อัญญาณี คล้ายสุบรรณ. (2550). **การจัดการความรู้ฉบับปฐมบท**. นครปฐม: เพชรเกษม พรีนติ้ง
กรุ๊ป จำกัด.
- อโณมา คงตะแบก. (2558). **การบริหารโครงการ (Project Management)**. นครนายก :
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า.
- อารีย์ อัจฉริยนิช. (2550). **การประเมินโครงการเพิ่มพูนสมรรถภาพ School Net ประเทศไทย
ศึกษาระบบบริหารการเรียนการสอน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุไร จันท์สว่าง. (2540). **การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนชั้นประถมศึกษา.
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร**.
- Andrews, T. (1997). **Music therapy for non-musicians**. Retrieved 28 July 2017.
From <http://besterlife.com>.
- Saarikallo, S. & Erkkila, J. (2007). “The role of music in adolescents' mood regulation Society
for Education” in **Music and Psychology Research**. Retrieved 28 July 2017. From
<http://pom.sagepub.com/cgi/content/abstract/35/1/88> (July 2018.)
- Stufflebeam, D.L., et al. (1971). **Educational Evaluation and Decision Making**. n.p.
- Stufflebeam, D.L., & Shinkfield, A. J. (2007). **Handbook of Research on Assessment
Technologies, Methods, and Applications in Higher Education**. New York:
Longman.

Susan Hallam. (2010) "The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people" **International Journal of Music Education**, 28(3), 269–289.

UNESCO. (1980, September). Evaluating the Quality of Belgium. **Social Indicator Research**, 312.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์)

1. ผศ.วรินทร์	สุภาภรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. รศ.ดร.สุชาติ	แสงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
3. ดร.ณัฐศรีชัย	ทฤษฎีคุณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนายวีระ มนตรีวงษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคนตรี
ตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการบริหาร
โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด” โดยมี
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ ชันศรี	ประธานกรรมการ
๒. ดร.พณัง ปานช่วย	กรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๘๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารินทร์ สุภากรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนายวีระ มนตรีวงษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลูกศรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณบดี
ตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการบริหาร
โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด” โดยมี
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท ขันศิริ	ประธานกรรมการ
๒. ดร.พนัง ปานช่วย	กรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๓๓-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/ ๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายวิระ มนตรีวงษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคนตรี
ตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแนวทางการบริหาร
โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด” โดยมี
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทป์ ขันชศิริ	ประธานกรรมการ
๒. ดร.พณัง ปานช่วย	กรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐, ๑๘๑๓

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
(แบบสัมภาษณ์)

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียน ผู้บริหารของชุมชนและผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด
เรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี
โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด จากผู้บริหารโรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม ผู้บริหารของชุมชนในอำเภอคลองใหญ่ และผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการเพื่อให้รู้รูปแบบแนวทางการบริหารโครงการ ให้ข้อมูลที่น่าไปสู่นโยบายในการบริหารโครงการเป็นแนวทางให้กับผู้บริหาร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหาร

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. วัน เดือน ปี เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....ปัจจุบันอายุ.....ปี
เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....
3. สถานที่เกิด/ภูมิลำเนาเดิม
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
4. ที่อยู่ปัจจุบันและสถานที่ประกอบการ
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....เบอร์โทรศัพท์.....
5. ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี วุฒิกการศึกษา.....
สถาบัน.....ปีการศึกษา.....
ปริญญาโท วุฒิกการศึกษา.....
สถาบัน.....ปีการศึกษา.....
ปริญญาเอก วุฒิกการศึกษา.....
สถาบัน.....ปีการศึกษา.....

ขั้นตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารควรมีแนวทางการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จังหวัดตราด ต่อไปอย่างไร

ขั้นนำ

1. ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเอง
2. บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ ขอเริ่มการสัมภาษณ์และบันทึกเทป โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น ต่อการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี

ขั้นสัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำถาม จากที่ได้ทำงานวิจัยแนวคิดการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี และจะปรับให้เหมาะสมกับการสัมภาษณ์ โดยมีประเด็นคำถามดังนี้

ด้านแนวคิดการบริหารโครงการ

เป้าหมายโครงการ

1. กระบวนการพัฒนาโครงการในอนาคต ท่านมีเป้าหมายหรือต้องการให้มีการพัฒนาอย่างไร? เพื่อให้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีในการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี

ด้านบุคลากร

2. เนื่องจากมีบุคลากรต่างๆทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการบริหารโครงการ ท่านคิดว่าการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรีในวันข้างหน้าควรมีการจัดการบริหารงานบุคคลในการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างไร?

ด้านระบบ

3. ในการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี ในวันข้างหน้าท่านคิดว่าควรมีระบบการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมโครงการ อย่างไรบ้าง?
4. ท่านคิดว่าควรมีการจัดระบบในการค้นคว้าวิจัยอย่างไร เพื่อให้การบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี มีคุณค่าและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. ในการดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี ได้จัดมาอย่างต่อเนื่องหลายปี ท่านคิดว่าหากใช้ระบบการควบคุมหรือการประเมินมาใช้ในโครงการ จะส่งผลต่อการพัฒนาโครงการอย่างไร?

ด้านข้อมูล

6. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน นักเรียน รวมทั้งข้อมูลต่างๆ ท่านคิดว่าควรมีการจัดการบริหารข้อมูลของกิจกรรมโครงการอย่างไร?

ด้านงบประมาณ

7. การดำเนินกิจกรรม โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี จำเป็นต้องใช้งบประมาณ ท่านคิดว่าควรมีการจัดสรรงบประมาณการเงินในการดำเนินกิจกรรม โครงการอย่างไร?

ด้านกิจกรรมดนตรี

รูปแบบการจัดกิจกรรมดนตรี

1. ในการบริหาร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี ในวันข้างหน้า ท่านคิดว่ากิจกรรมดนตรีควรเป็นแบบไหน อย่างไร อยากให้ท่านช่วยเสนอสิ่งใหม่ๆ
2. เพื่อให้กิจกรรม โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ท่านคิดว่าควรส่งเสริมสนับสนุนให้วิทยากรและเยาวชน ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมศึกษาดูงานนอกสถานที่ ในโรงเรียนหรือสถาบันที่มีการเรียนการสอนดนตรี ที่ดีหรือไม่ อย่างไร?
3. เนื่องจากเยาวชนที่เข้ารับการอบรมในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี มีปฏิภาณ และทักษะพื้นฐานดนตรีสากลแตกต่างกัน ท่านคิดว่าควรมีวิธีการอย่างไร ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้เยาวชนเกิดความสุข สนุกกับการเรียนดนตรี

ด้านวิทยากร

4. การจัดกิจกรรม โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี ในครั้งต่อไป ท่านคิดว่าวิทยากรสอนเยาวชนรุ่นใหมควรเป็นแบบไหน อย่างไร?
5. เพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เยาวชนในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี ได้รับรู้สิ่งใหม่ๆเกี่ยวกับดนตรีสากล ท่านคิดว่าควรเชิญคณาจารย์ผู้มีความรู้ ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านดนตรีสากล หรือศิลปินต่างๆ มาเป็นวิทยากรให้ความรู้และถ่ายทอดทักษะดนตรีสากลให้กับเยาวชน ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร?

การสร้างเครือข่ายดนตรี

6. การจัดกิจกรรมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี ในครั้งต่อไปท่านคิดว่าควรให้เยาวชนได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายดนตรีในมหาวิทยาลัยที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีสากลที่มีคุณภาพ และเป็นการสร้างเครือข่ายให้เยาวชนได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อในอนาคตต่อไป ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร?

ด้านสื่อเทคโนโลยีกับการจัดกิจกรรมดนตรี

7. เพื่อให้โครงการเกิดการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ และเพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์เพื่อ ให้เยาวชนในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี ท่านคิดว่าใน โลกยุคดิจิทัล ที่มีระบบการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว ควรปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนดนตรีเพื่อเยาวชนรุ่นใหม่อะไร?

8. สื่อเทคโนโลยี และ โปรแกรมดนตรีต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอนดนตรีสากลในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี ท่านคิดว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดในการพัฒนารูปแบบการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในโครงการ **การสร้างจิตอาสา ดนตรีกับสังคม**
9. หลังจากเยาวชนที่เข้ารับการอบรมในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยดนตรี มีความรู้ และทักษะทางด้านดนตรีสากลแล้ว ได้นำความรู้ไปขยายผลให้กับน้องๆ รุ่นใหม่ได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะอย่างต่อเนื่อง จนสามารถพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีได้รุ่นต่อรุ่น ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร?
10. ในการจัดกิจกรรมดนตรีที่ผ่านมา ได้ส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตอาสาให้ความร่วมมือช่วยเหลือชุมชน และสร้างสุขภาวะชุมชนด้วยดนตรี รวมทั้งส่งเสริมการประเมินทักษะความสามารถโดยการเข้าร่วมประกวดแข่งขันวงดนตรีในระดับต่างๆ ท่านคิดว่า ภาพกิจกรรมดนตรีในอนาคต ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน หรือพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร?

ภาคผนวก ง
แบบตอบรับการเผยแพร่บทความวิจัย

ที่ อว. 6806/นฐ) 5414

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนบรมราชชนนี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

14 มิถุนายน 2562

เรื่อง ตอบรับการนำเสนอผลงานวิจัย

เรียน นายวิระ มนตรีวงษ์

ตามที่ท่านได้สมัครนำเสนอผลงานวิจัย การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 48 ร่วมกับการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9 และการประชุมวิชาการ “ศิลปการวิจัย” ครั้งที่ 11 ในวันที่ 13-14 มิถุนายน 2562 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนให้ทราบว่า ผลงานวิจัยของท่านได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอด้วยวาจา ในวันที่ 14 มิถุนายน 2562 และบทความวิจัยจะได้รับการจัดทำในรูปแบบรายงานการประชุม (Proceeding) พร้อมทั้งได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองการนำเสนอผลงานในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเข้าร่วมการนำเสนอผลงานวิจัย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2849-7502-3

ภาคผนวก จ

ตำเนาใบประกาศนึยบัตรอบรบภาษาอังกฤษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
Bansomdejchaopraya Rajabhat University

This is to certify that

MR. WIRA MONTREEWONG

Achieved BSRU-TEST of English Proficiency (BSRU – TEP) level

B2

Given on 17th July 2017

Linda Gainma

(Asst. Prof. Dr. Linda Gainma)

President

No. CEFR.14320275/2560

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายวิระ มนตรีวงษ์
รหัสนักศึกษา	5563389001
สาขาวิชา	การบริหารคนตรีตะวันตก
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 18 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดตราด
ที่อยู่ปัจจุบัน	603 หมู่ 7 ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด 23110
โทรศัพท์มือถือ	089-9369123
E-Mail address	kroo_pooy@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	
2525	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง(ปกศ.สูง) วิชาเอกคนตรีศึกษา วิทยาลัยครูจันทระเกษม
2527	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกคนตรีศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ประสบการณ์การทำงาน	
2529-ปัจจุบัน	ครูผู้สอนวิชาคนตรีสากล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 และวิทยากรอบรมคนตรีสากลเยาวชน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนด้วยคนตรี โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคมจังหวัดตราด
2559-ปัจจุบัน	วิทยากรอบรมคนตรีสากลเยาวชน โครงการคนตรีเพื่อเยาวชน เกาะกง วิทยาลัยเกาะกง และวิทยาลัยปากคลอง จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา
2560-ปัจจุบัน	วิทยากรอบรมคนตรีสากลเยาวชน โครงการสร้างบุญด้วยคนตรี โรงเรียน บ้านคลองมะขาม, โรงเรียนบ้านดาหนึก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
2529-ปัจจุบัน	กรรมการตัดสินการประกวดร้องเพลงและวงคนตรีสากลระดับจังหวัด